ПРИЈЕДЛОГ

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ГРАДА ДОБОЈА 2026–2030.

Добој, 2026. године

САДРЖАЈ

Попис табела 5
Попис графикона....6
1. Методологија израде Омладинске политике Града Добоја и приступ изради документа 7
Координационо тијело и радне групе 7
Процес израде документа 9
Истраживање о положају и потребама младих....9
Политике према младима у БиХ.... 12
Уставни и правни оквир за доношење документа 12
Омладинске политике у РС-у 12
Закони, политике и стратегије усмјерене према младима.... 13
Институционални оквир организовања и подршке за младе у РС-у 14
Принципи на којима почива омладинска политика Града Добоја 15
2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА.... 16
Извод из SWOT анализе 16
2.1. Ситуациона анализа 22
Анализа положаја и потреба младих града Добоја и Институционални оквир дјеловања према младима у граду Добоју 23
2.1.1. Формално и неформално образовање младих 26
Правни и институционални оквир и улога локалне заједнице 26
Из анализе о положају и потребама младих 27
2.1.2. Запошљавање и предузетништво младих.... 37
Правни и институционални оквир.... 37
Из анализе о положају и потребама младих 40
2.1.3. Социјална заштита и здравље младих.... 43
Правни и институционални оквир.... 43
Из анализе о положају и потребама младих 44
2.1.4. Безбједност младих.... 51
Правни и институционални оквир.... 52
Из анализе о положају и потребама младих 54
2.1.5. Култура, спорт и слободно вријеме младих.... 55
Правни и институционални оквир.... 56
Из анализе о положају и потребама младих 58
2.1.6. Активизам, волонтеризам и активно учешће младих.... 60
Правни и институционални оквир.... 60
Из анализе о положају и потребама младих 62
2.1.7. Информисање и мобилност младих.... 65

Правни и институционални оквир информисања и мобилности младих 65

Из анализе о положају и потребама младих 67

2.2. Визија развоја институционалне бриге о младима у граду Добоју 72

3. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ 76

3.1. ПРЕГЛЕД СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА СА ИНДИКАТОРИМА 78

3.2. ОПИС СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА 79

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. Унаприједити доступност, квалитет и релевантност образовања те повећати запошљивост и предузетничку активност младих. 79

Приоритет 1.1. Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе 81

Мјера 1.1.1. Повећати доступност образовања и смањити финансијска оптерећења за образовање младих 81

Мјера 1.1.2. Унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина 82

Приоритет 1.2. Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво 82

Мјера 1.2.1: Повећати запошљивост младих и унаприједити приступ тржишту рада 83

Мјера 1.2.2. Развој предузетништва младих 83

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ 84

Мјера 2.1.1. Унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их подржавају 86

Мјера 2.1.2. Унапређење бриге о здрављу младих – посебно репродуктивног здравља 87

Мјера 2.1.3. Сузбијање ризичних понашања код младих 87

Мјера 2.1.4. Унаприједити безбједност младих у саобраћају 88

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА 88

Приоритет 3.1. Системска подршка омладинском дјеловању и развоју омладинске инфраструктуре 89

Мјера 3.1.1. Јачање институционалне и организационе подршке активизму и волонтеризму младих и партиципативних механизама младих 90

Мјера 3.1.2. Успоставити одржив систем подршке омладинских организација и иницијатива младих 90

Приоритет 3.2. Унапређење информисања младих као предуслова за учешће у животу заједнице 91

Мјера 3.2.1. Унапређење информисања младих и доступности информација 91

Приоритет 3.3. Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе 91

Мјера 3.3.1. Повећање доступности спортских и културних садржаја за младе 92

Мјера 3.3.2. Успостављање системске и дугорочне подршке спорту и култури младих 92

4. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН 94

5. ОКВИР ЕВАЛУАЦИЈЕ, ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ, МОНИТОРИНГА И ИЗВЈЕШТАВАЊА 97

6. САЖЕТИ ПРИКАЗ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА 98

7. УНУТРАШЊА И МЕЂУСОБНА УСКЛАЂЕНОСТ ДОКУМЕНТА 106

8. ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД МЈЕРА 110

Литература..... 121

Попис табела

Табела 1. Демографске карактеристике популације младих у Добоју 9

Табела 2. Стратификација узорка младих у односу на демографске карактеристике популације младих града Добоја 9

Табела 3. SWOT анализа, град Добој 16

Табела 4. Демографске карактеристике узорка 22

Табела 5. Посљедњи степен образовања 27

Табела 6. Основне школе на подручју града Добоја 29

Табела 7. Укупан број ученика уписан у основне школе на подручју града Добоја 29

Табела 8. Средње школе у Добоју 30

Табела 9. Број уписаних у средње школе 30

Табела 10. Број уписаних на високошколске установе 31

Табела 11. Подршка образовању и развоју младих у граду Добоју 36

Табела 12. Образовна структура незапослених младих пријављених на евиденцији Бироа за запошљавање 38

Табела 13. Програми запошљавања и економског оснаживања младих у граду Добоју (2022–2024) 39

Табела 14. Развојни, предузетнички и омладински програми релевантни за запошљивост младих 39

Табела 15. Преглед буџетских издвајања за социјалну бригу релевантну за младе 44

Табела 16. Програми директне финансијске подршке младима у области социјалне сигурности 45

Табела 17. Програм стамбеног збрињавања младих на подручју града Добоја 45

Табела 18. Пријављени случајеви вршњачког насиља међу младима 52

Табела 19. Млади у саобраћајним несрећама у Добоју 53

Табела 20. Постојећи облици међусекторске сарадње 53

Табела 21. Спортска удружења и укљученост младих (15–30 година) 57

Табела 22. Буџетска издвајања за спорт (2022–2024) 57

Табела 23. Подршка спортским манифестацијама 57

Табела 24. Институције и организације из области културе 57

Табела 25. Буџетска издвајања за културу (2022–2024) 57

Табела 26. Буџетска издвајања за спорт и културу у граду Добоју 58

Табела 27. Кључни показатељи подршке активизму младих у граду Добоју 61

Табела 28. Мобилност и информисање младих у граду Добоју – кључни показатељи 66

Попис графикона

Графикон 1. Основно образовање у Добоју 30
Графикон 2. Број студената (уписаних и дипломираних) у Добоју и Републици Српској 32
Графикон 3. Планирана средства за образовање са подручја града Добоја 33
Графикон 4. Разлози због којих млади нису наставили школовање 33
Графикон 5. Учесталост практичне наставе током редовног школовања 34
Графикон 6. Потребне измјене у формалном образовању 35
Графикон 7. Похађање и интерес за неформално образовање 36
Графикон 8. Допринос кућном буџету 40
Графикон 9. Лични приходи младих Добоја током прошлог мјесеца 41
Графикон 10. Лични приходи младих Добоја – врста уговора 42
Графикон 11. Начин становања 45
Графикон 12. Систематски преглед 47
Графикон 13. Гинеколошки преглед 48
Графикон 14. Задовољство услугама које пружа дом здравља 49
Графикон 15. Конзумирање дувана и дуванских производа 49
Графикон 16. Млади и конзумирање алкохола 50
Графикон 17. Ментално здравље младих 51
Графикон 18. Задовољство безбједносном ситуацијом 54
Графикон 19. Задовољство радом полицијских служби 54
Графикон 20. Познавање појмова мобинг и булинг 55
Графикон 21. Бављење спортом младих 58
Графикон 22. Прилика за посјете културним, умјетничким и спортским садржајима 59
Графикон 23. Спремност на посјећивање спортских, културних и умјетничких садржаја 59
Графикон 24. Задовољство подршком културним и спортским садржајима 59
Графикон 25. Занимање за политику 62
Графикон 26. Утицај младих на доношење одлука 63
Графикон 27. Чланство и активност младих у организацијама 63
Графикон 28. Млади и путовања изван БиХ 67
Графикон 29. Програми мобилности и размјене у којима учествују млади Добоја 68
Графикон 30. Интерес младих за одласком из БиХ 69
Графикон 31. Разлози евентуалног одласка у иностранство 69
Графикон 32. Млади и коришћење медија 71
Графикон 33. Друштвене мреже које млади најчешће користе 72

1. Методологија израде Омладинске политике Града Добоја и приступ изради документа

На основу Закона о омладинском организовању Републике Српске и у складу са Омладинском политиком Републике Српске 2023–2027, а у циљу континуираног рада на побољшању положаја младих, Град Добој приступа изради омладинске политике за период 2026–2030. године. Град Добој пријавио се на позив број 23.05.0-Н2.1-59 у 2024. г. који је расписао Институт за развој младих КУЛТ за подршку јединицама локалне самоуправе у изради и спроведби политика према младима у Босни и Херцеговини. Након завршене евалуације и одабира апликаната по јавном позиву, Град Добој и Институт потписали су Уговор о пружању услуга и приступили изради омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године. Носилац процеса израде стратешког документа је Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Градска управа Града Добоја. У сврху израде стратешког документа Град Добој је именовао координатора процеса, координационо тијело и радне групе, који су са Институтом радили на анализи постојећих мјера намијењених унапређењу положаја младих те креирању приједлога омладинске политике.

Координационо тијело и радне групе

Координационо тијело за израду омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године

1. Координатор радне групе за формално и неформално образовање младих – Жељко Нинковић
2. Координаторка радне групе за запошљавање и предузетништво младих – Нермина Исић
3. Координаторка радне групе за социјалну и здравствену бригу о младима – Медина Спахић
4. Координаторка радне групе за активизам и учешће младих – Сања Ристикић
5. Координатор радне групе за слободно вријеме, спорт, културу младих – Немања Драгојловић
6. Координатор радне групе за безбједност младих – Марко Николић

Задатак координатора радне групе је да координише и руководи радном групом из Рјешења о именовању координатора координационог тијела, координационог тијела и радних група за израду приједлога документа омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године у сарадњи са предсједником.

Радне групе:

1. Радна група за формално и неформално образовање младих

- Жељко Нинковић, Градска управа Града Добоја, координатор
- Мирослав Топаловић, ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој, члан
- Наташа Ђалић, Саобраћајни факултет Добој, продекан за наставу, чланица
- Јована Јовић, Савез студената Саобраћајног факултета, чланица
- Новица Драгановић, Савез студената Саобраћајног факултета, члан
- Анђела Павловић и Анђела Кнежевић, Савјет ученика средњих школа, чланице

2. Радна група за запошљавање и предузетништво младих

- Исић Нермина, Градска управа Града Добоја, координаторка
- Бранислав Станојевић, ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске – филијала Добој, члан
- Ален Старчевић, Занатско-предузетничко удружење Добој, члан
- Драган Маљеновић, Регионално удружење дистрофичара Добој, члан
- Сања Дејановић, Удружење параплегичара, чланица

3. Радна група за социјалну и здравствену бригу о младима

- Медина Спахић, Градска управа Града Добоја, координаторка
- Далибор Гостић, ЈУ „Центар за дневно збрињавање дјеце и омладине“ Добој, члан

- Сњежана Ђукић, ЈЗУ Дом здравља Добој, чланица
- Сњежана Демоњић, ЈЗУ Дом здравља, Центар за заштиту менталног здравља Добој, чланица
- Далибор Гостић, ЈУ Центар за социјални рад Добој, члан

4. Радна група за активизам и учешће младих

- Сања Ристикић, Градска управа Града Добоја, координаторка
- Маја Ђурић, КУД Добој, чланица
- Николина Илкић, КУД Добој, чланица
- Тамара Радић, Градска организација Црвеног крста Добој, чланица
- Алекса Мирчетић, Клуб дизача тегова Добој, члан
- Игор Јовановић, РТВ Добој, члан

5. Радна група за слободно вријеме, спорт и културу младих

- Немања Драгојловић, Градска управа Града Добоја, координатор
- Зоран Панић, Удружење ампутираца Добој, члан
- Никола Ђурановић, ЈУ Центар за културу и образовање Добој, члан
- Даница Хербиан Благојевић, ЈУ Центар за културу и образовање Добој, чланица
- Милица Ђурђевић, ЈУ Народна библиотека Добој, чланица
- Никола Слијепчевић, ФК Полет, Подновље, члан
- Марко Благојевић, ОФК Придјел Доњи, Добој, члан

Област мобилности и информисања младих обрађена је у оквиру радне групе за слободно вријеме, спорт и културу младих, а податке су обезбиједили Хасан Бегић и Амина Ахмић, службеници за младе.

6. Радна група за безбједност младих

- Марко Николић, Градска управа Града Добоја, координатор
- Сандра Ђурићић, Градска управа Добоја, чланица
- Ален Петковић, Спасилачки тим Добој, члан
- Наташа Ђорђић, НВО ToPeeR, чланица
- Денис Пијетловић, МУП Добој, члан
- Горана Ђурковић, МУП Добој, чланица
- Александар Лазаревић, ЈУ Центар за социјални рад Добој, члан
- Слободан Симић, Висока посл. техн. школа, члан

Координационо тијело и радне групе су у процесу израде стратешког документа радили на утврђивању системских одговора на потребе младих и успостављених механизама бриге о младима, а затим креирању стратешких циљева у оквиру којих ће да се развијају механизми и мјере подршке у областима од интереса за младе, а што су:

1. образовање и наука младих;
2. рад, запошљавање и предузетништво младих;
3. социјална брига младих;
4. здравствена заштита младих;
5. култура и спорт;
6. активизам (учешће, волонтирање, миграције) младих;
7. мобилност младих;
8. информисање младих;

9. слободно вријеме;
10. идентитет младих;
11. безбједност младих.

Горе поменуте области су такође биле предметом истраживања о положају и потребама младих, а у сврху креирања стратешког дјеловања према младима које се утврђује омладинском политиком Града Добоја.

Процес израде документа

Истраживање о положају и потребама младих

Истраживање о положају и потребама младих, уз мапирање постојећих одговора, представља полазиште за израду ситуационе анализе и стратешке платформе омладинске политике. Теренско истраживање на подручју града Добоја спровели су млади, чланови подмлатка Црвеног крста Добој, након намјенске обуке и уз подршку Института. Подаци су прикупљени средином 2025. године путем стандардизованог упитника Института за развој младих КУЛТ.

Табела 1. Демографске карактеристике популације младих у Добоју

	УКУПНО СТАНОВНИШТВО	М	Ж	15-19	20-24	25-29	15-29	%	УКУПНО ИСПИТАНИХ	М	Ж
Добој	68.514	33.222	35.292	4.019	3.593	4.281	11.893	17,36%	383	50,4%	49,6%
		48,5%	51,5%	33,8%	30,2%	36%					

Извор: Републички завод за статистику РС-а и Институт за развој младих КУЛТ

Анкетирано је 383 младих у доби од 15 до 30 година, при чему број испитаника и случајни узорак обезбјеђују репрезентативност према полу, доби и мјесту боравка. У оквиру истраживања спроведена је и фокусна група са младима из градских и приградских насеља ради дубљег разумијевања налаза. На основу прикупљених података израђена је Анализа положаја и потреба младих града Добоја са кључним налазима и препорукама. Референтни период анализе обухвата 2022–2024/2025. године, док су демографски подаци засновани на попису становништва из 2013. године као посљедњем доступном извору.

Табела 2. Стратификација узорка младих у односу на демографске карактеристике популације младих града Добоја

Демографске карактеристике (варијабле)	Дисагрегација	Величина узорка	Проценат (узорак)	Популациони подаци (извор: Попис 2013. године)
Пол	Мушки	193	50,4%	48,5%
	Женски	190	49,6%	51,5%
Мјесто пребивалишта	Градско	158	41,3%	35,2%
	Ванградско	225	58,7%	64,8%
Доб	15-19	139	36,3%	33,8%
	20-24	106	27,7%	30,2%
	25-30	138	36,0%	36%
ТОТАЛ		383	100,0%	100,0%

Извор: Институт за развој младих КУЛТ и Републички завод за статистику РС-а

Процес израде документа одвијао се у неколико фаза које су имале за циљ да обезбиједе израду документа уз учешће свих неопходних актера из заједнице, а посебно младих.

Фаза припреме

- Фаза је укључивала иницирање процеса израде стратешког документа са Градом Добојем путем сарадње са Одјељењем за привреду и друштвене дјелатности, Градска управа Града Добоја,у правцу припрема за формирање координационог и радног тијела (радних група) те припрему методологије за истраживање о положају и потребама младих.

Фаза истраживања

- У овој фази је успостављена сарадња са подмлатком Црвеног крста Добој у циљу окупљања тима младих анкетара који су након завршене обуке спроводили теренско истраживање са младима са подручја Добоја. Прикупљање података спроведено је у периоду од маја до јула 2025. године путем стандардизованог упитника који Институт за развој младих КУЛТ користи за истраживање положаја и потреба младих на различитим нивоима власти у Босни и Херцеговини. Кроз теренско истраживање анкетиране су 383 младе особе.

Фаза израде стратешке платформе

- Фаза је започела након истраживања, а по формирању координационог и радног тијела и реализована је у сарадњи са надлежном службом те координационим тијелом и радним групама. Анализиране су постојеће мјере и програми за младе, мапирани најзначајнији проблеми и потребе младих у сврху израде ситуационе анализе те су предложени стратешки циљеви за унапређење положаја младих у свим идентификованим областима, са дефинисаним индикаторима. Методологија израде документа коју је креирао Институт за развој младих КУЛТ усклађена је са правним оквиром за стратешко планирање у Републици Српској. Стратешка платформа биће доступна за консултације 15 до 30 дана, а коментари и препоруке се узимају у обзир у изради нацрта омладинске политике.

Фаза израде приједлога омладинске политике

- Током верификације стратешке платформе и јавних консултација на стратешку платформу, у сарадњи са надлежном службом и радним групама, анализирани су приоритети стратешких циљева те конципиране и разрађење мјере и програми којима заједница одговара на потребе младих. По потврђеној структури, за приоритете су дефинисане мјере и активности и одређени индикатори за праћење реализације и успјешности мјера и приоритета. У оквиру јавних консултација одржан је Дијалог младих и власти као механизам обезбјеђења учешћа младих у доношењу одлука. Процес израде нацрта је изведен у складу са Уредбом о стратешким документима у Републици Српској.

Политике према младима у БиХ

У правном систему БиХ не постоји законска регулатива која се бави питањима младих на државном нивоу, иако се питања од значаја за младе обрађују у Министарству цивилних послова БиХ (Сектор за образовање, Одсјек за мобилност и младе). Устав БиХ предвиђа да је ентитетима дата у надлежност брига о младима на подручју дјеловања њихових институција, и то таксативним навођењем надлежности институција БиХ и клаузулом која наводи да овлаштења која Уставом БиХ нису изричито додијељена институцијама БиХ припадају ентитетима. Данас на територији БиХ имамо три закона која регулишу права младих, и то Закон о младима Федерације Босне и Херцеговине[1] (у даљем тексту: Закон о младима ФБиХ), Закон о омладинском организовању Републике Српске [2] (у даљем тексту: Закон о омладинском организовању РС-а) те Закон о младима Брчко дистрикта Босне и Херцеговине[3] (у даљем тексту: Закон о младима БД БиХ). Сва три закона, поред тога што наглашавају важност поштовања људских и грађанских права младих, дефинишу додатна права за младе у друштву.

У Републици Српској (у даљем тексту РС) примјењује се Закон о омладинском организовању РС-а. У овом ентитету је на снази и Омладинска политика 2023–2027,[4] што је трећи по реду стратешки документ који је креиран и усвојен у Републици Српској.

Уставни и правни оквир за доношење документа

Уставни основ за доношење омладинских политика садржан је у Амандману XXXII, члан 68. тачка 12. Устава Републике Српске, према којој Република уређује и води бригу дјеци и омладини, и тачка 18. Устава РС-а, према којој Република Српска уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом. Такође, чланом 40. Устава РС-а се између осталог утврђује да омладина има посебну заштиту.

На основу члана 11. Закона о омладинском организовању, брига о омладини је од стратешког интереса за Републику Српску који се штити уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини, а остварује доношењем и реализацијом омладинске политике на нивоу Републике и ЈЛС. На основу чл. 13. и 14. Закона о омладинском организовању и члана 13. став 4. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у РС-у („Службени гласник РС-а“, број 63/21), омладинска политика се доноси на нивоу РС-а и ЈЛС на период од пет година.

Омладинске политике у РС-у

Законом о омладинском организовању Републике Српске дефинишу се општи интерес и програми у области омладине, оснивање и дјеловање омладинских организација, њихова права и обавезе, као и механизми за развој и спровођење омладинске политике. Омладинска политика утврђује циљеве, правце развоја и задатке у сектору младих, са циљем њиховог васпитања, развоја вриједности и активног доприноса друштву. Закон обавезује Републику, градове и општине да дефинишу, усвоје и спроводе омладинске политике те да издвајају буџетска средства за реализацију програма у складу са тим документима, на приједлог надлежних омладинских тијела. Јединице локалне самоуправе дужне су да обезбиједе минималне мјере подршке младима, укључујући обезбјеђење простора за омладинске активности, финансирање програма и успостављање регистра омладинских организација.

Чланом 78. Закона предвиђена је могућност формирања управљачких комитета и комисија за младе као сталних радних тијела која дају мишљења о циљевима, програмима и расподјели средстава у области

[1] Закон о младима Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, 36/10).
[2] Закон о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник РС-а“, 98/04, 119/08, 1/12).
[3] Закон о младима Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, 18/17).
[4] Омладинска политика Републике Српске 2023-2027

омладинске политике. Закон такође гарантује младима право на учешће у процесима доношења одлука и право на правовремено и истинито информисање о питањима од њиховог интереса.

Када говоримо о институционалном учешћу младих у доношењу одлука, Закон о омладинском организовању РС-а прописује да ће надлежни органи РС-а, града и општине обезбиједити услове да млади учествују у доношењу одлука, расправама и дебатама које се односе на њихову проблематику формирањем, између осталог, посебних комисија за младе. Комисије су стална радна тијела у скупштинама општине, града и Републике, а чланови комисије бирају се из реда представника омладинских савјета и представника законодавне власти. Законом о омладинском организовању РС-а дефинисано је да млади имају право да буду правовремено и истинито информисани о свим питањима која су од интереса за њих. Секретаријат и омладински савјет, у сарадњи са градовима и општинама, утврђују програм и облик информисања младих у Републици који треба да обезбиједи несметан ток информација путем различитих медија које су од значаја за унапређење омладинске политике у Републици, развој омладинске сарадње и јачање омладинског сектора.
Омладинска политика РС-а израђује се континуирано од 2006. г. као петогодишњи, мултисекторски стратешки документ у складу са Законом о стратешком планирању и управљању развојем у РС-у.[5] Као интегрисана развојна политика, она повезује различите секторе и усмјерава јавне политике ка унапређењу квалитета живота младих, стварању услова за њихов останак и дугорочни развој заједнице. Реализација стратешких циљева и приоритета води ка побољшању услова живота младих и ствара предуслове за њихов опстанак у Републици Српској. Развој омладинске политике стога спада у ред најсложенијих изазова и најодговорнијих задатака, имајући у виду везу опстанка и развоја младих са опстанком и развојем Републике Српске.

Закони, политике и стратегије усмјерене према младима

Низ закона, политика и стратегија у Републици Српској усмјерен је према младима. Њихов кратак преглед обухвата сљедеће:

- Закон о омладинском организовању: овим законом, чланом 12. уређује се да се, путем Омладинске политике РС-а, посвети пажња социјално-здравственој заштити младих, а у члану 19. прецизније се дефинише област социјалне и здравствене заштите младих;
- Закон о волонтирању: овим законом води се брига о добробити и здрављу приликом волонтирања малољетних лица, а чланом 16. Закона дефинише се сљедеће: „Малољетни волонтер може волонтирати искључиво у активностима у складу са својим узрастом, физичким и психичким степеном развоја и вјештинама које не представљају ризик за његово здравље, развој и успјех у извршавању школских обавеза“;
- Закон о спорту: овим законом, у члану 21, став 2, дефинише се да је „спорт за све“ област спорта која промовише бављење спортском активношћу ради одмора и рекреације, унапређења здравља или унапређења сопствених резултата дјеце, омладине и одраслих, а у члану 5. Закона наводи се да је бављење спортом у РС-у доступно свим грађанима и подједнаким условима без обзира на узраст, расу, националност, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол, род и било које друго лично својство, политичку и сваку другу припадност или опредјељење;
- Закон о високом образовању;
- Закон о студентском организовању;
- Закон о студентском стандарду;
- Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку;
- Стратегија запошљавања РС-а 2021–2027. г. – Приоритет 1.3. Јачање запошљивости младих;

[5] „Службени гласник Републике Српске“, број 63/21.

- Стратегија развоја малих и средњих предузећа и предузетништва РС-а за период 2021–2027. године; Стратешки циљ 1: Обнављање и раст предузетничке дјелатности у РС-у, Приоритет 1.2: Развој предузетништва младих и предузетништва жена;
- Стратегија развоја науке и технологије и високог образовања и ИКТ индустрије у РС-у за период 2022–2028. године;
- Стратегија за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у РС-у за период 2019–2029. године –предвиђене су мјере/активности за заштиту сексуалног и репродуктивног здравља младих;
- Стратегија развоја менталног здравља у РС-у за период 2020–2030. године;
- Стратегија развоја туризма РС-а од 2021. до 2027. године је дефинисала мјеру: унаприједити припремљеност младих и студената за каријеру у туризму;
- Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја РС-а за период 2021–2027. године – један од водећих принципа за дефинисање стратешких циљева у овој стратегији је задржавање становништва, а посебно младих у руралним подручјима.

Институционални оквир организовања и подршке за младе у РС-у

Омладинска политика у Републици Српској спроводи се кроз јасно дефинисан институционални оквир у којем Министарство породице, омладине и спорта има координирајућу и нормативну улогу. Међутим, кључна одговорност за непосредан утицај на положај младих налази се на нивоу јединица локалне самоуправе.

Јединице локалне самоуправе, укључујући Град Добој, међу главним су носиоцима омладинске политике, јер кроз доношење и спровођење локалних докумената омладинске политике стварају конкретне услове за омладинско организовање, активно учешће младих у друштву и унапређење квалитета њиховог живота. Локална власт има обавезу да планира, спроводи и финансира омладински рад и омладинске активности, у складу са потребама младих у заједници.

На локалном нивоу посебно је важна успостава функционалних механизама за дијалог и сарадњу са младима, укључујући могућност формирања савјета за младе, подршку раду омладинских организација, као и укључивање младих у процесе доношења одлука које их се директно тичу. Кроз ове механизме локална власт повезује стратешке циљеве републичке омладинске политике са реалним потребама младих у заједници.

Републички Савјет за младе, Одбор за питања дјеце, младих и спорта Народне скупштине РС-а те Омладински савјет РС-а имају савјетодавну, заговарачку и надзорну улогу, али ефекти омладинске политике постају видљиви управо на локалном нивоу, кроз доступне програме, инфраструктуру, финансијску подршку и свакодневну сарадњу младих и локалне управе.

Због тога је развој и досљедна примјена Омладинске политике на нивоу града Добоја кључни инструмент за јачање учешћа младих, развој омладинског рада и стварање услова да млади остану, дјелују и преузму активну улогу у развоју локалне заједнице. Јединице локалне самоуправе, укључујући Град Добој, имају кључну и непосредну улогу у спровођењу омладинске политике, јер су одговорне за стварање конкретних услова за живот, рад и активно учешће младих у локалној заједници.

Улога јединица локалне самоуправе огледа се у:

- доношењу и реализацији локалних докумената омладинске политике у складу са републичким стратешким оквиром;
- обезбјеђивању финансијских средстава за омладински рад, омладинске активности и рад омладинских организација;

- успостављању и јачању институционалних механизама за учешће младих (савјети за младе, дијалог младих и власти, јавне расправе);
- подршци развоју омладинског организовања, волонтирања, активизма, културе, спорта и неформалног образовања младих;
- међусекторској сарадњи са образовним институцијама, цивилним друштвом, приватним сектором и другим актерима на локалном нивоу.

Кроз ове надлежности ЈЛС представља централну тачку примјене омладинске политике, гдје се стратешки циљеви преводе у конкретне мјере и видљиве промјене у свакодневном животу младих.

Принципи на којима почива омладинска политика Града Добоја

Два су кључна принципа којима се води овај стратешки документ и односе се на **укључивање младих у процесе одлучивања** те **креирање једнаких шанси за све младе**.
Ови принципи су заступљени у процесу планирања стратегије, анализе положаја и потреба младих те успостављања циљева, приоритета и мјера за све области.
Код приступа у креирању посебних програма у оквиру политике према младима као укупног механизма дјеловања према младима посебно је важно да се истакну елементи који су претходили приједлозима у стратегији:
засновани на правима – осмишљен**и** и имплементирани унутар оквира заснованог на људским правима, у складу са глобалним и регионалним обавезама државе;
укључиви – обезбјеђују једнаке прилике за остваривање пуног животног потенцијала, укључујући уклањање препрека инклузивности, поготово за рањиве групе, те омогућавају грађанско учествовање свим младима;
партиципативни – креирани, развијани, примијењени, надзирани и процијењени уз значајну партиципацију младих и уз учествовање свих интересних страна, на свим нивоима, и у руралној и у урбаној средини и у свим контекстима развоја, укључујући околности након сукоба и током транзиције;
родно осјетљиви – подстичу одређене активности које би промовисале једнакост полова, обезбиједили да младе жене буду једнаки партнери младим мушкарцима и позабавиле се родним разликама у свим околностима, од политичких до друштвено-економских и културних;
разумљиви – да усвајају цјеловит приступ развоју младих, кроз појачану сарадњу међу политичким секторима, министарствима и другим значајним тијелима, и пружају интегрисани стратешки оквир који би усмјерио законе и мјере које се тичу младих;
засновани на знању и у складу са доказима – развијани и редовно одржавани, засновани на скупу, анализи и расподјели квантитативних или квалитативних информација о тренутној ситуацији, потребама, изазовима и приликама за младе жене и мушкарце у неком датом контексту;
са потпуним средствима – да имају прикладна, транспарентна и намјенска средства за имплементацију, надзор и евалуацију и да максимално повећавају расположива средства кроз координацију те да омогућавају формирања партнерстава између више интересних страна и заједничко власништво;
одговорни – у власништву и под руководством националних и локалних организација, редовно надзиране и процјењиване у односу на одређене циљеве и индикаторе о развоју младих, уз активно учешће младих.

2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

Стратешка платформа у главним цртама приказује мапирано стање и положај младих у референтним областима живота од значаја за младе који су представљени у виду ситуационе анализе, сачињене SWOT анализе, анализе о положају и потребама младих те одређивањем фокуса и приоритета праваца стратешког дјеловања у наредном периоду за остварење визије и стратешких циљева развоја.

Извод из SWOT анализе

Табела 3. SWOT анализа, град Добој

СНАГЕ – интерни фактори **Нешто у чему смо успјешни**	**СЛАБОСТИ – интерни фактори** **Нешто што нам недостаје или нисмо успјешни у томе**
ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ - Добра инфраструктура за формално образовање (средње школе и високошколске установе) - Стипендије за студенте и стипендирање дефицитарних занимања - Субвенције за превоз ученика - Награде и подршка за истакнуте ученике - Подршка мобилности ученика у сврху такмичења и усавршавања у науци - Учешће у пројекту *Омладинска банка* за подршку образовним пројектима младих за младе - Каријерна оријентација – традиција одржавања „Сајма занимања“/„Упознај будуће занимање за будуће средњошколце“, које спроводе Град и школе - Добра сарадња школа са факултетима у РС-у, музејом у Добоју и институцијама које је за сарадњу одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске - Добар приступ и пракса за образовање одраслих - Награђивање ученика генерације ОШ и СС као и ученика који су носиоци дипломе „Вук Караџић“	**ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ** - Подједнак број младих задовољних и незадовољних образовањем у Републици Српској - Непостојање програма преквалификације - 2,8% младих није наставило школовање јер не види перспективу за даље образовање - 20% младих није наставило школовање из финансијских разлога - Потреба за редовнијом и квалитетнијом праксом која ученике оспособљава за занимање - 40,4% младих сматра да им завршено образовање никако или врло мало користи за запослење у струци - Тек 24,3% младих је похађало неформално образовање, а само 17,2% изражава жељу да се на овај начин усавршава
РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ - Учешће Града у међународним пројектима за подршку малим и средњим предузећима и самосталним предузетницима - Програм подстицаја привредницима даје предност младима у складу са Стратегијом развоја Града Добоја за период 2023–2029. - Град младима при запошљавању и самозапошљавању, покретању и одржавању сопствених бизниса пружа савјетодавну и менторску подршку – у ЈП бодовна листа фаворизује младе и друге особе у ризику од искључивања - Пријем приправника у градску службу – преко 80% су млади	**РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ** - Средњошколци немају много прилика за запошљавање у струци - Недостатак практичног знања и вјештина код младих који траже посао / образовни систем младе не капацитира за тржиште рада - Незаинтересованост послодаваца за пријем младих у радни однос без радног искуства - 24,1% младих не ради у струци за коју су се школовали - Тек 7,8% младих активно ради на покретању свог бизниса - 27,7% младих ни у којем случају не би покренуло свој бизнис

- Добар модел мултидисциплинарне бриге за образовање и запошљавање младих са инвалидитетом - Добој има социјално предузеће – једино у регији које дјелује 27 година - Јачање јавно-приватног партнерства у циљу повећања запошљавања младих **СОЦИЈАЛНА БРИГА МЛАДИХ** - Стамбена политика – суфинансирање куповине стана (модел 70% и модел 49%) - Препознатљивост у БиХ – заговарање за питања која се тичу особа са инвалидитетом - Значајан искорак у запошљавању особа са инвалидитетом у јавном сектору - Центар за дневно збрињавање дјеце и омладине - Протоколи о сарадњи ЦСР Добој са установама од интереса за младе (полиција, здравствене и образовне установе) - Мултисекторални тим за подршку и помоћ дјеци жртвама насиља, занемаривања и злостављања - Бесплатна правна помоћ доступна у Одјељењу за општу управу Града - Romacted II – пројекат подршке ученицима ромске популације (таблети, стипендије, спортска опрема, огрјев) **ЗДРАВСТВЕНА БРИГА** - Капацитети јавне здравствене установе „Свети апостол Лука“ као регионалне здравствене установе (људски и материјални ресурси) - Отворен центар за рани раст и развој - Иницијативе подизања свијести и рад у заједници са младима – едукације/радионице/предавања о темама битним за младе (промоција мјера бриге о репродуктивном здрављу, менталном здрављу, здравим животним навикама) - Савјетовалиште за дјецу и омладину при ЦМЗ Добој - Стратешки програми Дома здравља – ПАП тест, мамографија, тест на окултно крварење (потенцијални индикатор рака дебелог цријева) - Romacted II – подршка здравственој заштити особа из ромске заједнице **БЕЗБЈЕДНОСТ МЛАДИХ** - Кампање МУП-а и учешће у кампањама организација за подизање свијести и унапређења безбједности	- Слаба информисаност и искоришћеност владиних програма запошљавања (79,4% младих не зна за ове програме) **СОЦИЈАЛНА БРИГА МЛАДИХ** - Многи млади са инвалидитетом нису прошли процес категоризације те не могу да остваре бенефиције за запошљавање - Недовољна мотивација и самопоуздање младих са инвалидитетом за укључивање у активности које реализују организације - Тек 18% младих живи у некретнини која је њихово власништво или власништво супружника **ЗДРАВСТВЕНА БРИГА** - Пасивност младих да се информишу о препорученим трендовима здравствене бриге - Слаба свијест о превентивним прегледима – систематски прегледи се раде већином само циљано - Слаба брига и табу тема женског репродуктивног здравља - 14,1% младих незадовољно и потпуности незадовољно услугама које пружа дом здравља – лоша дијагностика, неприступачност здравствених радника - 40,5% младих су пушачи, 46,1% од њих је у доби 15-19 година - 3,4% младих редовно (једном или више пута мјесечно) конзумира психоактивне супстанце - 11,5% младих не жели да говори о менталном здрављу - 14,4% младих често или свакодневно игра игре на срећу **БЕЗБЈЕДНОСТ МЛАДИХ** - Велика изложеност младих супстанцама које су забрањене и штетне (алкохол, дрога)

- Полиција сарађује са другим јавним установама у ситуацијама када је потребна њихова интервенција (нпр. центар за социјални рад, школе)
- Програм *школски полицајац*
- Редовно информисање младих преко званичног налога МУП-а РС-а на друштвеним мрежама
- Савјетодавни рад са породицом и младима са проблемима у понашању
- Одржавање едукација и кампања са посебним фокусом на младе
- Оспособљен спасилачки тим Добој – прилика за укључивање нових младих
- Редовне презентације обучености и опремљености спасилачких служби града Добоја

КУЛТУРА, СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ

- Традиција и препознатљивост у спорту и велики број спортских удружења које Град подржава редовним трансферима
- Успјешна фолклорна традиција
- Награде и подршка и промоција изврсности и доприноса општем значају у свим областима рада и стваралаштва
- Подршка Града спортским манифестацијама
- Четири локалитета на листи националних споменика БиХ и други природни локалитети за развој туристичке дјелатности
- Редовна подршка институцијама/организацијама из области културе (3 ЈУ и 13 културно-умјетничких друштава)

АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ (активизам, учешће, организовање)

- Друштвени центар – на располагању свим организацијама цивилног друштва и омладинским, Град обезбјеђује режијске трошкове и канцеларијски материјал
- Пројекат Омладинска банка у сарадњи са Фондацијом Мозаик (48 реализованих пројеката)
- Формиран Одбор Омладинске банке нуди континуирану прилику за волонтирање те позива младе да развијају своје вјештине, стичу искуство и учествују у позитивним промјенама у свом окружењу
- Учешће Града у пројекту „Праведније друштво: јачање друштвене кохезије, међусобног повјерења и активног учешћа младих кроз образовне, културне и еколошке иницијативе“. Локална дијалошка платформа са акцентом на младе

- Управљање моторним возилима под утицајем алкохола или опојних супстанци
- Пасивна локална заједница за пријављивање сумњивих понашања и неповјерење у институције
- Недовољан број полицијских службеника за превентивне активности
- Неуједначена евиденција пријава насиља – могуће потпријављивање
- Ограничено укључивање младих у креирање безбједносних мјера и програма
- 18% младих је незадовољно радом полиције
- међувршњачко насиље, насиље на интернету и насиље у породици су највећи проблеми међу младима
- Саобраћајна безбједност и јавна расвјета

КУЛТУРА, СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ

- Инфраструктура треба да се унаприједи
- 48,4% младих ни на који начин не практикује спортске или рекреативне активности
- Око 34% младих није заинтересовано за посјете ни културним ни спортским догађањима

АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ (активизам, учешће, организовање)

- Слаба политичка и друштвена укљученост младих (мали број младих у структурама одлучивања, ниско повјерење у институције и осјећај да немају утицај на доношење одлука, пасивност и недовољна мотивација за друштвени ангажман)
- 66,4% младих сматра да имају мало или нимало утицаја на одлуке које се тичу младих
- Тек 32% младих је заинтересовано за политику на локалном нивоу
- 76,2% младих није члан нити једне организације, 71,3% никад није учествовало ни у каквим активностима

- Град издваја средства за текуће грантове за омладинске организације - Подмладак Црвеног крста – млади волонтери - Развој међугенерацијске сарадње кроз волонтирање у програму „Помоћ и њега у кући“ - Скупштина Града има Комисију за питање младих - 30% младих има искуства учешћа у волонтерским и омладинским камповима, љетњим школама, студентским размјенама и студијским путовањима - 33,2% младих није заинтересовано за одлазак у иностранство - Радионице хуманитарног карактера будућих фризера - Обуке и курсеви које спроводе НВО **МОБИЛНОСТ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ** - Локални превоз омогућава добру повезаност – 51 линија - Град суфинансира превоз ученика - Школе користе средства јавног информисања, друштвене мреже и друге канале како би информисале младе о образовним садржајима који се реализују - Млади имају прилику да учествују у панелима Града Добоја који се организују на разне теме од значаја (здравство, соц. заштита) - Град са младима комуницира садржаје кроз интернетску страницу, друштвене мреже и РТВ Добој, а званични налог Града на друштвеним мрежама омогућава интеракцију са младима - Подршка локалних медија – РТВ Добој и интернетски портал olovka.info редовно прате и извјештавају о свим активностима младих који су повезани са младима или су од интереса за младе - Град се о питањима и интересима младих информише кроз истраживања, анкете, укључивање младих у стратешко планирање, организовањем инфо-дана	**МОБИЛНОСТ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ** - Непостојање бициклистичке инфраструктуре - Нема система за изнајмљивање бицикала - Високе цијене јавног превоза - Недовољна информисаност о доступним програмима подршке запошљавању - ЈУ немају прилагођен начин информисања младих о правима и приликама из области социјалне заштите, здравствене заштите и сл. - Административне информације младима, дјелују застарјели канали комуникације са младима - Спора и слаба примјена савремених технологија; незанимљиво - Млади не знају гдје да траже информације
ПРИЛИКЕ – екстерни фактори **Повољан тренд/ситуација у околини који отвара простор за нове прилике; нпр. невладине организације додјељују грантове за самозапошљавање младих** **ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ** - Покренута иницијатива за обезбјеђење простора за неформалну едукацију и дружење младих - У оквиру Омладинске банке пројекти младих за младе у образовању су подстицани и подржани - Развој инклузивног образовања и обука	**ПРИЈЕТЊЕ – екстерни фактори** **Неповољан тренд/ситуација у околини који умањује простор за напредак; нпр. надлежно министарство није донијело одлуку** **ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ** - Застарјели образовни програми са високим удјелом теоретске наставе/образовање не прати савремене трендове и захтјеве тржишта - Значајан број младих прижељкује одлазак у иностранство - Квалитетно образовање и повољне прилике у земљама региона и ЕУ

РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ

- Потенцијал за развој туризма и рекреације, што може да створи нове прилике за запошљавање и ангажовање младих
- Млади са завршеним занатима се лакше запошљавају
- Јачање јавно-приватног партнерства у циљу повећања запошљавања младих
- Постојање социјалног предузећа и искуства за развој нових
- Постојање међународних програма за партнерске пројекте на локалном нивоу – ООСИ и Град Добој – у оквиру којих могу да се запосле младе особе са инвалидитетом
- Покретање стартапа и ИТ послова – све веће интересовање за ИТ обуке и рад на даљину

СОЦИЈАЛНА БРИГА МЛАДИХ

- Сарадња између организација особа са инвалидитетом, образовних институција и предузећа у циљу стварања инклузивних програма запошљавања (локални савјет за укључивање питања инвалидности у локалне политике и директно учешће у њиховој изради)
- Развој међугенерацијске сарадње кроз волонтирање у програму „Помоћ и њега у кући“
- Препознавање изазова са којима се суочавају особе са инвалидитетом од стране локалних актера те иницијативе не долазе само од особа са инвалидитетом

ЗДРАВСТВЕНА БРИГА

- Капацитет за организовање едукативних радионица о менталном здрављу и превенцији зависности

БЕЗБЈЕДНОСТ МЛАДИХ

- Заједнички превентивни програми са школама и ауто-школама: повећање свијести код младих о посљедицама насиља и неодговорног понашања у саобраћају
- Приступ домаћим и међународним фондовима за превенцију насиља и едукацију младих
- Подизање свијести младима о потреби спашавања и помоћи угроженима

РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, САМОЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО МЛАДИХ

- Одлив мозгова (наставак негативног тренда)
- Недовољно улагања у програме запошљавања младих који би поправили положај младих у свим сферама живота
- Неадекватне квалификације незапослених лица и радници за чијим вјештинама не постоје стварне потребе тржишта рада
- Слаба свијест о потреби преквалификације и доквалификације као и значају цјеложивотног учења
- Неусклађеност образовног система са стварним потребама на тржишту рада и присутна дугорочна суфицитарност појединих занимања
- Конкуренција већих центара (Бања Лука, Сарајево, иностранство) у привлачењу талената

СОЦИЈАЛНА БРИГА МЛАДИХ

- Дискриминација и предрасуде
- Негативан утицај породице и неактивност младих са инвалидитетом
- Ниска свијест јавности о бенефицијама запошљавања особа са инвалидитетом и укључивања у заједницу
- Недовољна примјена постојеће стимулативне законске регулативе и инклузивних политика у пракси
- Недостатак подршке послодавцима који запошљавају особе са инвалидитетом

ЗДРАВСТВЕНА БРИГА

- Одлазак стручног кадра из земље
- Нездрав начин живота младих (коришћење дигиталних технологија, сједилачки начин живота и претилост као општеприхваћен тренд у данашњем друштву)
- Растући проблеми менталног здравља и зависности

БЕЗБЈЕДНОСТ МЛАДИХ

- Непостојање центра за дневно збрињавање дјеце и омладине са проблемима у понашању
- Пораст ризика по ментално здравље младих повећава ризик за почињење кривичних дјела и проблема у понашању.
- Пораст злоупотребе алкохола и дрога међу младима, посебно у вечерњим сатима
- Насиље на интернету – тешко идентификовање починилаца и спора реакција институција
- Неповјерење младих у институције смањује пријављивање и сарадњу

КУЛТУРА, СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ - Велики број младих укључених у рад спортских клубова и велики интерес младих за савремене форме културе – плес, филм, музика, дигитална умјетност - Сарадња са другим институцијама културе - Релативно висока издвајања за спорт - Могућност коришћења ЕУ и осталих развојних фондова, а који се односе на област спорта и културе **АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ** - Препозната је потреба подршке раду и отварању нових омладинских центара у којима ће да раде у струци и у перспективи формално обучени омладински радници - Веће инвестирање у младе и омладински рад имаће директан позитиван утицај и на друге секторе - 24,8% младих сматра да имају одређени утицај на одлуке које их се тичу на локалном нивоу – основа за даљњу промоцију активног учешћа младих у локалним иницијативама - 32,4% младих сматра да је ангажман у НВО-у или организацији учинковит начин утицаја на промјене у друштву - 11,5% младих је укључено у рад НВО-а или струковних асоцијација - 10,2% младих је волонтирало у активностима **МОБИЛНОСТ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ** - Висок проценат младих за информисање користи интернетске портале и друштвене мреже - Најпопуларнији међу младима су Instagram (86,4%), TikTok (54,8%), YouTube (54,6%) и Facebook (44,6%) - 31,9% младих свакодневно слуша радио - 38,1% младих редовно прати садржаје путем ТВ-а - Иницијатива за успостављање информативно-едукативног центра по стандардима квалитета Савјета Европе	- Непосредан и посредан утицај политичке ситуације на функционисање безбједносних политика и превентивних мјера - Изостанак програма који подстичу младе на проактивно дјеловање у питањима личне и колективне безбједности **КУЛТУРА, СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ** - Одлив младог и умјетничког кадра (млади умјетници и креативци одлазе у веће центре) - Комерцијализација културе (губитак интересовања јавности за озбиљну културу) - Смањење броја дјеце и младих у спортским активностима (директна посљедица одлива, тј. миграције становништва) **АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ** - Нема поузданих података о томе који број младих одлази ни на ентитетском ни на нивоу БиХ - Пасивност младих – недостатак свијести о улози друштвеног активизма и недостатак мотивације за младе када су у питању ваннаставне активности **МОБИЛНОСТ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ** - Млади не знају гдје да траже информације - Административне информације им дјелују незанимљиво

Извор: Координационо тијело и радне групе

2.1. Ситуациона анализа

Град Добој, смјештен уз ријеке Босну, Усору и Спречу, има изражен међурегионални значај. Подручје карактеришу разнолик рељеф, са надморском висином од 115 до 915 м (планина Озрен), умјерено-континентална клима и релативно богати водни ресурси. Посебан потенцијал представљају термалне и термоминералне воде, као и минерални ресурси који могу да буду основа даљњег индустријског и привредног развоја. Град представља једно од кључних саобраћајних чворишта у Босни и Херцеговини, највећа је жељезничка раскрсница у БиХ и важно друмско чвориште, додатно ојачано изградњом ауто-путева Коридор 5С и ауто-пут Добој – Бања Лука. Близина аеродрома и ријечних лука додатно унапређује његов логистички потенцијал. Добој има и улогу регионалног центра и представља највећи урбани центар транспортно-индустријске регије Добој – Дервента – Брод – Шамац. Административно, град обухвата површину од 655 км², обухвата 83 насељена мјеста, која су организована у 67 мјесних заједница (МЗ). Према попису становништва из 2013. године, Добој има 68.514 становника, уз дугорочни тренд смањења броја становника, који је у посљедњем периоду благо успорен.

У табели 4 приказана је детаљнија структура популације младих Добоја: у оквиру истраживања положаја и потреба младих које се одвијало на терену методом случајног узорка анкетиране су 383 особе у доби између 15 и 30 година, а које живе на подручју које припада граду Добоју.

Табела 4. Демографске карактеристике узорка

		Цијели узорак	Мушко	Женско
Брачни статус	Неудата/неожењен, не живите са партнером	71,0%	49,3%	50,7%
	Разведена/разведен	2,6%	20,0%	80,0%
	Заједнички живот. Нисте у браку, али живите са партнером	6,0%	69,6%	30,4%
	Удата/ожењен	17,0%	53,8%	46,2%
	Не жели да одговори	3,1%	50,0%	50,0%
Радни статус	Незапослен	37,1%	34,5%	65,5%
	Повремено запослен – фриленсер	3,7%	64,3%	35,7%
	Приправник/стажист/специјализант	1,8%	71,4%	28,6%
	Самозапослен	3,7%	92,9%	7,1%
	Волонтер	1,3%	20,0%	80,0%
	Запослен на пуно радно вријеме	45,7%	58,3%	41,7%
	Запослен на пола радног времена	4,7%	61,1%	38,9%
	Не жели да одговори	2,1%	37,5%	62,5%
Број чланова у домаћинству	1-2	17,0%	52,3%	47,7%
	3	25,6%	54,1%	45,9%
	4	35,5%	51,5%	48,5%
	5	13,8%	49,1%	50,9%
	6+	7,3%	32,1%	67,9%

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Додатно, у демографским подацима бисмо истакли да је 16% младих потврдило да имају дјецу. Већином,

а што је 90,5%, ријеч је о младима у добној групи од 25 до 30 година. Такође, 69,8% од ових младих који имају дјецу живи у ванградским срединама. Слика о радном статусу говори да је 37,1% младих незапослено, што је мало више од трећине популације младих. Од популације запослених младих, 45,7% њих ради пуно радно вријеме.

Податак о незапослености младих треба да се узме са резервом јер је приказани проценат (не)запослености израчунат на основу сопствене процјене младе особе да ли она себе дефинише као запослену, незапослену или по некој другој понуђеној категорији. Највише младих Добоја (35,5%) живи у четворочланим домаћинствима, док их 25,6% живи у домаћинствима са три члана. Такође, 17% младих живи самостално или са још једним чланом.

Анализа положаја и потреба младих града Добоја и Институционални оквир дјеловања према младима у граду Добоју

Закон о локалној самоуправи РС-а утврђује надлежности јединица локалне самоуправе у РС-у да регулишу сва питања од локалног значаја, а која нису искључена из надлежности општине или додијељена у надлежност другом нивоу власти. Закон детаљно прописује и да јединица локалне самоуправе у области друштвене бриге о дјеци и омладини ради на побољшању улоге и статуса младих на свом подручју, те у том смислу доноси и реализује документе који доприносе стварању услова за омладинско организовање и бригу о омладини.

Омладинска политика је обавезан документ институција власти у РС-у који доносе Република и јединице локалне самоуправе у циљу побољшања положаја и рјешавања утврђених проблема младих у РС-у којим се дефинишу јавне политике и усмјерава развој других области значајних за младе у РС-у.[6] Град Добој континуирано улаже напоре на развијању механизама и програма за младе. У прилог томе иде и податак да постоји претходно израђена омладинска политика за период 2020–2025.[7] Институт за развој младих КУЛТ пружа подршку у изради Омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. г. а на темељу усвојене Омладинске политике РС-а 2023–2027.[8]

- ✓ **Минимум мјера у раду са младима**

Закон о омладинском организовању РС-а надлежним органима прописује:

- формирање комисија за питања младих – сталних радних тијела у скупштинама општине, града и Републике, чији се чланови бирају из реда представника омладинских савјета и представника законодавне власти РС-а, града или општине, којима се обезбјеђују услови за учешће младих у доношењу одлука, расправама и дебатама које се односе на њихову проблематику;
- да ће у циљу остваривања бриге о омладини Република, град и општина да издвајају дио средстава из буџета за финансирање програма у складу са Омладинском политиком;
- обавезу нижих нивоа власти да обезбјеђују одговарајуће просторије у којима млади могу да обављају своје активности и показују своје креативне способности;

[6] Закон о омладинском организовању („Службени гласник РС-а“, 98/04, 119/08 и 1/12) кроз члан 13 налаже да се омладинска политика дефинише на нивоу Републике, града и општине за краткорочни (годишњи) и средњорочни (петогодишњи) период.

[7] Омладинска политика Добој 2020–2025, доступно на: https://doboj.gov.ba/wp/uploads/2020/05/Стратегија-развоја-омладинске-политике-Града-Добоја-2020-2025-године.pdf.docx, приступљено 7. 1. 2026. год.

[8] Омладинском политиком РС-а 2023–2027 дефинисана су четири стратешка циља са укупно 15 приоритета и 44 мјере, те 3 стратешка пројекта, а за реализацију републичке Стратегије планирана су средства у укупном износу од 266.389.000 КМ. Приступљено 25. 9. 2023. г.

- обавезу јединица локалне самоуправе да успоставе регистар омладинских организација за своје подручје, у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона о омладинском организовању РС-а.

Према наведеном, Град Добој испуњава ставке наведене у наставку текста.

1. Надлежна служба која се бави питањима од значаја за младе

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности надлежно је за спровођење и унапређење омладинске политике, унапређење социјалног положаја младих те подршку развоју омладинског организовања и информисања младих. Одјељење пружа стручну и административно-техничку подршку организацијама цивилног друштва, подстиче волонтерски рад те координише активности у областима образовања, културе, спорта, социјалне и здравствене заштите и других друштвених дјелатности. Такође, одговорно је за израду стратешких и планских докумената из своје надлежности, обезбјеђење финансијских средстава, утврђивање критеријума за њихову расподјелу и праћење намјенског утрошка средстава.

2. Јачање капацитета упослених у пољу рада са младима

У Одјељењу за привреду и друштвене дјелатности двије особе задужене су за реализацију послова и задатака везаних за побољшање положаја младих. Стручни савјетници професионално усавршавање обављају у складу са важећим прописима.

3. Буџетска средства

Град Добој је за 2026. годину усвојио буџет од преко 83 милиона КМ. Буџет не садржи ставку „буџет за младе“, али издвајања за младе врше се кроз трансфере подршке за спорт, културу, финасирање различитих НВО-а као и пројеката социјалног и хуманитарног карактера. Средства Буџета, а која користе и млади, су распоређена према ставкама:

- текући грантови спортским и омладинским организацијама и удружењима;
- текући грантови омладинским организацијама;
- текући грантови организацијама и удружењима;
- учешће у пројектима међународних организација;
- помоћ породици, дјеци и младима;
- помоћ ученицима, студентима и појединцима.

У вези са програмима који подржавају активизам младих значајно је да се истакну дугогодишњи ангажман и сарадња Града Добоја и Фондације „Мозаик“, који спроводе Пројекат Омладинске банке од 2017. године. Од 2017. године, од када се спроводи Програм Омладинске банке у Добоју, укупно је подржано 114 пројеката у укупној вриједности 308.241,19 КМ. Подршка Града Добоја износила је 109.672,43 КМ, а подршка Фондације Мозаик 75.943,76 КМ. Остатак средстава је допринос из заједнице који су обезбиједиле неформалне групе у сврху реализације својих пројеката. У 2022. години реализовано је укупно 14 пројеката у укупној вриједности 32,856.93 КМ. У 2023. години реализовано је 20 пројеката у вриједности 56.500.53 КМ. У 2024. години реализовано је 48 пројеката у укупној вриједности од 136,668.10 КМ.

4. Простор за младе

Град Добој у оквиру Друштвеног центра има обезбијеђен простор за младе који је намијењен за активности и рад са младима уз обезбијеђено плаћање трошкова за његово одржавање.

5. Стручно радно тијело за израду омладинске политике

За израду омладинске политике 2026–2030. успостављено је стручно радно тијело које се састоји од укупно 40 чланова и чланица распоређених у шест радних група. У радном тијелу учествује и шест младих особа које су представници савеза студената и савјета ученика те подмлатка Црвеног крста Добоја.

6. Учешће младих у доношењу одлука

Путем локалних дијалошких платформи младима у Добоју се обезбјеђује прилика за учешће у процесима доношења одлука. Локална дијалошка платформа је механизам који омогућава укључивање грађана у процесе доношења одлука на локалном нивоу. Платформа пружа прилику за укључивање младих и стварање отвореног и подстицајног окружења за различите чланове и чланице заједнице да се придруже и да изразе своје мишљење и потребе.

7. Регистар омладинских организација

У Добоју не постоје омладинске организације, али постоје удружења која окупљају младе.

2.1.1. Формално и неформално образовање младих

Уз запошљавање, образовање представља један од кључних фактора који одређују друштвени и економски положај младих. Оно је темељ за остваривање других права, али и основни механизам оснаживања младих за активно учешће у развоју заједнице и обликовање сопствене будућности. Савремена друштва препознају три облика образовања: формално, неформално и информално, при чему се посебна пажња посвећује цјеложивотном учењу и континуираном развоју знања и вјештина.

У области образовања и науке кључни носиоци омладинске политике у Републици Српској су Министарство просвјете и културе те Министарство за научнотехнолошки развој и високо образовање. Ова област мора да буде централно постављена у стратешким документима, са обзиром на потребу изградње конкурентних знања и капацитета младих, што потврђују и ранија истраживања о њиховом положају у Босни и Херцеговини.

Формални образовни систем у Републици Српској обухвата предшколско, основно, средње и високо образовање. Од школске 2005/2006. године примјењује се Болоњски процес, а унапређење квалитета образовања захтијева усклађен развој законодавног, институционалног, стратешког и финансијског оквира. Посебан фокус образовних политика усмјерен је на прилагођавање образовања потребама тржишта рада, нарочито на нивоу средњег, вишег и високог образовања.

У Републици Српској дјелује развијена мрежа средњих и високошколских установа, као и систем образовања одраслих који омогућава додатно оспособљавање, преквалификацију и цјеложивотно учење, у складу са потребама тржишта рада и савременим друштвеним токовима.

Правни и институционални оквир и улога локалне заједнице

Област образовања и науке у Републици Српској уређена је законима и подзаконским актима на ентитетском нивоу, при чему је Република Српска оснивач већине образовних установа. Тиме су кључне управљачке, нормативне и финансијске надлежности концентрисане на републичком нивоу. Јединице локалне самоуправе, укључујући Град Добој, немају директне управљачке надлежности над образовним установама, али имају важну развојну и партнерску улогу. Њихова одговорност огледа се у стварању подстицајног окружења за образовање младих кроз стипендирање, подршку пројектима, сарадњу са школама и високошколским установама, унапређење инфраструктуре, повезивање образовања са локалним тржиштем рада те подршку програмима неформалног образовања и цјеложивотног учења.
Темељни прописи који уређују ову област су Закон о средњем образовању и васпитању Републике Српске и Закон о високом образовању Републике Српске, којима се дефинишу организација, управљање, финансирање, обезбјеђивање квалитета те права и обавезе ученика, студената и запослених. Положај младих додатно је регулисан законима који уређују ученички и студентски стандард, стипендирање талената те рад студентских организација.

Неформално образовање дефинисано је Законом о омладинском организовању Републике Српске као организован скуп образовних активности усмјерених на потребе и интересе младих, које допуњују формални систем и промовишу активно грађанство, демократске вриједности и цјеложивотно учење. Такође, Закон о образовању одраслих Републике Српске уређује систем и пружаоце образовања одраслих, чиме се додатно јачају запошљивост и социјална укљученост.

Надлежности у области образовања дијеле Министарство просвјете и културе Републике Српске и Министарство за научнотехнолошки развој и високо образовање Републике Српске, уз стручну подршку институција Републичког педагошког завода, Завода за образовање одраслих и Агенције за акредитацију високошколских установа.

Стратешки приоритети Републике усмјерени су на развој дуалног образовања, реформу средњег и високог образовања у складу са Болоњским процесом те спровођење докумената као што су Стратегија развоја предшколског, основног и средњег образовања 2022–2030. и Стратегија образовања одраслих 2021–2030. Фокус је на модернизацији наставних програма, дигитализацији, јачању квалитета и бољој повезаности образовања са тржиштем рада.
Образовање одраслих препознато је као заједничка одговорност институција власти, послодаваца, образовних установа и појединаца те важан инструмент економског развоја, запошљивости и социјалне укључености – у чему локална заједница има значајну партнерску и развојну улогу.

Основни извори финансирања образовања у РС-у су средства буџета РС-а, док се један дио (текући трошкови, расходи за енергију, дио трошкова инвестиционог одржавања, капитални издаци и сл.) преноси на ниво јединица локалне самоуправе.
Учешће финансирања средњег образовања у укупном БДП-у износи 0,1%, што указује на потребу за ефикаснијим коришћењем постојећих ресурса, али и за диверзификацијом извора финансирања.
Стратегијом образовања РС-а за период 2016–2021. године указано је да је неопходно да се тежи постизању веће аутономије школе, развојне оријентације школе, преузимању одговорности на свим нивоима и повећавању партнерства међу субјектима који утичу на рад школе. Такође, потребно је да се утврде начини за обезбјеђивање већег учешћа небуџетских средстава у средњем образовању. У том контексту, јединице локалне самоуправе имају важну улогу у иницирању и подршци партнерских модела финансирања, повезивању школа са локалним тржиштем рада те стварању услова за одржив развој образовног система на локалном нивоу.

Из анализе о положају и потребама младих

Према подацима спроведеног истраживања о положају и потребама младих, видљиво је да већина младих у Добоју (55,3%) као највиши степен образовања има завршену средњу школу. Унутар ове групе доминира четворогодишње техничко образовање (70,2%), затим гимназија (16,9%), занатске стручне школе (12,2%), док је умјетничку школу завршило 0,7% младих. Средњошколско образовање чешће је највиши ниво образовања код мушкараца, као и код младих из ванградских средина.

Више или високо образовање (виша школа, бакалауреат, мастер, докторат) има 22,7% младих, при чему највећи удио чине особе са завршеним студијем бакалауреата (17,5%). Мушкарци нешто чешће имају високо образовање, али без статистички значајне разлике. Млади из ванградских средина у већем постотку имају завршено високо образовање (26,2%) у односу на младе из градских средина (17,6%).

Основно образовање као највиши завршени ниво наводи 21,1% младих, при чему је важно да се нагласи да у ову категорију спадају и они који су тренутно у процесу средњошколског образовања.

Табела 5. Посљедњи степен образовања

Посљедњи степен образовања					
	Укупно	Мушкарци	Жене	Градско	Ванградско
Незавршена основна школа	0,5%	0,0%	100,0%	50,0%	50,0%
Завршена основна школа	21,1%	33,3%	66,7%	56,8%	43,2%
Средња школа – трогодишња	6,0%	69,6%	30,4%	39,1%	60,9%
Средња школа – четворогодишња	49,3%	55,6%	44,4%	38,6%	61,4%
Виша школа – 2 године образовања након средње школе	2,3%	44,4%	55,6%	33,3%	66,7%

Факултет бакалауреат	17,5%	50,7%	49,3%	34,3%	65,7%
Магистериј	2,3%	55,6%	44,4%	11,1%	88,9%
Докторат	0,5%	50,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Не жели да одговори	0,3%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

У Граду Добоју постоји шест средњих и четири високошколске образовне институције и факултета. У девет основних и 26 подручних одјељења у школској 2024/2025. години уписано је 4379 ученика. У средње школе у Добоју уписано је 2248 ученика.

Основношколско образовање се у граду Добоју реализује у девет централних и 26 подручних школа које похађају ученици основношколског узраста.

Табела 6. Основне школе на подручју града Добоја

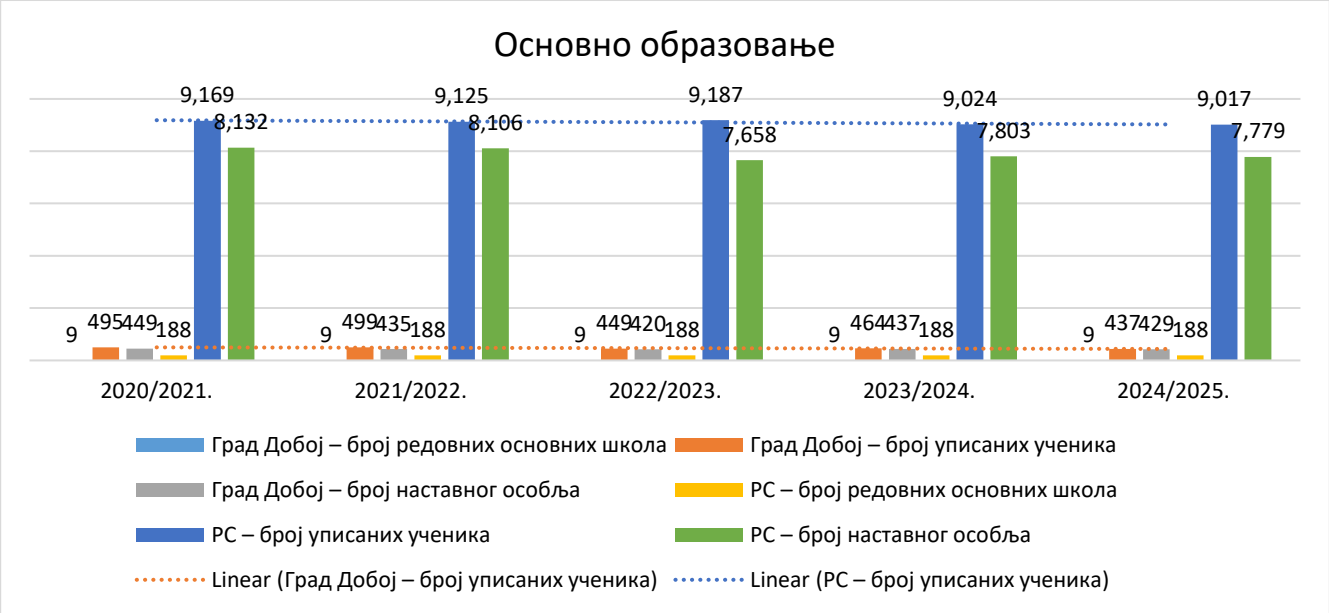
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ДОБОЈА	
1. ЈУ ОШ „ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ“ ДОБОЈ (централна школа) ПО КОСТАЈНИЦА (деветоразредна школа) ПО ГРАПСКА (петоразредна школа)	5. ЈУ ОШ „ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ“ БОЉАНИЋ (централна школа) ПО Суво Поље (петоразредна школа) ПО Текућица (петоразредна школа)
2. ЈУ ОШ „СВЕТИ САВА“ ДОБОЈ (централна школа) ПО Придјел (петоразредна школа) ПО Липац (петоразредна школа) ПО Шеварлије (деветоразредна школа) ПО Поточани (петоразредна школа)	6. ЈУ ОШ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“ ОСЈЕЧАНИ (централна школа) ПО Кожухе (петоразредна школа) ПО Бушлетић (петоразредна школа) ПО Чивчије Осјечанске (петоразредна школа)
3. ЈУ ОШ „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“ ДОБОЈ (централна школа) ПО Миљковац (петоразредна школа) ПО Макљеновац (петоразредна школа)	7. ЈУ ОШ „ОЗРЕН“ ПАКЛЕНИЦА (централна школа) ПО Трбук (деветоразредна школа) ПО Стријежевица (петоразредна школа) ПО Горња Пакленица (петоразредна школа)
4. ЈУ ОШ „МИЛАН РАКИЋ“ БУКОВИЦА ВЕЛИКА (централна школа) ПО Љескове Воде (петоразредна школа) ПО Грабовица (петоразредна школа) ПО Станови (петоразредна школа) ПО Прњавор Мали (петоразредна школа) ПО Которско (деветоразредна школа) ЈУ ОШ „ЂУРА ЈАКШИЋ“ ПОДНОВЉЕ (централна школа) ПО Мајевац (деветоразредна школа)	8. ЈУ ОШ „ПЕТАР КОЧИЋ“ СЈЕНИНА РИЈЕКА (централна школа) ПО Доња Палежница (петоразредна школа) ПО Горња Палежница (петоразредна школа) ПО Зелиња (петоразредна школа) ПО Сјенина (петоразредна школа) 9. ЈУ ОМШ „МАРКОШ ПОРТУГАЛ“ (музичка)

Табела 7. Укупан број ученика уписан у основне школе на подручју града Добоја

УКУПАН БРОЈ УПИСАНИХ УЧЕНИКА У ОСНОВНУ ШКОЛУ			
Школска година	Мушки	Женски	Укупно
2022/2023.	2314	2287	4601
2023/2024.	2301	2232	4533
2024/2025.	2201	2178	4379

Према Републичком заводу, број основних школа у Добоју (9) и Републици Српској (188) остао је непромијењен у овом петогодишњем периоду, тачније од школске 2020/21. године до 2024/25. године.

Графикон 1. Основно образовање у Добоју

Извор: Републички завод за статистику РС-а[9]

Средњошколско образовање се одвија у 6 средњих школа. Број ученика у средњим школама на подручју Добоја биљежи тренд раста. Наиме, у школској 2024/25. години било је за 3,4% више ученика уписаних у средње школе у односу на школску 2020/2021. годину. Сличан раст броја ученика уписаних у средње школе уочен је и на нивоу Републике Српске, гдје имамо повећање броја ученика од 1,9% у истом временском периоду.

Табела 8. Средње школе у Добоју

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ
1. ЈУ ГИМНАЗИЈА „ЈОВАН ДУЧИЋ“ ДОБОЈ
2. ЈУ САОБРАЋАЈНА И ЕЛЕКТРО ШКОЛА ДОБОЈ
3. ЈУ МЕДИЦИНСКА ШКОЛА ДОБОЈ
4. ЈУ ЕКОНОМСКА ШКОЛА ДОБОЈ
5. ЈУ ТЕХНИЧКА ШКОЛА ДОБОЈ
6. ЈУ УГОСТИТЕЉСКА И ТРГОВИНСКА ШКОЛА ДОБОЈ

Табела 9. Број уписаних у средње школе

УКУПАН БРОЈ УПИСАНИХ УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ			
Школска година	Мушки	Женски	Укупно
2022/2023	1012	1265	2277
2023/2024	1007	1237	2244
2024/2025	1013	1235	2248

[9] Републички завод за статистику Републике Српске [онлајн]. Билтен – основно образовање 2020/2021–2024/2025. године. Доступно на: https://www.rzs.rs.ba/front/category/262/ [приступљено: 21. 7. 2025].

Високо образовање на подручју града Добоја могуће је кроз дјеловање четири високошколске установе: Слобомир П Универзитет, Саобраћајно-технички факултет и двије високе школе. Слобомир П Универзитет има сљедеће факултете: Факултет за економију и менаџмент, Правни факултет, Филолошки факултет, Факултет за информационе технологије, Академију умјетности и Пореску академију. Према Радној групи за **образовање**, факултет је пред гашењем.[10] Саобраћајни факултет, који је дио Универзитета Источно Сарајево, нуди младима сљедећа усмјерења: друмски и градски саобраћај, жељезнички саобраћај, логистика, информатика у саобраћају, телекомуникације и поштански саобраћај, моторна возила, рачунарске и информационе технологије, ваздушни саобраћај и саобраћајнице.[11]
Додатно, на подручју Добоја дјелују двије високе школе, Висока пословно-техничка школа Добој и Висока медицинска школа здравства.

Табела 10. Број уписаних на високошколске установе

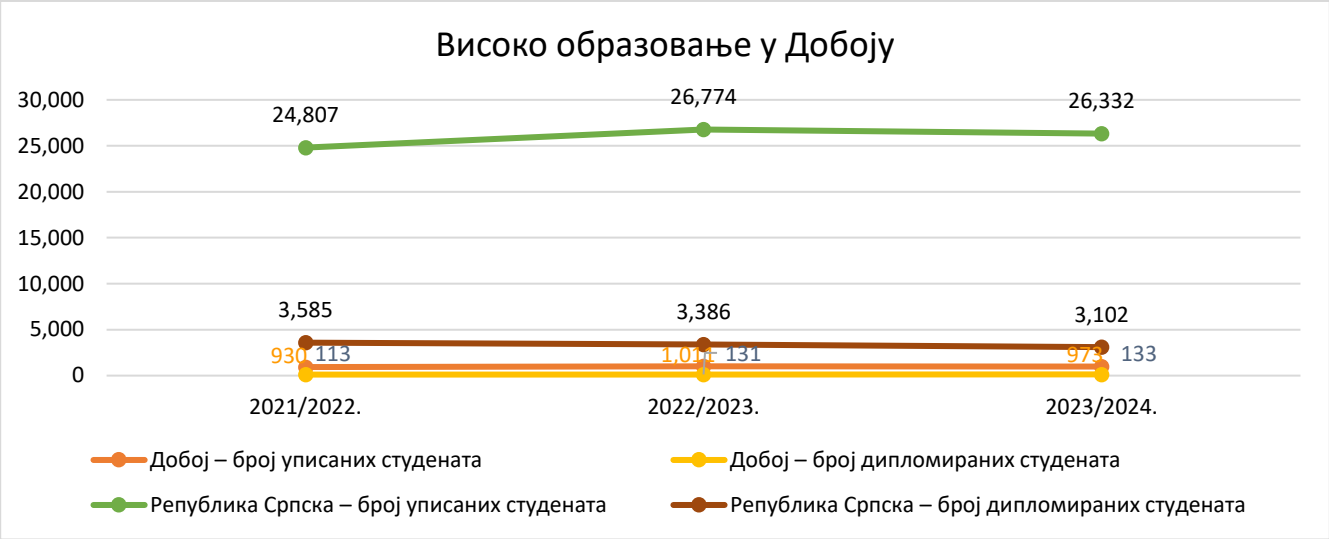
Број уписаних на високошколске установе								
	ВИСОКА МЕДИЦИНСКА ШКОЛА ЗДРАВСТВА		УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ		ВИСОКА ПОСЛОВНА ТЕХНИЧКА ШКОЛА ДОБОЈ		СЛОБОМИР П УНИВЕРЗИТЕТ *нема података	
2022/2023.	147		522		565			
м/ж	25	122	295	227	366	199		
2023/2024.	142		490		513			
м/ж	23	119	271	219	337	176		
2024/2025.	153		471		497			
м/ж	27	126	255	216	324	176		

Извор: Радна група за образовање младих

Трендови уочени код средњег образовања понављају се и када се анализира високо образовање у Добоју. Према промјенама броја студената којима је мјесто пребивалишта у Добоју, видљив је позитиван тренд. Наиме, у академској 2023/24. години је број уписаних студената већи за 4,6% у односу на академску 2021/22. годину. Када посматрамо број дипломираних студената, тренд је такође позитиван, видљив је раст у броју дипломираних студената од 17,7% у академској 2023/24. години у односу на академску 2021/22. годину. Када посматрамо број уписаних и дипломираних студената на подручју цијеле Републике Српске, можемо да закључимо да је у 2023/24. академској години уписано 6,1% више студената у односу на академску 2021/22. Број дипломираних студената у академској 2023/24. г. био је мањи за 13,5% у односу на академску 2021/22. годину.

[10] Слобомир П Универзитет [онлајн]. Доступно на: https://spu.ba/studije/osnovne-studije/ [приступљено: 21. 7. 2025].
[11] Саобраћајни факултет Универзитета Источно Сарајево [онлајн]. Доступно на: https://www.ues.rs.ba/la/saobracajni-fakultet-2/#1662357511716-3f17cb0c-9a27140d-0244c7fb-3ce2 [приступљено: 21. 7. 2025].

Графикон 2. Број студената (уписаних и дипломираних) у Добоју и Републици Српској

Извор: Републички завод за статистику РС-а[12]

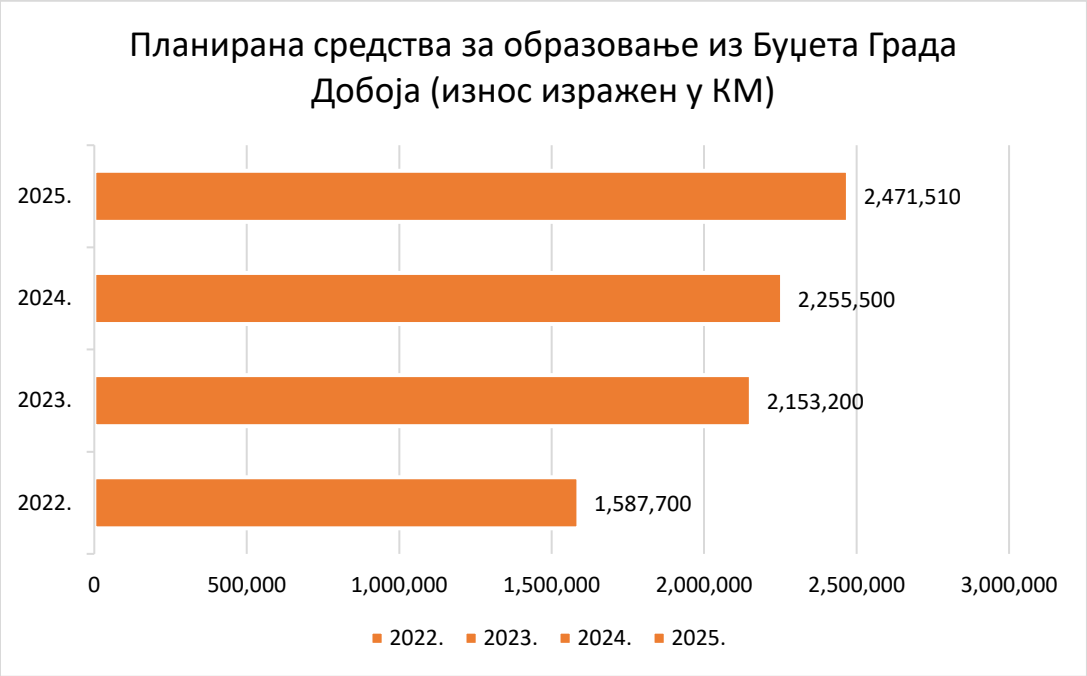
Стипендије

Град Добој обезбјеђује стипендије редовним студентима са пребивалиштем на подручју ове локалне заједнице. Програм стипендирања успостављен је у академској 2024/2025. години, што је потврђено и кроз дискусије са учесницима фокусне групе. Према подацима Градске управе, у академској 2024/2025. години стипендију су остварила 62 студента. Право на стипендију имају студенти који испуњавају прописане услове, међу којима је и минимални просјек оцјена од 8,5. На основу детаљније анализе критеријума из јавног позива, може да се закључи да студенти другог и трећег циклуса студија нису обухваћени овим видом подршке.

Од младих који су анкетирани у склопу истраживања, 0,8% их је казало да прима стипендију од Града. Поред Града, млади најчешће имају стипендију од неке фирме/предузећа, чију стипендију има 1% младих. Такође, исти број младих (0,3%) прима стипендију од ентитета као и од организација/фондација. Од свих анкетираних младих, 25,6% их није у процесу образовања, док 68,4% младих који су анкетирани не прима никакву стипендију. Само 3,2% младих је рекло да прима стипендију од неког даваоца стипендије.

[12] Републички завод за статистику РС-а [онлајн]. Билтен – високо образовање 2020/2021–2024/2025. године. Доступно на: https://www.rzs.rs.ba/front/category/264/ [приступљено: 21. 7. 2025].

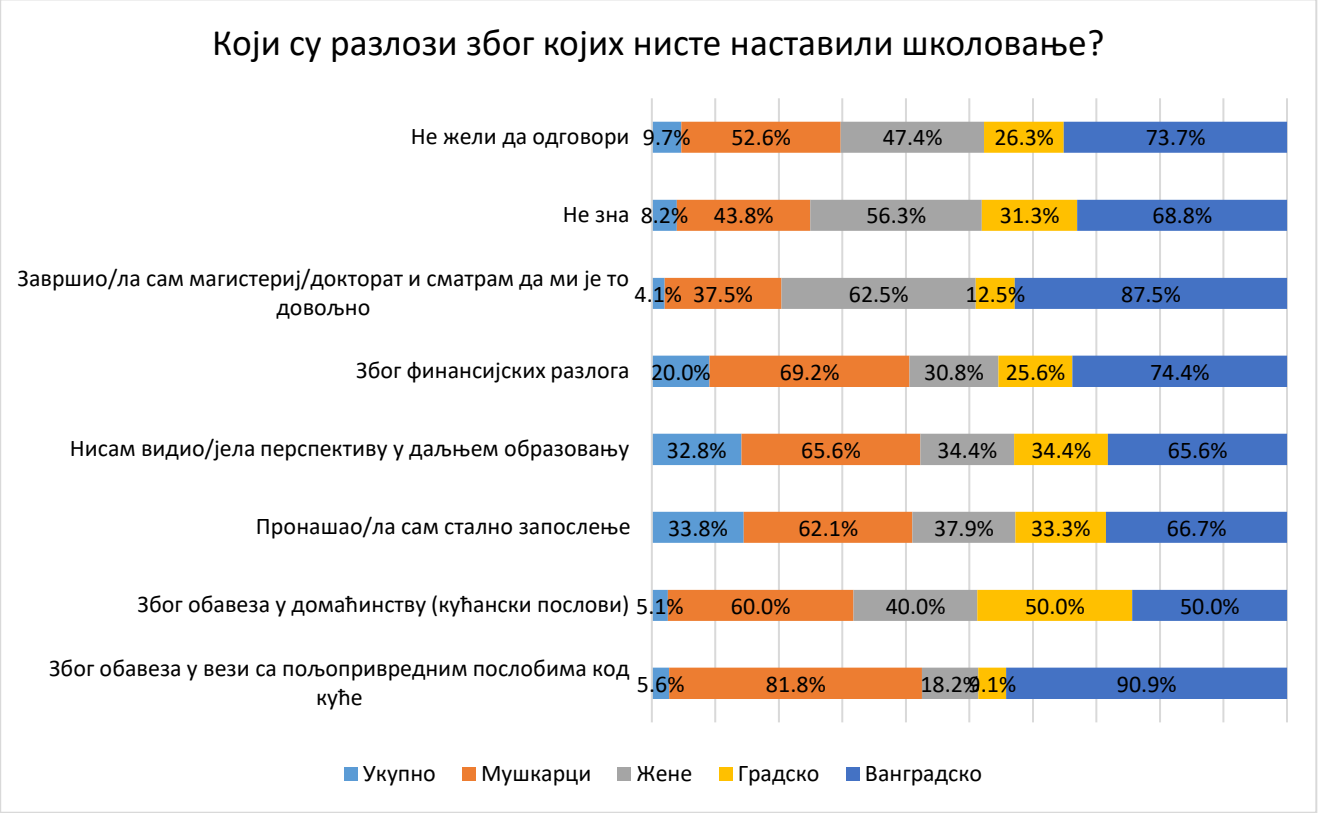
Графикон 3. Планирана средства за образовање са подручја града Добоја

Извор: Град Добој: Нацрт и ребаланс буџета

Премда број ученика у Добоју не биљежи значајан пад, као и у другим мјестима, видљив је тренд престанка даљњег школовања младих. Више од половине младих у Добоју (50,9%) не наставља образовање након завршеног једног степена. Ненастављање школовања израженије је код мушкараца (57,4%) и младих из ванградских средина (69,7%). Најчешћи разлог прекида образовања је запошљавање (33,8%), што указује на рани улазак младих на тржиште рада, често науштрб даљњег образовања.

Графикон 4. Разлози због којих млади нису наставили школовање

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Практична настава препозната је као једна од кључних слабости формалног образовања. Више од четвртине младих (26,9%) није имало никакав облик праксе током школовања, док је значајан број имао праксу ријетко или недовољно често. Млади истичу да је пракса често формална и недовољно повезана са реалним радним окружењем, те да не омогућава стицање конкретних и примјењивих вјештина. Посебно се наглашава потреба за јачањем сарадње образовних установа и послодаваца.

Графикон 5. Учесталост практичне наставе током редовног школовања

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Адекватност образовања за запошљавање и наставак школовања важна је тема младима. Већина младих релативно позитивно процјењује корисност стеченог образовања. Више од половине младих сматра да им формално образовање у великој мјери помаже при наставку школовања (53,5%) и запошљавању у струци (56,1%). Ипак, око трећине младих наводи да им стечено знање помаже само у малој мјери. Као главне недостатке образовног система млади наводе мањак практичне наставе, преопширне наставне планове и програме, недостатак стипендија, као и потребу за унапређењем квалитета наставног кадра и односа наставника према ученицима.

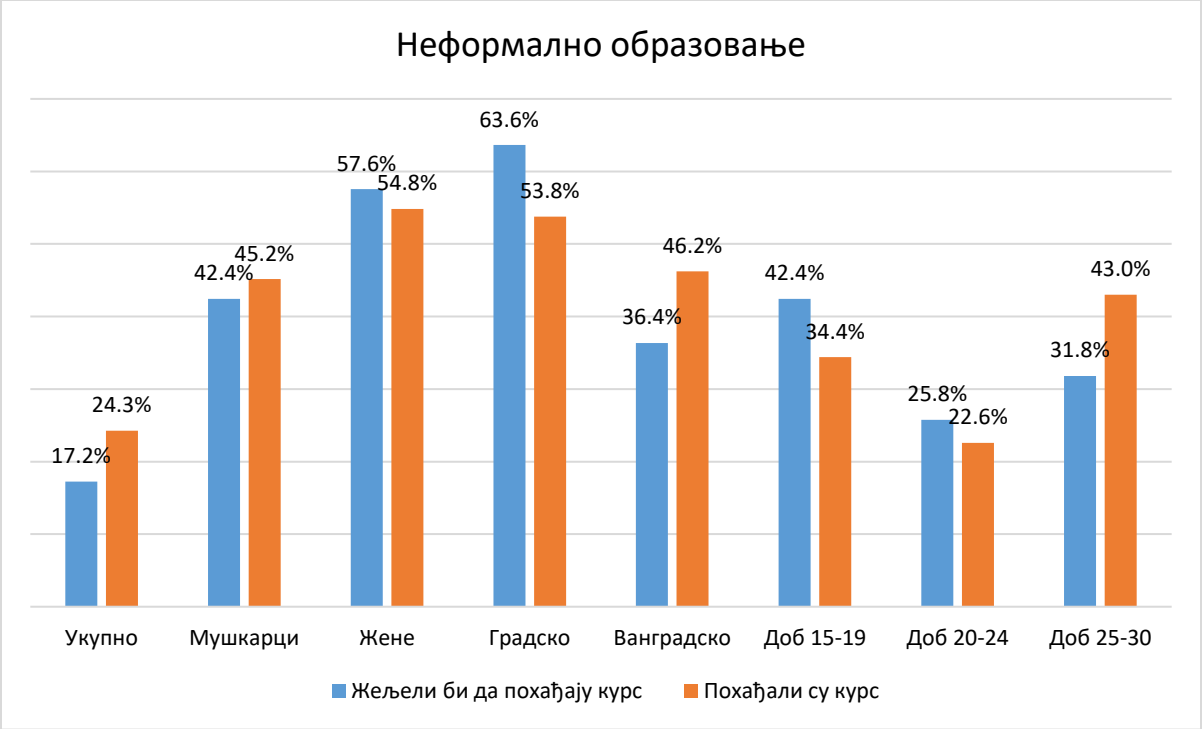
Графикон 6. Потребне измјене у формалном образовању

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Неформално образовање похађала је тек четвртина младих (24,3%), док интерес за будуће похађање додатно опада (17,2%). Већи интерес исказују жене и млађи узрасти, док су мушкарци и млади из ванградских средина знатно мање заинтересовани. Млади који учествују у неформалном образовању најчешће похађају курсеве страних језика, ИТ вјештина, занатских и техничких занимања те едукације из области здравља. Фокусне групе указују на изражен проблем недовољне информисаности о доступним програмима неформалног образовања у Добоју.

Графикон 7. Похађање и интерес за неформално образовање

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Подршка Града Добоја у области образовања младих приказана табеларно:

Табела 11. Подршка образовању и развоју младих у Граду Добоју

Област	Опис стања	Финансијски оквир / Напомене
Институционална и финансијска подршка	Континуирана буџетска издвајања за образовање младих: стипендије, превоз ученика, награде за успјешне ученике, подршка ученицима са посебним потребама и пројекти у области образовања	Око 600.000 КМ годишње (просјек 2022–2024/25)
Формално и неформално образовање	Подршка талентованим и надареним ученицима кроз учешће на конференцијама, семинарима, камповима и едукацијама из STEM и истраживачких области	Континуирана подршка
Инфраструктура за едукацију младих	Не постоје специјализовани центри за младе; постоји Друштвени центар за дио неформалних образовних активности	Развојни потенцијал у наредном периоду
Пројекти подршке младима	Реализација Програма Омладинске банке у сарадњи са Фондацијом „Мозаик“; развој знања, вјештина, активизма и волонтирања младих	114 пројеката; преко 308.000 КМ (од 2017), интензивно 2022–2024.

Међународни и међуинституционални пројекти	Учешће у пројекту „Дијалог за будућност 3 (DFF3)“ – јачање дијалога, друштвене кохезије и учешћа младих	Период 2024–2026.
Стипендирање и каријерни развој	Јавни позив за стипендирање студената; не постоје посебни програми за дефицитарна занимања нити системско повезивање студената и привреде, али постоје стипендије за дефицитарна занимања	500.000 КМ (2024/2025)
Волонтирање и активно учешће	Волонтерско учешће младих кроз рад Одбора Омладинске банке и пројектне активности и у склопу активности Црвеног крста	Развој личних и професионалних компетенција
Сарадња са образовним установама	Континуирана сарадња са школама: планирање уписа, Сајам занимања, промоција дефицитарних занимања и веза са тржиштем рада	Висок ниво сарадње
Информисање младих	Информисање путем медија, друштвених мрежа, веб-страница, огласних табли и јавних догађаја	Вишеканални приступ
Образовна инфраструктура	Развијена мрежа предшколских установа и девет основних школа са подручним одјељењима	Стабилна инфраструктурна основа

Извор: Радна група за формално и неформално образовање младих

2.1.2. Запошљавање и предузетништво младих

Запошљавање и економско оснаживање младих представљају један од кључних изазова у Републици Српској, али и у локалним заједницама. Незапосленост младих и отежан улазак на тржиште рада континуирано се препознају као приоритетни проблеми, посебно због недостатка радног искуства, неусклађености образовања са потребама тржишта рада, недовољно развијених практичних и „меких“ вјештина, као и ограниченог знања о активном тражењу запослења. Истраживања указују на то да послодавци као највеће недостатке код младих који траже први посао препознају мањак радног и животног искуства, недостатак специфичних техничких вјештина те ограничене компетенције прилагођене конкретним радним мјестима. Додатни изазов представља чињеница да се значајан број младих задржава дуже од годину дана на евиденцији незапослених, чиме улазе у категорију дугорочно незапослених и додатно умањују своје шансе за запошљавање.
Капацитети послодаваца за организацију стручног оспособљавања младих су ограничени јер већина послодаваца нема могућност да самостално обезбиједи обуке, менторе или услове за практичну наставу, што додатно отежава стицање радног искуства код младих.

Правни и институционални оквир

Област запошљавања младих уређена је Законом о раду Републике Српске, Законом о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености те низом подзаконских аката. Кључну улогу у спровођењу мјера запошљавања има ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, у сарадњи са надлежним министарствима, образовним установама, послодавцима и другим релевантним институцијама.
Завод за запошљавање, кроз мрежу филијала, бироа и клубова за тражење посла, спроводи мјере посредовања у запошљавању, професионалне оријентације, савјетовања и стручног оспособљавања, са посебним фокусом на младе до 30 година. Проблем запошљавања младих препознат је у кључним стратешким документима, прије свега у Стратегији запошљавања РС-а 2021–2027. и Омладинској политици РС-а 2023–2027. Ови документи наглашавају потребу за унапређењем запошљивости младих,

јачањем предузетничких компетенција, развојем дуалног образовања, подршком самозапошљавању и развоју стартап иницијатива, те унапређењем система каријерног савјетовања. Посебан акценат стављен је на подршку младима при првом запослењу, развоју предузетништва, иновативних и креативних индустрија, као и запошљавању младих у руралним срединама.

Иако је нормативни и институционални оквир доминантно у надлежности републичког нивоа, локалне заједнице имају важну улогу у креирању повољног амбијента за запошљавање и предузетништво младих. То укључује јачање сарадње са Заводом за запошљавање, образовним установама и послодавцима, развој локалних програма каријерног савјетовања и стручног оспособљавања те подршку иницијативама самозапошљавања и предузетништва младих.
Унапређење запошљивости младих представља један од кључних предуслова за њихов останак, активно учешће у развоју локалне заједнице и дугорочни социо-економски развој.

- ✓ Запосленост младих у Добоју

Према подацима Бироа за запошљавање града Добоја, образовна структура незапослених је:

Табела 12. Образовна структура незапослених младих пријављених на евиденцији Бироа за запошљавање

Млади укупно (мушкарци ижене):

Година	2022.	2023.	2024.	31. 5. 2025.
НК	38	34	34	23
ПК	0	0	0	0
КВ	156	147	102	104
ССС	340	310	224	200
ВКВ	0	0	0	0
ВШС	0	0	0	0
ВСС	74	77	54	48
Укупно (мушкарци и жене)	608	568	414	375

Од тога жена:

Година	2022	2023	2024	31.05.2025.
НК	19	19	16	10
ПК	0	0	0	0
КВ	72	63	50	47
ССС	248	228	165	146
ВКВ	0	0	0	0
ВШС	0	0	0	0
ВСС	55	60	39	35
Укупно (жене)	394	370	270	238

Извор: Радна група за рад, запошљавање, самозапошљавање и предузетништво младих

- ✓ Програми запошљавања, самозапошљавања и економског оснаживања младих у граду Добоју

Финансирање запошљавања и самозапошљавања младих у граду Добоју заснива се на комбинацији буџетских средстава Републике Српске и Града Добоја, уз значајну подршку међународних донатора. Кључни носиоци имплементације су Министарство рада и борачко-инвалидске заштите РС-а, ЈУ Завод за запошљавање РС-а и Град Добој, у партнерству са међународним организацијама и цивилним сектором. Према Радној групи за рад, запошљавање, самозапошљавање и предузетништво младих, у референтном

периоду реализовало се неколико програма којима се подстичу запошљавање и самозапошљавање младих, а који су наведени у табели која слиједи.

Табела 13. Програми запошљавања и економског оснаживања младих у граду Добоју (2022–2024)

Програм/мјера	Проводилац/ финансијер	Циљна група	Финансијска подршка	Период	Кључни резултати
Програм запошљавања приправника	ЈУ Завод за запошљавање РС-а / Буџет РС-а	Млади са ВСС	10.800 КМ по приправнику	2022, 2024.	2022: дио од 19 младих (12 жена); 2024: дио од 5 младих (двије жене)
Повратпореза и доприноса послодавцима	Завод за запошљавање РС-а	Млади запослени код послодаваца	4.000 КМ (до 5.342 КМ у 2024)	2022–2024.	Подршка запошљавању у реалном сектору
Програм запошљавања Рома	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	Млади Роми	Грант средства	2022–2024.	Циљана подршка рањивој групи
„Заједно до посла“	Завод за запошљавање РС-а	Дјеца погинулих бораца, демобилисани борци	Програмска подршка	2022–2024.	Ограничено учешће младих
Запошљавање приправника у јавном сектору	Град Добој	Млади до 35 година	Буџет Града	2023–2024.	2023: 15 приправника; 2024: 23 приправника
Програми за младе са инвалидитетом	Фонд ПИО/ОЦД	Млади са инвалидитетом	Различити грантови	Континуирано	Повећана запошљивост и инклузија

Извор: Радна група за рад, запошљавање, самозапошљавање и предузетништво младих

Оно што је евидентно јесте да постоји разноврстан и вишеслојан систем подршке запошљавању и самозапошљавању младих, који укључује републичке мјере, локалне пројекте и међународне програме. Међутим, евидентан је и недовољно искоришћен потенцијал мјера самозапошљавања младих, што указује на потребу јачања информисања, менторства и финансијских подстицаја посебно прилагођених младима.

Табела 14. Развојни, предузетнички и омладински програми релевантни за запошљивост младих

Програм/пројекат	Носилац/партнери	Вриједност/износ	Фокус	Резултати/напомене
Омладинска банка Добој	Град Добој / Фондација Мозаик	308.241,19 КМ	Вјештине, запошљивост, активизам	114 пројеката (2017–2024); 48 пројеката у 2024.
Дијалог за будућност 3 (DFF3)	UNDP, UNICEF, UNESCO	20.000 КМ (Иновациони изазов)	Активно учешће младих	Грантови до 2.000 КМ по идеји (18–35)
Локални економски развој у БиХ	Caritas CH, NIRAS	762.500 КМ (40% Град)	МСП, запошљавање	Индиректан фокус на младе
USAID INSPIRE	USAID / Град Добој	7.000–10.000 КМ по бизнису	Женско предузетништво	Суфинансирање 50:50
Подстицаји и CEFE програм	Разни партнери	—	Предузетништво младих	Осам основаних бизниса

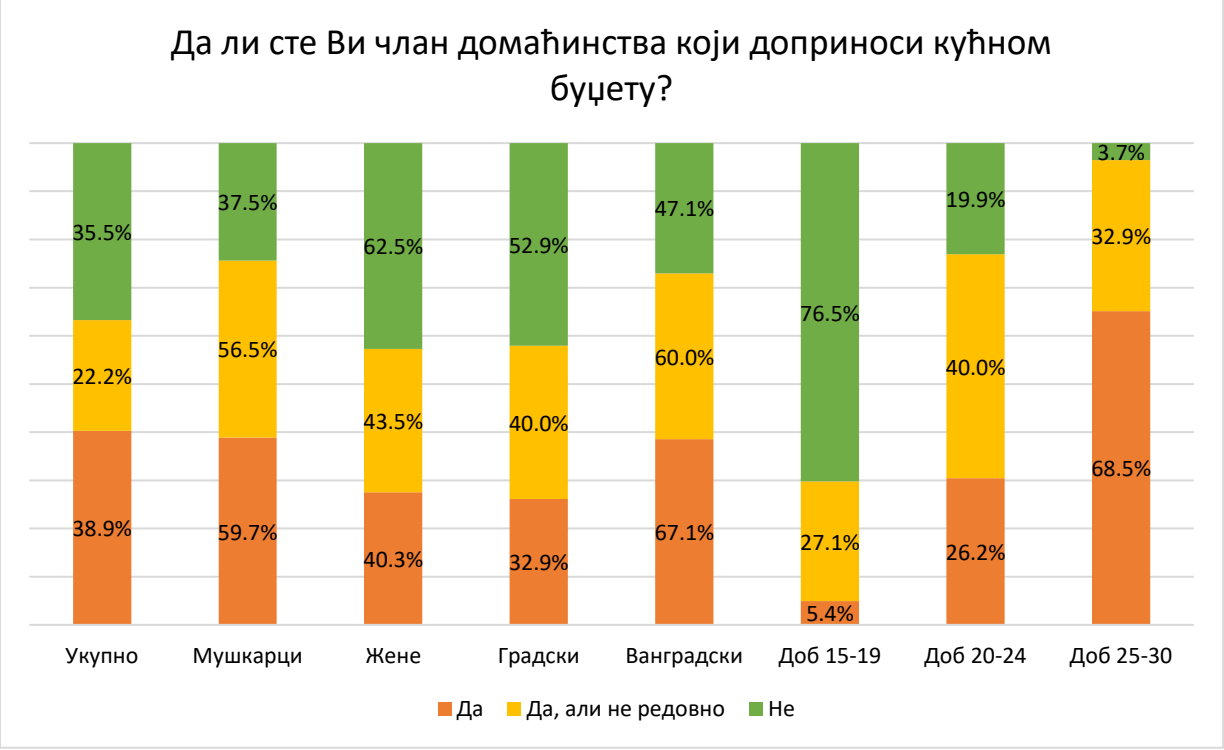
Пластеници (2020–2024)	Град + партнери	60 пластеника	Самозапошљавање	Млади и социјално угрожени
Планирани пројекти – сточарство	Град Добој	118.000 КМ	Млади и рањиве групе	Планирано за 2025.

Извор: Радна група за рад, запошљавање, самозапошљавање и предузетништво младих

Из анализе о положају и потребама младих

Према Анализи о положају и потребама младих у Добоју, имамо податке о финансијским могућностима младих: скоро двије трећине младих, њих 61,1%, тврди да доприноси кућном буџету. Од тога, 38,9% их редовно доприноси, док 22,2% повремено доприноси. Насупрот томе, 35,5% младих уопште не доприноси кућном буџету. Такође, у групи младих који су се изјаснили да редовно или повремено доприносе кућном буџету је 55,6% младих који су у доби од 25 до 30 година. Млади из ванградских средина нешто чешће доприносе кућном буџету у односу на младе из градских средина, тако од свих младих који су из ванградске средина, њих 67,1% доприноси кућном буџету.

Графикон 8. Допринос кућном буџету

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када се анализирају лични приходи младих из Добоја, евидентно је да 21,4% младих нема никакве личне приходе, што указује на недостатак финансијске независности у овој групи. Додатних 33,9% младих није било вољно да открије информације о својим примањима. Такође, 3,7% младих је изјавило да располаже сумом до 200 КМ мјесечно. За 17% младих који остварују одређене приходе, тај приход се креће у распону од 200 до 1.000 КМ, такође значајан податак је да скоро једна петина младих (19,1%) има приходе од 1.000 до 2.000 КМ, док 5% младих има приходе преко 2.000 КМ.

Графикон 9. Лични приходи младих Добоја током прошлог мјесеца[13]

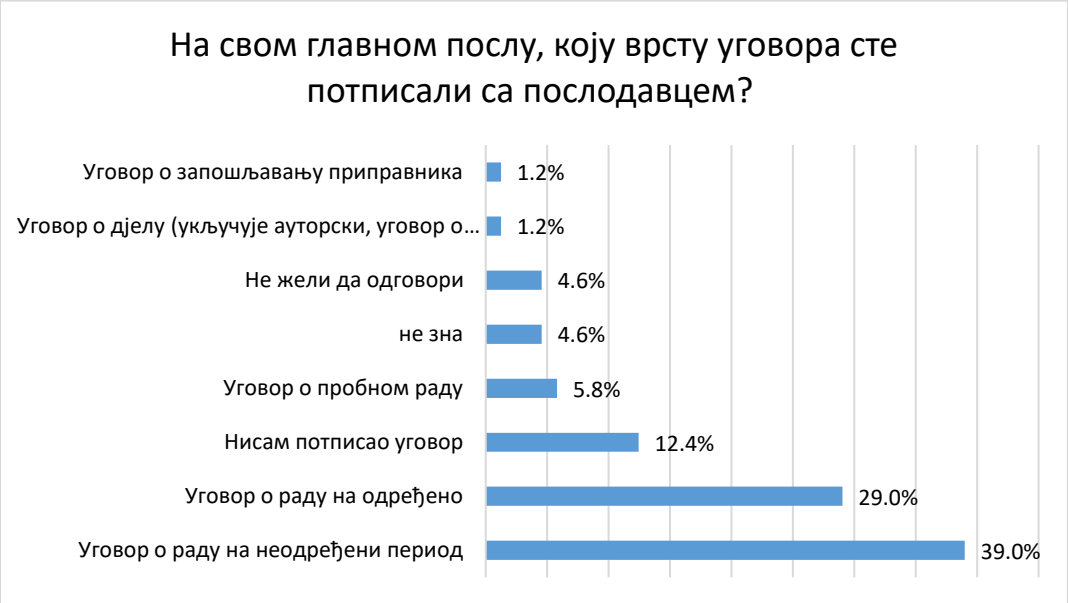

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

[13] Због високе стопе одбијања младих да одговоре на ово питање, наведени постоци су информативне и оријентационе природе, те не можемо да тврдимо да представљају податке за које вриједе маргина грешке и интервал поузданости дефинисани овим истраживањем.

Да ове податке ставимо у контекст, дајемо податке о просјечној плати у Добоју и Републици Српској у претходним годинама. Просјечна нето плата у Добоју у 2024. години износила је 1.399 КМ, што је приближно просјеку Републике Српске (1.564 КМ у јуну 2025). Када се ови подаци упореде са резултатима истраживања међу младима, видљиво је да само 15,4% младих у Добоју остварује примања у висини или изнад просјечне плате (преко 1.400 КМ), док 36,8% нема примања или зарађује до 800 КМ. Минимална плата у РС-у од јануара 2024. године износи 900 КМ (у зависности од степена образовања). У погледу укупних прихода домаћинстава, значајан број младих није желио или није знао да одговори (укупно 49,9%). Највећи удио (21,4%) наводи да њихово домаћинство остварује више од 3.000 КМ мјесечно, 22,7% између 1.501 и 3.000 КМ, док 6% живи у домаћинствима са приходима мањим од 1.500 КМ. Истовремено, потрошачка корпа за новембар 2024. године износила је 1.791,21 КМ, што указује на изражен притисак трошкова живота. Упркос изазовима, 43,3% младих наводи да успијева да оствари одређену уштеду на крају мјесеца, без обзира на висину или редовност примања.

Графикон 10. Лични приходи младих Добоја – врста уговора

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Анализом одговора примијећен је забрињавајући податак да 12,4% младих који су изјавили да су запослени нема потписан уговор са послодавцем.

2.1.3. Социјална заштита и здравље младих

Обавезу доношења закона пружања социјалне заштите грађанима БиХ имају ентитети и Брчко дистрикт БиХ, који је самостално и независно регулишу, те на цијелој територији БиХ не постоји јединствено и/или усаглашено законодавство и систем социјалне политике.
Здравље становништва представља основу друштвеног развоја, а брига о здрављу младих кључан је предуслов за њихов квалитетан живот, продуктивност и активно учешће у заједници. Савремени начин живота доноси бројне ризике по физичко и ментално здравље младих, укључујући стрес, нездраве животне навике, смањену физичку активност и дигиталну преоптерећеност, док се превентивна здравствена заштита често занемарује. Посебан изазов представља ментално здравље младих, као и недовољна информисаност о превенцији и репродуктивном здрављу. Због тога је неопходно да се развија системска и континуирана подршка кроз едукацију, превенцију и доступне здравствене услуге прилагођене потребама младих, уз мултисекторски приступ и сарадњу релевантних институција.

Правни и институционални оквир

Устав Републике Српске утврђује да се уставно уређење заснива на заштити људских права и слобода, социјалној правди, локалној самоуправи и заштити права мањина, у складу са међународним стандардима, гарантује право на социјалну сигурност и здравствену заштиту те дефинише обавезе институција, укључујући и јединице локалне самоуправе. У цјелини, нормативни оквир Републике Српске препознаје социјалну и здравствену заштиту младих као приоритетну област јавне политике, уз подијељене надлежности између републичког и локалног нивоа власти, гдје локалне заједнице имају важну улогу у спровођењу мјера и прилагођавању услуга потребама младих.

Социјална политика РС-а развијала се на наслијеђу ранијег система, уз прилагођавање савременим друштвеним околностима и међународним стандардима. Право младих на здравствену заштиту потврђено је и међународним документима (Универзална декларација о људским правима, Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, Конвенција о правима дјетета), док је област здравства уставно у надлежности ентитета. Законом о социјалној заштити РС-а социјална заштита је дефинисана као дјелатност од општег интереса, усмјерена на помоћ лицима у стању социјалне потребе и превенцију социјалне искључености. Значајни су и Закон о дјечјој заштити те Закон о подршци незапосленом родитељу четворо и више дјеце, који додатно штите права младих и младих родитеља. Јединице локалне самоуправе могу, у складу са потребама становништва, да утврде додатна права и услуге социјалне заштите.

Здравље младих уређено је низом закона, међу којима су Закон о здравственој заштити (који гарантује здравствену заштиту дјеци, ученицима и студентима до 26. године), Закон о здравственом осигурању, Закон о раду (посебна заштита малољетника), Закон о заштити на раду, Закон о омладинском организовању те прописи који се односе на превенцију злоупотребе дрога, забрану продаје духана малољетницима и заштиту малољетника у кривичном поступку.

За област социјалне и здравствене заштите у Републици Српској надлежно је Министарство здравља и социјалне заштите РС-а, које дјелује кроз ресоре за здравствену заштиту, јавно здравство, социјалну, породичну и дјечју заштиту те планирање, анализу и финансирање. Стратешки приступ Министарства заснива се на учешћу грађана и заједница у креирању и спровођењу политика, као и на међусекторској сарадњи.
Ресор за социјалну, породичну и дјечју заштиту обавља нормативне и управно-правне послове, врши стручни надзор над установама социјалне заштите те пружа подршку лицима са инвалидитетом и другим рањивим групама.

У систему здравствене заштите младих кључне институције су:

- Министарство здравља и социјалне заштите РС-а, које уређује и надзире систем здравствене и социјалне заштите;
- Фонд здравственог осигурања РС-а, који обезбјеђује права из обавезног здравственог осигурања;
- Министарство породице, омладине и спорта РС-а, надлежно за омладинску политику и нормативни оквир омладинског рада;
- центри за ментално здравље (27 у РС-у), који пружају стручну подршку и имају важну улогу у заштити менталног здравља младих.

Овакав институционални оквир омогућава координисано дјеловање у области социјалне и здравствене заштите младих, уз подијељене надлежности и међуресорну сарадњу.

Из анализе о положају и потребама младих

✓ Социјална брига о младима у Граду Добоју

Социјална заштита младих у Граду Добоју одвија се у сложеном друштвеном и економском контексту који утиче на квалитет живота младих и њихове могућности за активно укључивање у друштво. Млади се суочавају са изазовима у приступу образовању, запошљавању, здравственој и социјалној заштити, што повећава ризик од социјалне искључености и отежава процес осамостаљивања. Висока незапосленост, недовољна подршка развоју вјештина и ограничени институционални капацитети указују на потребу за промјеном приступа те потребу санирања посљедица на развој превентивних и дугорочних мјера. Са обзиром на то да се потребе и изазови младих разликују од осталих друштвених група, социјална политика за младе мора да буде препозната као засебна област, са фокусом на осамостаљивање, запошљавање и демографски развој у савременим друштвеним условима.

Међу анкетираним особама било је 2,6% младих који имају одређени вид/степен инвалидитета. Већина их је из ванградских подручја, односно њих 70%. Према подацима Републичког завода за статистику, 2023. године је у Добоју живјело 637[14] малољетних особа које су били корисници социјалне заштите (у овај број улазе и особе које по Закону не спадају у категорију младих јер су млађе од 15 година). У овој групи је било 88 особа које могу да се подведу под категорију лица са инвалидитетом (тачније у публикацији Републичког завода категорија је назива „лица са сметњама у психичком и физичком развоју“).

Табела 15. Преглед буџетских издвајања за социјалну бригу релевантну за младе

Област / намјена финансирања	Ниво финансирања	Година	Планирана средства (КМ)	Ребаланс (КМ)	Напомена
Рад Центра за социјални рад Добој	Град Добој	2023.	5.840.200	6.674.000	Потпуно финансирање из Буџета Града
Рад Центра за социјални рад Добој	Град Добој	2024.	6.946.900	7.019.900	Тренд раста буџетских издвајања

[14] Републички завод за статистику. Градови и општине Републике Српске [онлајн]. Доступно на: https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/gradovi_i_opstine_republike_srpske/2024/Gradovi_I_Opstine_Republike_Srpske_2024_WEB.pdf [приступљено: 21. 7. 2025].

Социјална давања (туђа њега и помоћ, лична инвалиднина, новчана помоћ)	Република Српска	2024.	—	3.640.000	Процијењени износ за кориснике са подручја Града

Извор: Радна група за Социјалну сигурност и здравље младих

Иако постоје стабилни финансијски и институционални капацитети у области социјалне и здравствене заштите, уочава се да не постоје програми који су искључиво циљано усмјерени на младе као посебну категорију корисника. Такође, егзистенцијална сигурност младих и даље је доминантно везана за запошљавање, док су пасивност младих и ограничено учешће у доношењу одлука додатни изазови који захтијевају стратешки одговор у наредном периоду.

Табела 16. Програми директне финансијске подршке младима у области социјалне сигурности

Програм/мјера	Период спровођења	Циљна група	Модел финансирања	Обим подршке
Суфинансирање куповине станова за младе брачне парове	Од 2019. године	Млади брачни парови	49% Град – 51% корисници	До 100 станова
Суфинансирање куповине станова за младе брачне парове	Од 2019. године	Млади брачни парови	70% Град – 30% корисници	До 100 станова
Финансирање Центра за дневно збрињавање дјеце и омладине	Континуирано	Дјеца и млади у потреби	Буџет Града	Институционална подршка

Извор: Радна група за Социјалну сигурност и здравље младих

Стамбена политика као важан дио социјалне политике спада међу најважније социјалне програме. Код младих је стамбено питање посебно важно јер његово рјешавање није једноставно из више разлога (цијене некретнина, недостатак запослења, висина примања, неадекватан уговорни ангажман и сл.).

Графикон 11. Начин становања

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Табела 17. Програм стамбеног збрињавања младих на подручју града Добоја

Елемент програма	Опис
Назив програма	Суфинансирање куповине 100 станова за младе брачне парове
Почетак програма	11. 9. 2019. године за младе брачне парове од 18 до 30 година

Циљна група	Млади брачни парови (18–30 година)
Модел 1 суфинансирања	Град: 49% – корисници: 51%; право избора стамбене јединице
Модел 2 суфинансирања	Град: 70% – корисници: 30%; без права избора стамбене јединице
Квадратура станова	Од 40 м² до 75 м²
Кључни услови	Пребивалиште у Добоју (мин. 3 године), без власништва некретнина, брак након 11. 9. 2019.
Обавезе корисника	Стални боравак у Добоју мин. 20 година; забрана давања стана у закуп

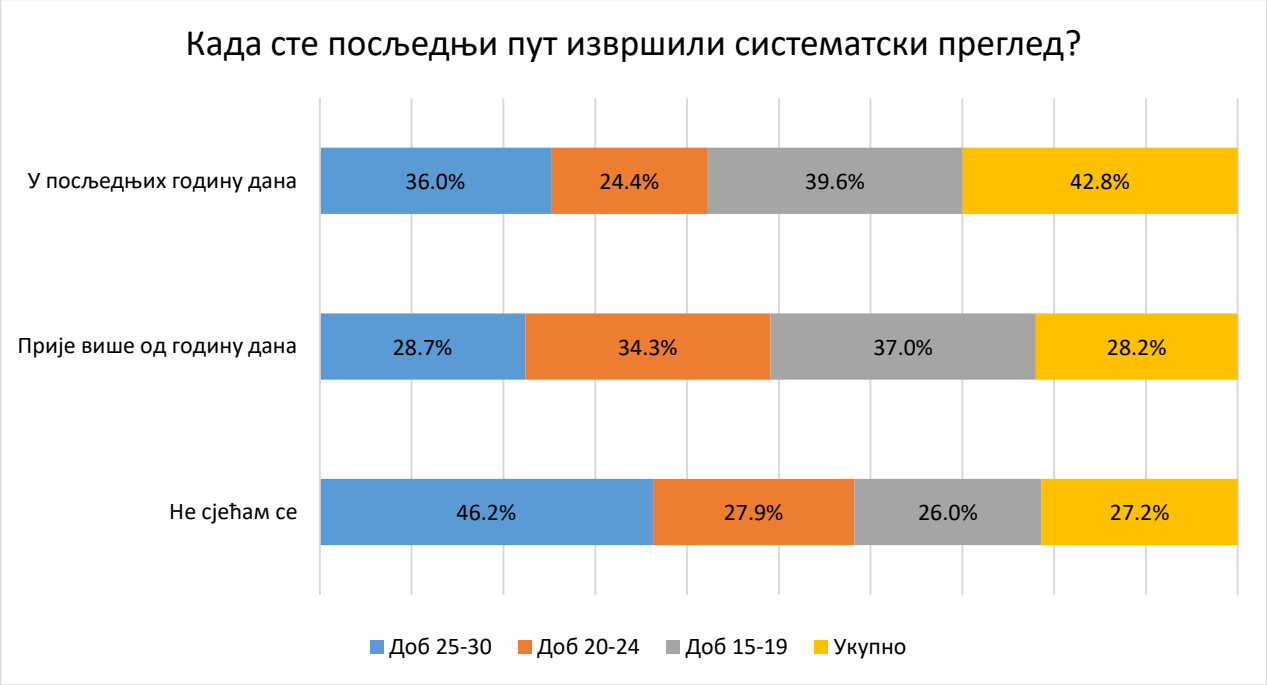
Програм суфинансирања куповине станова за младе брачне парове представља једну од најзначајнијих и најконкретнијих мјера Града Добоја у области социјалне и стамбене сигурности младих. Увођењем два модела суфинансирања омогућена је флексибилност у складу са финансијским могућностима корисника, уз истовремено снажну подршку локалне заједнице. Овај програм директно доприноси задржавању младих на подручју града, подстиче заснивање породица и дугорочно утиче на демографску стабилност. Постављени услови, укључујући обавезу дугорочног боравка и забрану давања станова у закуп, усмјерени су на остваривање стварног циља мјере – трајно рјешавање стамбеног питања младих и њихову везаност за локалну заједницу. У контексту чињенице да већина младих у Добоју живи са родитељима, овај програм представља важан искорак ка осамостаљивању младих и јачању њихове социјалне сигурности те има потенцијал да буде један од кључних стубова будућих популационих и омладинских политика Града Добоја.

- ✓ **Здравље младих**

Укупно посматрано, брига о здрављу међу младима постоји, али није довољно континуирана ни уједначена. Потребно је да се додатно јача свијест о превентивној заштити, унаприједи доступност систематских прегледа и развијају локални програми који ће да подстичу одговорно понашање према сопственом здрављу, посебно у транзицији из образовног система у свијет рада и самосталног живота.
Здравствено осигурање младих углавном се остварује кроз два главна облика, при чему 41,3% младих остварује осигурање преко својих послодаваца, а значајан број младих (36%) је осигуран преко својих родитеља. Врло мали проценат младих (2,6%) нема здравствено осигурање, док 4,4% није сигурно да ли су осигурани или не, што је релативно висок удио. Ови резултати наглашавају важност континуираног праћења и информисања младих о доступним опцијама за здравствено осигурање како би се обезбиједило да сви имају приступ нужној здравственој њези.

Подаци указују да готово половина младих редовно обавља систематске прегледе, што представља добар темељ за развој превентивне здравствене културе. У оквиру истраживања, 46,2% младих навело је да су обавили систематски преглед у посљедњих годину дана, док је 28,2% преглед извршило прије више од годину дана. Забрињава податак да се чак 27,2% младих не сјећа када су посљедњи пут обавили систематски преглед, што може да указује на недовољну развијеност превентивних здравствених навика.

Графикон 12. Систематски преглед

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Систематски прегледи

Посматрано према добним групама, млади узраста 15–19 година показују позитивнији тренд: 39,6% њих обавило је систематски преглед у посљедњих годину дана, што сугерише да институционални оквир (школски систем и организовани прегледи) има важну улогу у подстицању бриге о здрављу. У овој групи је и најмањи проценат оних који се не сјећају термина посљедњег прегледа (26%). Старије добне групе рјеђе обављају редовне прегледе, што указује на пад превентивних пракси са изласком из школског система.
Међутим, чињеница да више од четвртине младих не зна када је посљедњи пут обавило преглед, као и да значајан број прегледа није извршен у протеклој години, указује на недовољно развијене и недосљедне превентивне навике. Позитиван тренд је израженији код млађе добне групе (15–19 година). Резултати указују на потребу за циљаним интервенцијама и јачањем свијести о значају превентивних прегледа, посебно међу старијим младима. Едукативне кампање, доступнији термини прегледа и системско подстицање превентивних пракси могу да допринесу редовнијем праћењу здравственог стања младих.

Разлози за обављање систематских прегледа међу младима углавном су условљени спољним захтјевима, док је превенција рјеђи мотив. Највећи број младих (60,7%) преглед је обавио због практичних разлога, попут добијања возачке дозволе или запослења. Спортски прегледи чинили су разлог код 11,4% младих, а 8,8% их је преглед обавило на препоруку љекара због здравствених потешкоћа. Само 13,2% младих одлучило се на преглед из сопствене иницијативе, што указује на ограничен, али присутан ниво свијести

о превентивној бризи за здравље. Налази фокусних група потврђују да млади најчешће приступају систематским прегледима када за то постоји конкретан спољашњи повод.

- ✓ Брига о репродуктивном здрављу код младих жена

Када је ријеч о репродуктивном здрављу, подаци указују на забрињавајући ниво недовољне превентивне бриге. Чак 33,2% младих жена никада није обавило гинеколошки преглед, при чему 17,5% чине жене старије од 19 година, које би већ требало да имају успостављену праксу редовних контрола.
Редовне превентивне прегледе обавља релативно мали број испитаница: 14,7% жена иде на гинеколошки преглед више од једном годишње, док 14,2% то чини једном годишње. Ови подаци указују на ограничену заступљеност редовне бриге о репродуктивном здрављу међу младим женама.
Додатно, 22,6% испитаница није жељело да одговори на ово питање, што потврђује да је тема репродуктивног здравља и даље осјетљива и дјелимично стигматизована, упркос анонимности истраживања.
Налази указују на потребу за циљаним едукативним програмима, доступнијим савјетовалиштима и оснаживањем младих жена кроз отворену и дестигматизовану комуникацију о репродуктивном здрављу, како би се унаприједиле превентивне праксе и дугорочна брига о здрављу.

Графикон 13. Гинеколошки преглед

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Квалитет услуга које се пружају у дому здравља

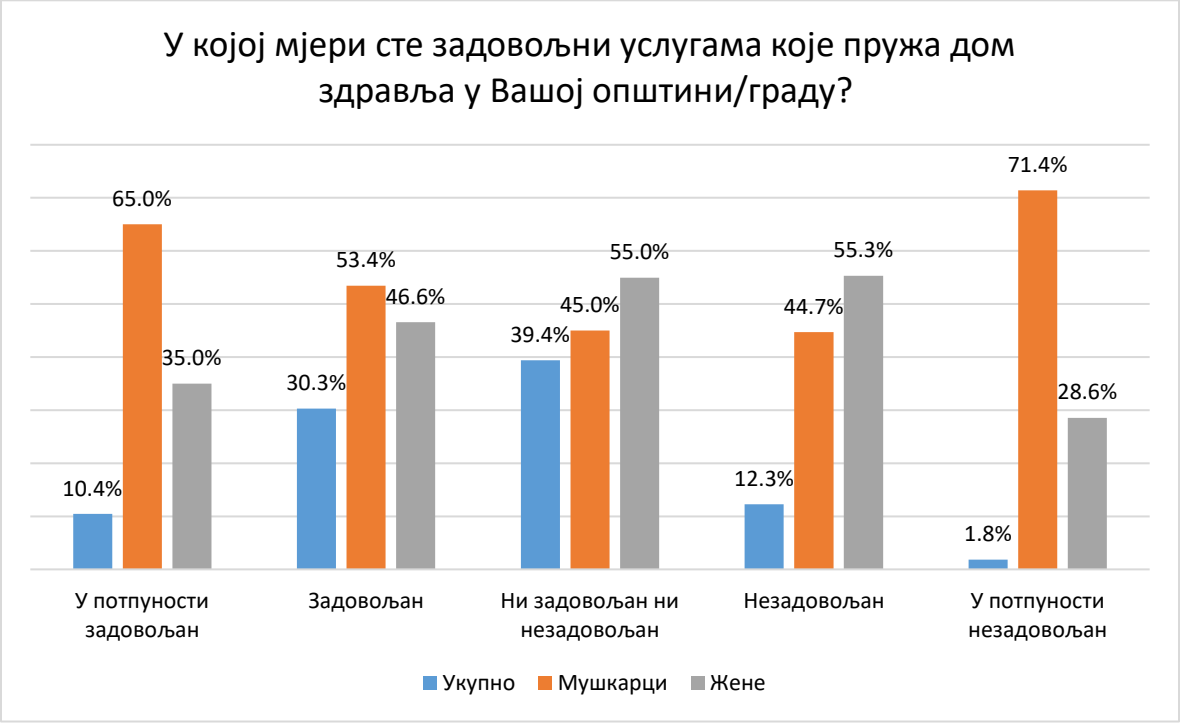
Млади у већој мјери исказују позитивне него негативне ставове о квалитету услуга локалног дома здравља. Укупно 40,7% младих наводи да су задовољни или у потпуности задовољни услугама, док је 14,1% незадовољно или у потпуности незадовољно. Значајан удио (39,4%) заузима неутралан став.

Иначе, у домену здравствене заштите у Добоју дјелује Јавна здравствена установа Општа болница „Свети апостол Лука – Добој“[15] са 19 медицинских служби. Осим Опште болнице, у Добоју услуге здравствене заштите пружа и Јавна здравствена установа Дом здравља[16] са осам медицинских служби. Такође, на подручју Добоја дјелују двије приватне здравствене установе које имају закључене уговоре са Фондом здравственог осигурања РС-а,[17] а то су: ЗУ Специјалистички центар „Медико центар здравља“ Добој и ЗУ Специјалистичка амбуланта опште хирургије „Панмедиц“ Добој. Здравствене установе често пружају бесплатне услуге намијењене искључиво младима, али је свијест о њиховом постојању међу младима изузетно ниска. Скоро четири петине, односно 79,6% младих тврди да није упознато са таквим услугама,

[15] ЈЗУ Болница Свети Апостол Лука – Добој [онлајн]. Доступно на: https://bolnicadoboj.com/ [приступљено: 21. 7. 2025].
[16] Дом здравља [онлајн]. Доступно на: https://www.domzdravljadoboj.ba/ [приступљено: 21. 7. 2025].
[17] Фонд здравственог осигурања Републике Српске. Списак здравствених установа [онлајн]. Доступно на: https://www.zdravstvo-srpske.org/files/cjenovnici/szustanova.pdf [приступљено: 21. 7. 2025].

што указује на потребу за јачим промовисањем и информисањем о доступним здравственим ресурсима. Укупно 7,3% младих зна за постојање оваквих услуга и користило их је, док 9,9% зна за њих, али их није користило. Ови подаци сугеришу да и када су млади информисани о овим услугама, постоји још увијек простор за побољшање квалитета услуга.

Графикон 14. Задовољство услугама које пружа дом здравља

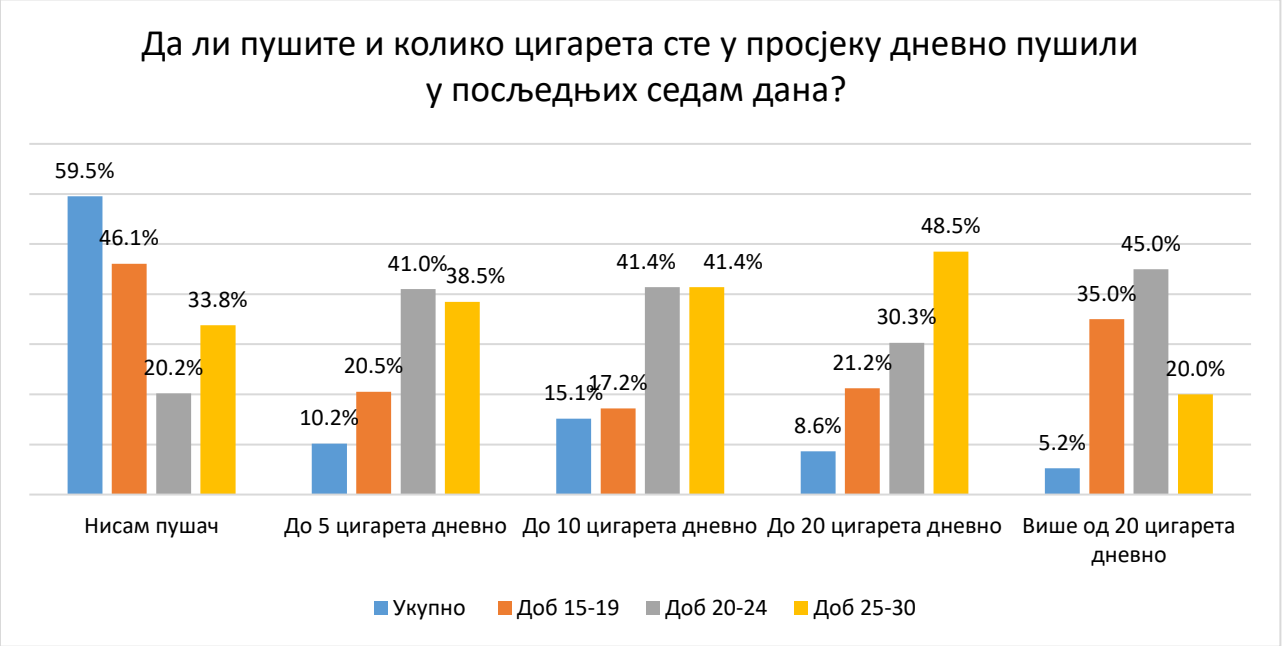

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када су у питању ризична и импулсивна понашања која могу да наруше физичко и ментално здравље младих (конзумирање дувана, алкохола, наркотика и игара на срећу), резултати указују на забрињавајуће трендове, посебно у области употребе дуванских производа. Више од трећине младих (39,2%) конзумира дуван и цигарете, док 59,5% наводи да не користи дуванске производе.

Наведени подаци указују на потребу за системским и циљаним превентивним интервенцијама, посебно усмјереним ка старијим добним групама и мушкој популацији, како би се смањила учесталост конзумирања дуванских производа и подстакли здравији стилови живота међу младима.

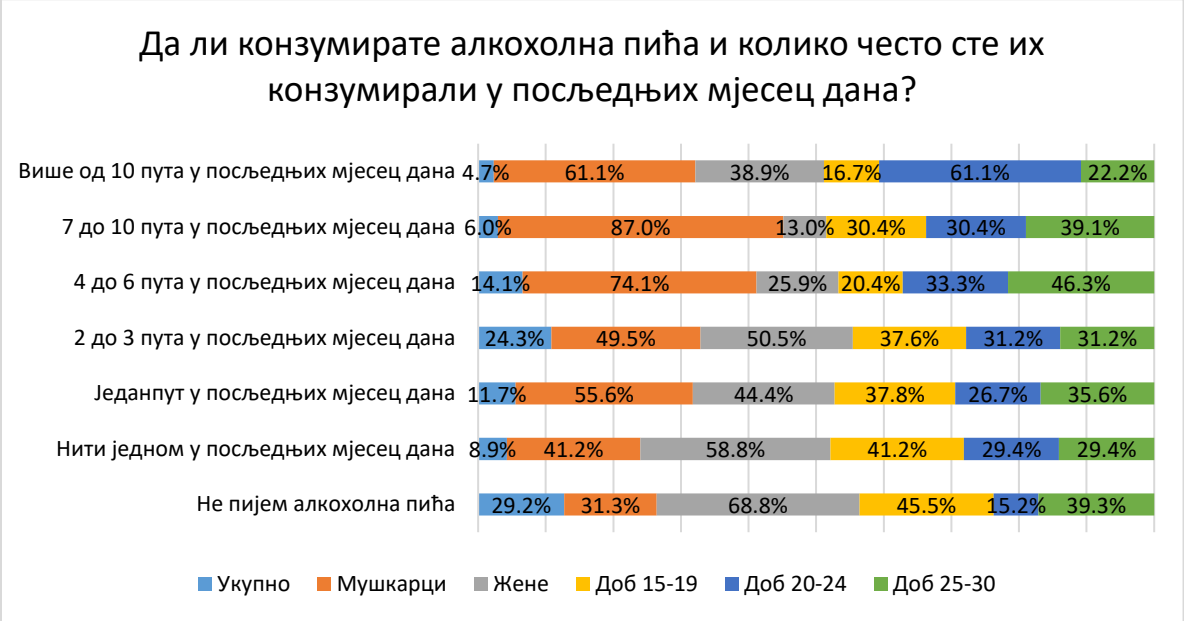
Графикон 15. Конзумирање дувана и дуванских производа

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када је у питању алкохол, проценат младих који тврде да не конзумирају алкохолна пића износи 29,2%. Од младих који конзумирају алкохол, 35,6% их припада добној групи од 25 до 30 година, док је најмањи удио младих који конзумирају алкохол у добној групи од 15 до 19 година, и то 31,3%. Мушкарци чешће конзумирају алкохол, па је тако 73,6% испитаних мушкараца навело да су пили алкохол у посљедњих мјесец дана.

Графикон 16. Млади и конзумирање алкохола

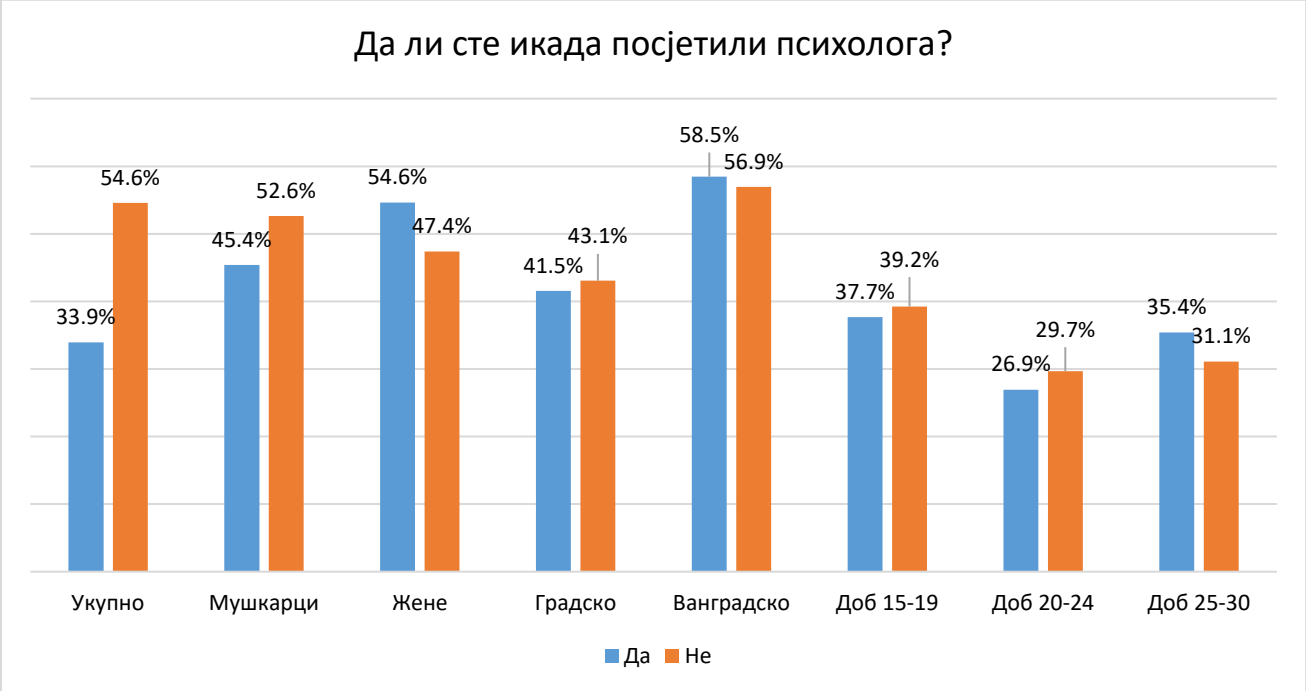

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Ментално здравље младих

Подаци из истраживања показују да је 33,9% младих посјетило психолога у одређеном периоду свог живота, док њих 54,6% није никада посјетило психолога, а 11,5% младих није жељело да одговори на ово питање. Ови подаци указују на потребу додатне промоције бриге о менталном здрављу међу младима. У групи младих који су посјетили психолога више је жена (54,6%) него мушкараца (45,4%). Такође, из те групе младих је 58,5% из ванградске средине, док је, гледајући добне групе, највише младих (37,7%) из најмлађе добне групе (15-19).

Графикон 17. Ментално здравље младих

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

2.1.4. Безбједност младих

Безбједност младих у модерном друштву посебно је тешко да се постигне, прије свега због бројних изазова и опасности које су присутне. У посљедње вријеме пажња се све више окреће проблему насиља

на интернету и друштвеним мрежама и бројним случајевима који су указали на потребу промјене приступа разматрању безбједности младих у онлајн простору. Поред тога, економски и друштвени проблеми утичу и на породице те је све више случајева насиља у породици, што за посљедицу има угроженост дјеце и младих као једне од најугроженијих категорија. Зато је посебно битно креирање нових приступа безбједности не само од стране полицијских тијела и агенција него шире друштвене заједнице и других установа које треба да укључимо да би се остварила безбједност младих.

Правни и институционални оквир

Безбједност младих у Босни и Херцеговини уређена је кривичним законодавством које обухвата Кривични закон БиХ, кривичне законе ентитета и Брчко дистрикта, као и кривичне процесне законе и Закон о извршењу кривичних санкција. У шири правни оквир спадају и посебни закони, попут Закона о равноправности сполова БиХ и Закона о забрани дискриминације БиХ, који додатно штите права и безбједност младих.

У Републици Српској не постоји јединствен закон који посебно регулише област безбједности младих, али се заштита остварује кроз више прописа. То укључује Закон о заштити од насиља у породици (посебна заштита дјеце), Кривични законик РС-а и Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку (посебна правила за малољетнике и млађа пунољетна лица), Закон о спрјечавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога (превенција међу дјецом и омладином), те прописе који забрањују продају дувана малољетницима и регулишу безбједност саобраћаја и јавни ред и мир.

Укупно посматрано, безбједност младих уређена је кроз више законских аката који обухватају кривичноправну заштиту, превенцију насиља, злоупотребе супстанци и дискриминације.

Надлежност питања безбједности је у Републици Српској регулисана кроз Министарство унутрашњих послова те полицијске управе. У РС-у је успостављено десет полицијских управа (Бања Лука, Добој, Бијељина, Источно Сарајево, Требиње, Приједор, Зворник, Градишка, Мркоњић-Град и Фоча). Министарство повремено у својим активностима, а путем полицијских управа, одржава предавања за ученике основних и средњих школа, наставнике и родитеље, а у циљу спречавања малољетничке делинквенције, вршњачког насиља и превенције насиља које се врши путем интернета.

- ✓ Безбједност младих у граду Добоју

На основу информација из Радне групе за безбједност младих, најзаступљенији облик насиља међу младима у граду Добоју је вршњачко насиље. Званични подаци МУП-а РС-а показују тренд раста пријава у периоду 2022–2024, што указује на раст проблема, али и на већу спремност за пријављивање.

Табела 18. Пријављени случајеви вршњачког насиља међу младима

Година	Број пријава
2022.	2
2023.	8
2024.	16
2025.*	1

* Подаци за дио године; Извор: МУП РС-а – аналитички извјештаји

Поред вршњачког насиља, присутни су и други облици угрожавања безбједности младих, укључујући насиље на интернету и ризична понашања повезана са конзумацијом алкохола и опојних супстанци. Иако постоје институционални механизми и превентивне активности, безбједносни ризици и даље су присутни, нарочито у контексту злоупотребе алкохола и опојних дрога, ризичног понашања у саобраћају и насиља

међу младима. Ови показатељи указују на потребу за додатним јачањем системског, координисаног и превентивног дјеловања на локалном нивоу.

Саобраћајна безбједност младих у граду Добоју један је од највећих изазова, а посебно је изражен проблем управљања моторним возилима под утицајем алкохола и опојних дрога, као и непоштовање саобраћајних прописа. Подаци о младима укљученима у несреће као починиоци и као оштећени указују на континуирану потребу за појачаним превентивним и едукативним мјерама усмјереним ка младим возачима.

Табела 19. Млади у саобраћајним несрећама у Добоју

Година	Оштећени / страдали (до 30 год.)	Починиоци несреће (до 30 год.)
2022.	116	143
2023.	80	147
2024.	97	140
2025.*	37	84

* Подаци за дио године; Извор: МУП РС-а

Међусекторска сарадња у области безбједности младих у Добоју постоји, иако је тренутно углавном реактивног карактера, заснована на размјени информација и поступањима по пријавама. Град располаже основним институционалним капацитетима и механизмима координације који укључују Полицијску управу Добој (МУП РС-а), Центар за социјални рад, основне и средње школе, школске полицајце, медије и службене комуникационе канале институција. Иако постојећи ресурси и активности дају добру основу, присутни су изазови, нарочито у области вршњачког насиља и саобраћајне безбједности. Ови напори указују на потенцијал за развој системских и координисаних мјера, унапређење садржаја прилагођених младима, веће укључивање омладинских организација и јачање стварне и перципиране безбједности младих у наредном стратешком периоду.

Информисање младих о питањима безбједности спроводи се путем интернетске странице МУП-а РС-а, друштвених мрежа (Фацебоок, Инстаграм), јавних кампања и медијских објава. Кампање, самостално или у сарадњи са образовним установама, покривају теме превенције вршњачког насиља, безбједности на интернету и друштвеним мрежама, малољетничке делинквенције, злоупотребе алкохола и опојних дрога те безбједности у саобраћају.

Табела 20. Постојећи облици међусекторске сарадње

Актери	Начин сарадње
МУП РС-а – Центар за социјални рад	Размјена пријава и информација у случајевима насиља и занемаривања
МУП РС-а – школе	Пријаве насиља, интервенције и превентивно присуство
Школски полицајац	Директан контакт са ученицима и наставницима током наставе

Извор: Радна група за безбједност младих; МУП РС-а

Из анализе о положају и потребама младих

Када је у питању безбједносна ситуација у граду Добоју, анализа нам показује да је 42,6% младих више задовољно него незадовољно. На питање о задовољству безбједносном ситуацијом у њиховом граду 8,6% младих из Добоја одговорило је да не зна шта да мисли о тој теми.

Графикон 18. Задовољство безбједносном ситуацијом

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када је у питању рад полицијских служби у Добоју, скоро трећина младих (32,9%) је неодлучна, односно нити задовољна нити незадовољна радом органа безбједности. Поред тога, задовољних и потпуно задовољних њиховим радом има 38,6%, а незадовољних и потпуно незадовољних има 18%.

Графикон 19. Задовољство радом полицијских служби

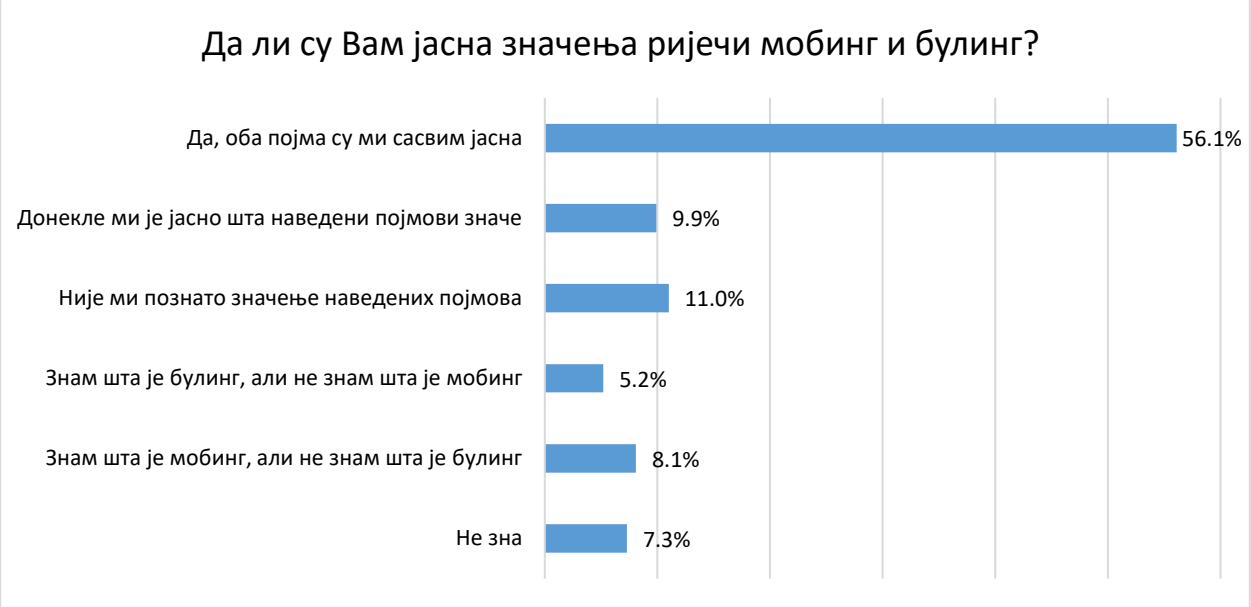

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Облици насиља међу младима

Процјена присутности насиља међу младима показује да је насиље чешће препознато кроз искуства других него кроз лично искуство. Најчешће су познате жртве међувршњачког насиља (19,3%), насиља у породици (12,3%) и насиља на интернету (11%), док мањи број младих познаје жртве сексуалног насиља, насиља од партнера, разбојништва или насиља на радном мјесту. Више од половине младих (52%) наводи да не познаје никога ко је био жртва насиља.
Када је ријеч о информисаности, 56,1% младих потпуно разумије појмове мобинг и булинг, 9,9% дјелимично, док готово четвртина младих не познаје или познаје само један од ових појмова, што указује на потребу додатне едукације и информисања. Такође, млади су током фокусне групе говорили о саобраћајној безбједности и повезаности, као и о квалитету јавне расвјете у мјесним заједницама.

Графикон 20. Познавање појмова мобинг и булинг

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

2.1.5. Култура, спорт и слободно вријеме младих

Култура и спорт представљају кључне домене развоја младих, омогућавајући им изражавање идентитета, изградњу заједништва и активно учешће у друштвеном животу. У савременом друштвеном контексту, посебно у урбаним срединама, ове области играју вишеструку улогу – од очувања културне баштине и локалног идентитета до подстицања креативности, здравог начина живота и социјалне инклузије. Култура обухвата духовно и материјално стваралаштво те доприноси васпитању, образовању и очувању друштвених вриједности, омогућавајући младима да спознају и обликују сопствени идентитет кроз умјетничке и културне активности. Спорт, са друге стране, побољшава психофизичку спремност, креативност и квалитет слободног времена, доприносећи здрављу и знању младих.
Значај спорта и културе у правилном усмјеравању младих је непроцјењив, јер им пружа простор за изражавање талената, развој социјалних вјештина и јачање заједништва. У ери модерне технологије и хиперпродукције садржаја који могу негативно да утичу на младе, укључивање у спортске и културне активности постаје још важније за њихов здрав и уравнотежен развој.

Млади у Добоју слободно вријеме најчешће проводе кроз спортске активности (организовано или рекреативно), учешће у културно-умјетничким друштвима, посјете установама културе, али и кроз неформалне облике дружења и дигиталне садржаје. Кључни изазови у области културе, спорта и слободног времена младих су сљедећи:

- недостатак посебних програма намијењених искључиво младима;
- непостојање базе података о броју младих корисника и родној структури;
- финансијски и инфраструктурни изазови спортских и културних организација;
- недовољно укључивање младих у доношење одлука;
- неадекватни или недовољни простори за омладинске активности.

Правни и институционални оквир

Област спорта и културе за младе у Републици Српској није посебно законски уређена већ се регулише кроз општа правна рјешења за грађане. Закон о омладинском организовању препознаје слободно вријеме младих и креирање програма од њиховог интереса, укључујући спорт и културу. Постоје и специфични закони за спорт (Закон о спорту, Закон о спрјечавању насиља на спортским приредбама) и културу (Закон о култури и низ секторских закона попут Закона о позоришној умјетности, културним добрима, библиотечко-информационој дјелатности, музејској дјелатности и др.). Нити један закон посебно не третира младе нити постоје подзаконски акти који то чине.
У области спорта школска такмичења организују министар спорта, школски спортски савези и Спортски савез, док је координација и међународна стратегија у БиХ децентрализована због уставног уређења, а Министарство цивилних послова БиХ утврђује основне принципе и усклађује планове ентитетских тијела.

Институционални оквир

- **На нивоу БиХ**: Министарство цивилних послова прати примјену међународних конвенција и декларација, прикупља податке и координише активности у области науке, културе и спорта.
- **На нивоу РС-а**: Министарство породице, омладине и спорта одговорно је за развој спорта, стратегије, међународну сарадњу и правно регулисање спортских активности. Министарство просвјете и културе управља сектором културе, укључујући ресор културе, Портал за културу РС-а, Републички завод за заштиту културно-историјског и природног насљеђа и Архив РС-а. Установе културе у РС-у обухватају три позоришта, три библиотеке и седам музеја.
- **Народна скупштина РС-а**: Одбор за питања дјеце, младих и спорта прати положај младих, заштиту дјеце и младих те развој спорта и тјелесне културе, учествујући у доношењу закона и надгледању њихове примјене.

Овај оквир обезбјеђује институционалну основу за развој спорта и културе, уз простор за јачање усмјерених програма и посебно укључивање младих као корисника и креатора активности.

- ✓ Култура и спорт младих у Добоју

Град има развијену мрежу спортских и културних удружења, установа и манифестација који директно или индиректно укључују младе. Иако не постоје посебни програми искључиво намијењени младима у области спорта и културе, млади су доминантни корисници постојећих садржаја, нарочито у спортским клубовима и културно-умјетничким друштвима.

Табела 21. Спортска удружења и укљученост младих (15–30 година)

Елемент	Стање
Број спортских удружења	43 спортска удружења
Евиденција о броју младих (15–30)	Не постоје званични подаци
Старосна структура чланова	Подаци нису доступни
Спортови са највећим учешћем младих	Фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, борилачки спортови
Посебни програми за младе	Не постоје
Начин подршке	Буџетска средства за редовне дјелатности клубова

Извор: Радна група за умјетност, културу и спорт младих

Табела 22. Буџетска издвајања за спорт (2022–2024)

Година	Укупна издвајања за спорт (КМ)
2022.	1.626.200
2023.	2.497.500
2024.	4.160.000
2025.	У току реализације

Извор: Радна група за културу, спорт и слободно вријеме младих

Град Добој пружа континуирану финансијску и институционалну подршку спортским и културним организацијама кроз буџетска издвајања, подршку манифестацијама, додјелу признања, као и обезбјеђивање инфраструктурних и просторних капацитета. Међутим, евидентан је недостатак систематских података о броју младих корисника, родној структури и посебним програмима за младе, што отежава прецизно планирање и евалуацију политика према младима у овој области.

Табела 23. Подршка спортским манифестацијама

Манифестација	2022.	2023.	2024.	2025.
Међународни рукометни турнир	205.000	411.000	100.000	150.000
Ђурђевданске уличне трке	10.000	10.000	20.000	20.000
Бициклистичка трка БГ–БЛ	20.000	20.000	20.000	20.000
Меморијални турнир у футсалу	5.000	5.000	5.000	–

Извор: Радна група за културу, спорт и слободно вријеме младих

Табела 24. Институције и организације из области културе

Тип	Назив
Јавне установе	Центар за културу и образовање, Народна библиотека, Музеј, Амерички кутак
Културно-умјетничка друштва	КУД Добој, Напредак, Осјечани, Милош Кипрес, Вучијак, Крњин, Свети Сава, Младост, Градина
Остале организације	СПЦПД „Богољубље“, ХКД „Напредак“, БЗК „Препород“

Табела 25. Буџетска издвајања за културу (2022–2024)

Година	Укупно за установе културе (КМ)	За КУД-ове и удружења (КМ)
2022.	794.042	77.500
2023.	950.453	72.000
2024.	975.442	122.500
2025.	У току	У току

Извор: Радна група за културу, спорт и слободно вријеме младих

Подаци указују на јасан раст буџетске подршке Града Добоја у области спорта и културе у периоду 2022–2025. године. Издвајања за спорт и рекреацију биљеже умјерен, али стабилан раст, што доприноси

унапређењу спортских активности и рекреативних садржаја за грађане, укључујући младе. Истовремено, значајно повећање средстава за услуге културе указује на јачање улоге културе у локалном развоју и стварање повољнијег амбијента за културно стваралаштво, партиципацију младих и развој креативних индустрија.

Табела 26. Буџетска издвајања за спорт и културу у граду Добоју

Област	2022. година (КМ)	2025. година (КМ)	Промјена (КМ)	Повећање (%)
Спорт и рекреација	1.825.000	2.160.000	+335.000	+18,4 %
Услуге културе	777.267	1.233.810	+456.543	+58,7 %

Извор: Радна група за културу, спорт и слободно вријеме младих

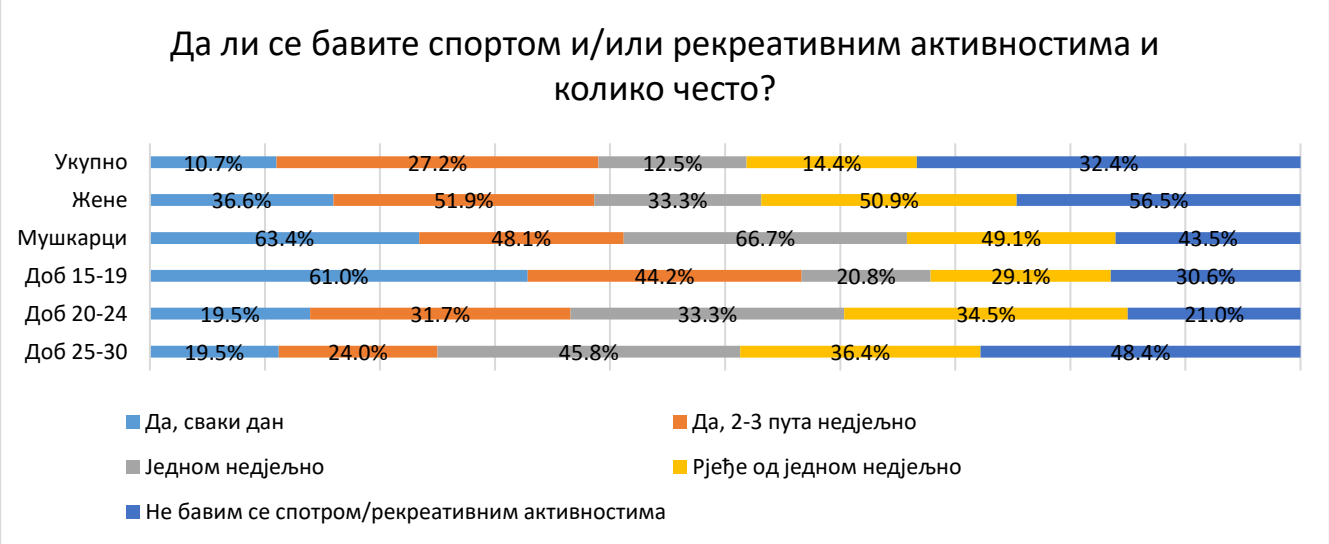
У Добоју постоји један музеј, који је имао једну изложбу са 6.400 посјетилаца у 2023. години. Такође на подручју Добоја постоји једна ТВ-станица и једна радио-станица.

Из анализе о положају и потребама младих

- ✓ Млади Добоја и спортски ангажман

Подаци о спортској активности младих у Добоју показују низак ниво редовног бављења спортом. Само 10,7% младих се бави спортом свакодневно, док 48,4% не практикује никакве спортске или рекреативне активности. Мушкарци су активнији од жена: 69,9% младих мушкараца учествује у спорту или рекреацији барем једном недјељно, док је код младих жена тај проценат 59,5%. Најчешћи разлози за неактивност су недостатак мотивације и ограничено вријеме због послова и других обавеза. Резултати указују на потребу за иницијативама које би повећале спортско учешће младих, уз посебну пажњу на програме који подстичу укључивање дјевојака.

Графикон 21. Бављење спортом младих

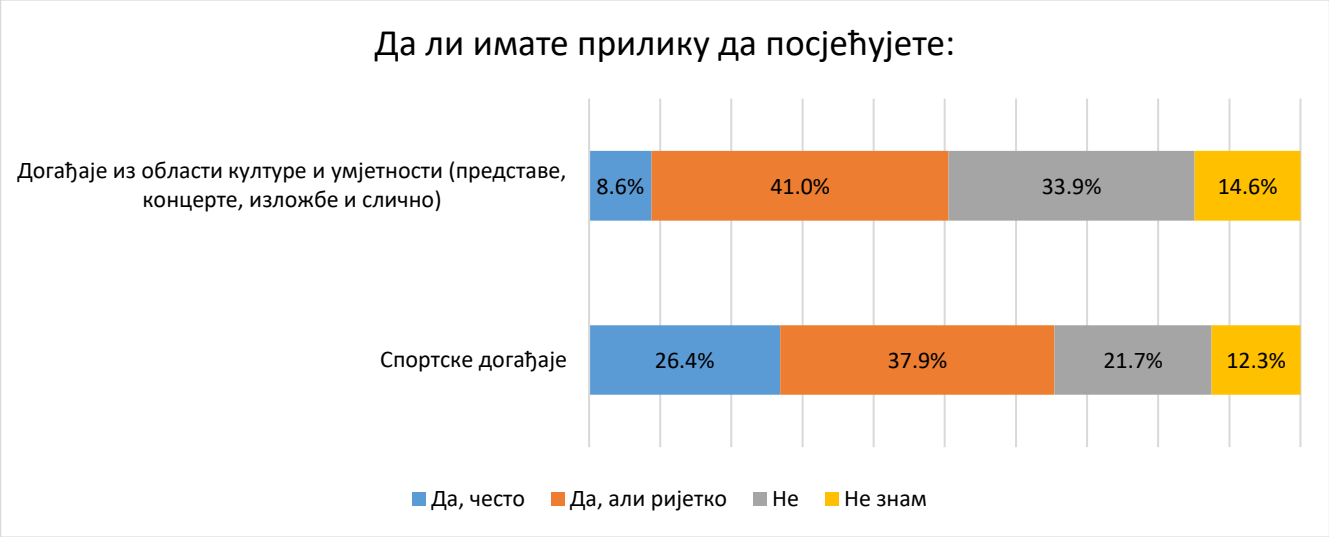
Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Приступачност културних, спортских и умјетничких садржаја младима Добоја

Према прикупљеним подацима са терена и из разговора у фокусним групама, млади у Добоју су генерално незадовољни понудом културних и спортских садржаја. Само 8,6% младих сматра да често имају прилику

да посјећују културне догађаје попут представа, концерата, изложби и музеја, док 41% наводи да их посјећује ријетко.

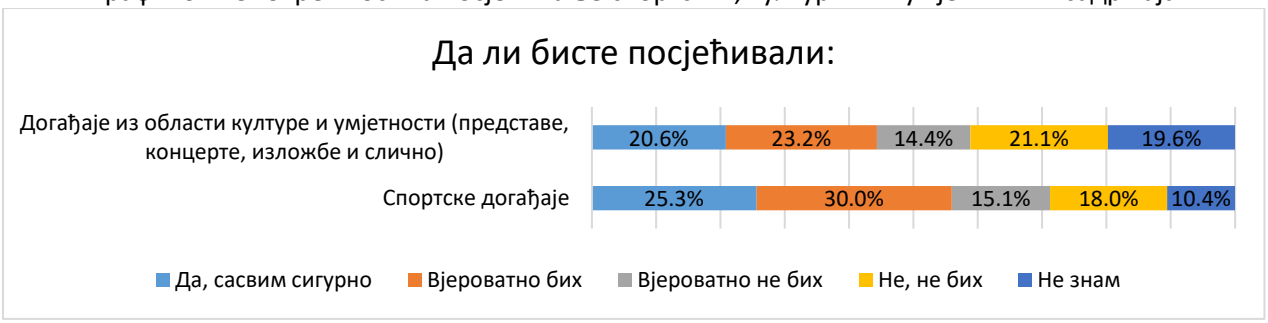
Графикон 22. Прилика за посјете културним, умјетничким и спортским садржајима

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Свака трећа особа (33,9%) сматра да у Добоју нема довољно културних садржаја који задовољавају њихове интересе. Слична перцепција присутна је и код спортских садржаја: 26,4% младих сматра да често имају прилику да учествују у спортским активностима, 37,9% понекад, док 21,7% сматра да спортска понуда у Добоју није довољна.

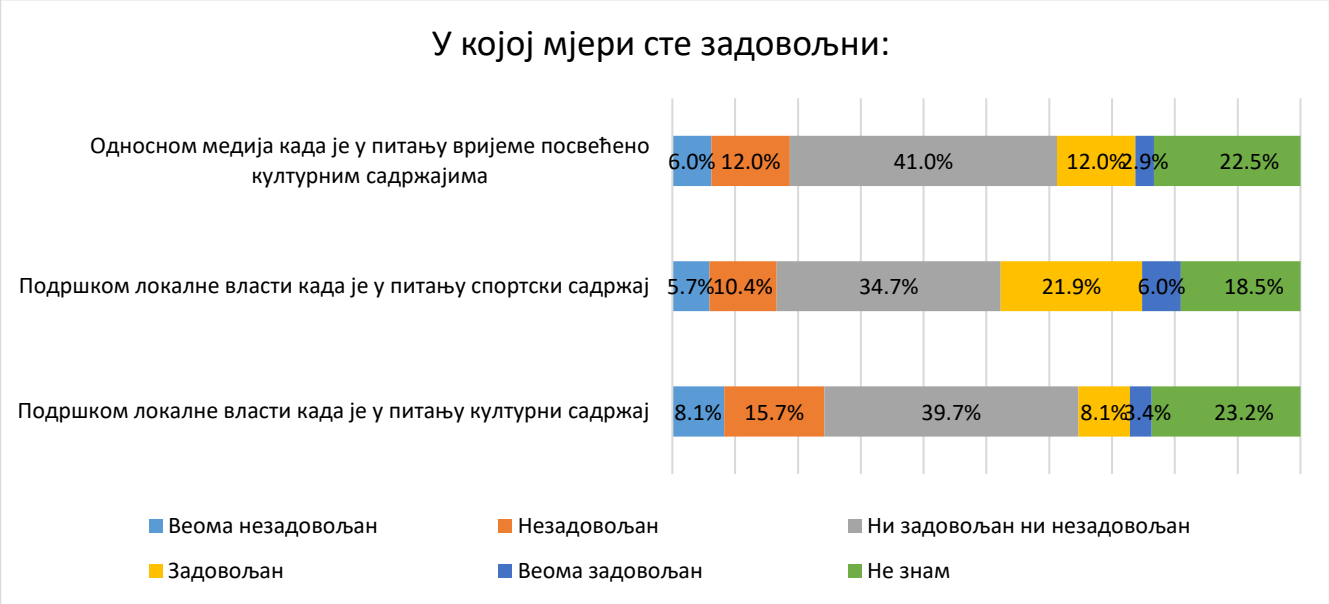
Графикон 23. Спремност на посјећивање спортских, културних и умјетничких садржаја

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када је у питању спремност за посјећивање спортских догађаја, већина младих (55,3%) исказала је да би сасвим сигурно или вјероватно посјећивала овакву врсту догађаја. Са друге стране, нешто мањи број младих (43,8%) исказао је спремност на посјећивање догађаја из области културе и умјетности (сасвим сигурно и вјероватно).

Графикон 24. Задовољство подршком културним и спортским садржајима

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Када је ријеч о подршци локалне власти младима у области културе и спорта, резултати показују значајне изазове. Укупно 23,8% младих изражава незадовољство или велико незадовољство подршком локалне власти у вези са културним садржајима, док је 39,7% неодређено, а само 11,5% младих задовољно или веома задовољно том подршком. Што се тиче спортских садржаја, 16,2% младих је незадовољно или веома незадовољно подршком локалне власти, 34,7% младих заузима неутралан став, док 27,9% младих изражава задовољство или велико задовољство понуђеним спортским програмима.

Када је у питању медијско извјештавање о културним садржајима, 18% младих је незадовољно или веома незадовољно посвећеним временом и пажњом, 41% је неодређено, док 14,9% младих сматра да медији адекватно покривају културне активности. Ови подаци указују на потребу за јачањем подршке локалне власти и медија, како би млади имали боље прилике за укључивање у културне и спортске активности те бољу информисаност о њима.

2.1.6. Активизам, волонтеризам и активно учешће младих

Циљ ове области је стварање подржавајућег окружења заснованог на повјерењу, сарадњи и одговорности, у којем су млади информисани, оснажени и мотивисани за активно учешће у заједници.
Активно учешће младих у заједници поспјешује лично усавршавање и отвара нове развојне перспективе. Кроз друштвени, политички и економски активизам, млади доприносе и сопственом развоју и развоју заједнице. Темељ тог учешћа је концепт активног грађанства, који подразумијева активности јачања демократске културе и одговорности младих.
Активно учешће не значи само коришћење законски загарантованих права већ и стварно укључивање младих у процесе одлучивања у локалним заједницама. Ипак, истраживања показују да су млади у БиХ често незадовољни политичком, економском и друштвеном ситуацијом. Више од половине младих (53%) не вјерује да може да утиче на одлуке власти, што води ка пасивности, социјалној изолацији и повлачењу из друштвених токова. Ови подаци указују на недостатак системске и институционалне подршке младима.

Правни и институционални оквир

Правни оквир за активизам, учешће у одлучивању, волонтирање и мобилност младих у Босни и Херцеговини уређен је на ентитетском и нивоу Брчко дистрикта, са обзиром на то да на државном нивоу не постоји закон који свеобухватно регулише положај младих. У Републици Српској кључни прописи су Закон о омладинском организовању и Закон о волонтирању, који дефинишу добну границу младих, облике омладинског организовања, механизме учешћа младих у доношењу одлука, као и услове и начин реализације волонтирања. Додатни правни основ за укључивање младих пружају Закон о локалној самоуправи, Закон о средњем образовању, Закон о високом образовању, Закон о студентском стандарду и Закон о унији студената, који посредно или непосредно уређују права младих, њихово организовање и партиципацију у образовним и друштвеним процесима.

Институционални оквир за спровођење политика у области активизма, учешћа, волонтирања и мобилности младих на ентитетском нивоу обезбјеђује дјеловање Савјета за младе РС-а као савјетодавног тијела Владе РС-а, док су на локалном нивоу јединице локалне самоуправе обавезне да обезбиједе услове, средства и простор за омладински рад, те укључе младе у израду и спровођење локалних омладинских политика. Омладински савјети, као кровне организације младих на ентитетском и локалном нивоу, представљају важан механизам за заступање интереса младих и њихово активно укључивање у процесе одлучивања.

Кључни актери омладинске политике у области активизма, учешћа, волонтирања и мобилности младих у РС-у су Министарство породице, омладине и спорта, уз подршку Министарства просвјете и културе и Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, посебно у сегменту мобилности ученика и студената. Циљ ових активности је стварање подржавајућег окружења заснованог на повјерењу, сарадњи и одговорности, у којем су млади информисани, оснажени и мотивисани за активно учешће у заједници.

Посебан значај за активизам младих има Програм Омладинске банке, који од 2017. године представља централни механизам подршке омладинским иницијативама и локалним пројектима младих.

- ✓ Активизам и учешће младих у граду Добоју

У периоду 2022–2024. године Град Добој је остварио видљив напредак у области активизма и учешћа младих, првенствено кроз повећање обима и вриједности пројектне и финансијске подршке. Посебно се издваја континуирани раст броја и укупне вриједности пројеката реализованих кроз Омладинску банку Добој, што указује на јачање омладинског активизма, неформалног организовања и учешћа младих у развоју локалне заједнице. Позитиван искорак остварен је и у институционалном оквиру кроз увођење посебне буџетске ставке за омладинске организације од 2023. године, чиме је препозната потреба за циљаним улагањем у омладинске иницијативе. Додатно, значајно повећање средстава за учешће у међународним пројектима у 2024. години омогућило је укључивање младих у програме друштвене кохезије, дијалога и партиципативног одлучивања, укључујући успостављање Локалне дијалошке платформе у оквиру пројекта „Дијалог за будућност 3 (DFF3)“. Иако Град Добој тренутно нема формално регистроване омладинске организације нити омладински савјет, постојећи финансијски механизми, пројектни модели и институционална подршка представљају добру основу за даљњи развој системског укључивања младих у процесе доношења одлука. Идентификовани трендови указују на потребу даљњег јачања институционалних структура, унапређења координације са младима и успостављања одрживих механизама партиципације у наредном стратешком периоду.

Табела 27. Кључни показатељи подршке активизму младих у граду Добоју

Индикатор	2022. година	2023. година	2024. година
Број подржаних пројеката кроз Омладинску банку Добој	14	20	48
Укупна вриједност пројеката Омладинске банке (КМ)	32.856,93	56.500,53	136.668,10

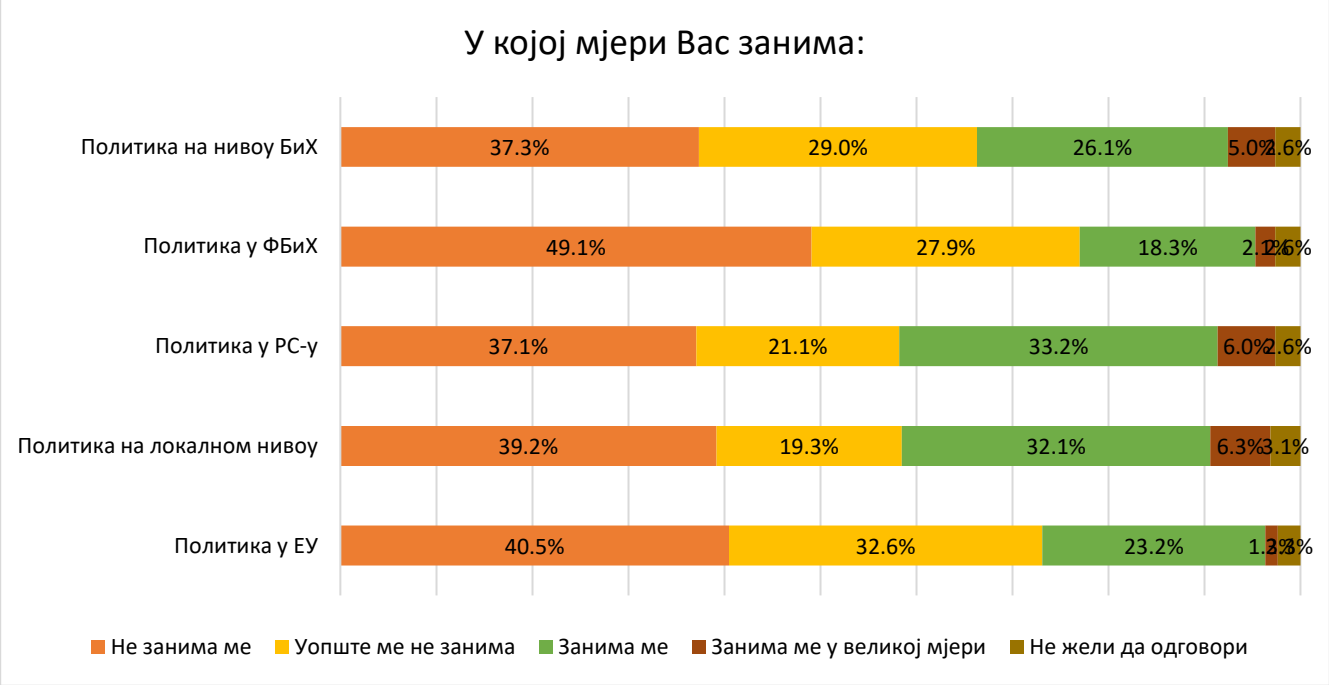
Текући грантови омладинским организацијама (КМ)	–	50.000,00	50.000,00
Учешће Града у међународним пројектима (КМ)	5.000,00	5.000,00	50.000,00
Успостављена Локална дијалошка платформа (DFF3)	–	–	Да

Извор: Радна група за активизам младих и слободно вријеме

Из анализе о положају и потребама младих

Млади у Добоју највише прате локалну и ентитетску политику, док је интересовање за државну и европску политику знатно ниже, што указује на потребу за већом едукацијом и укључивањем младих у политичке процесе на свим нивоима.

Графикон 25. Занимање за политику

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Утицај младих на промјене

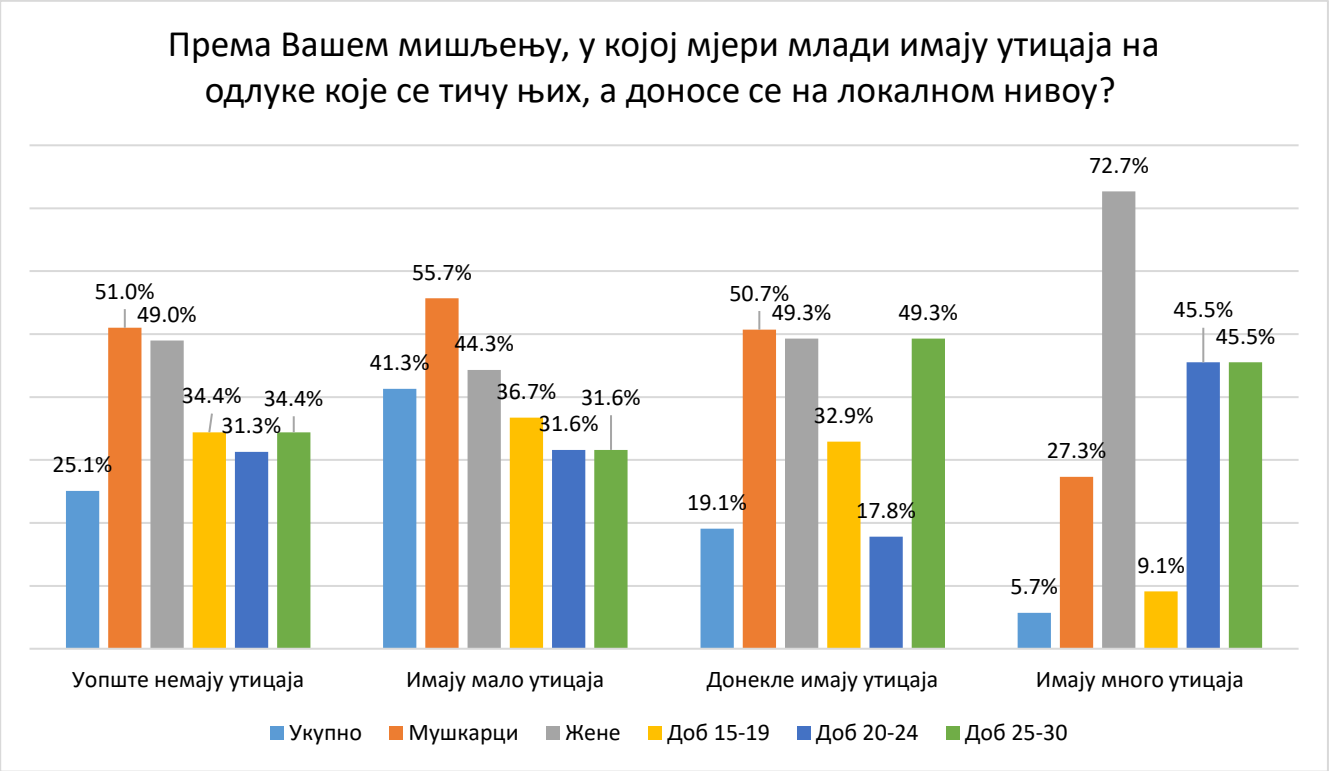
У оквиру истраживања положаја и потреба младих у Добоју, млади су оцјењивали свој утицај на промјене и ефикасност различитих начина за креирање друштвених промјена. Млади највише вјерују у демократске и јавне облике партиципације који укључују широку јавност (гласање, демонстрације, петиције), док су скептични према институционалном дјеловању кроз странке и организације.

Млади у Добоју као ефикасан начин друштвених промјена наводе сљедеће: гласање на изборима – 50,9% младих сматра да је учинковито или потпуно учинковито; јавне демонстрације – 40,2% младих сматра да могу да донесу промјене; потписивање петиција – 36,3% младих сматра да петиције могу да утичу на друштво.

Млади најмање вјерују да могу да направе промјене кроз: рад у политичким странкама – само 4,7% сматра врло учинковитим, док 43,9% (неучинковито + потпуно неучинковито) не вјерује у утицај овог механизма; рад у невладиним организацијама/удружењима – само 5,5% младих сматра га врло учинковитим, док га

42,3% види као неучинковит или потпуно неучинковит; лично контактирање политичара – иако 27,4% младих види ефикасност, 45,7% младих сматра га неучинковитим или потпуно неучинковитим.

Графикон 26. Утицај младих на доношење одлука

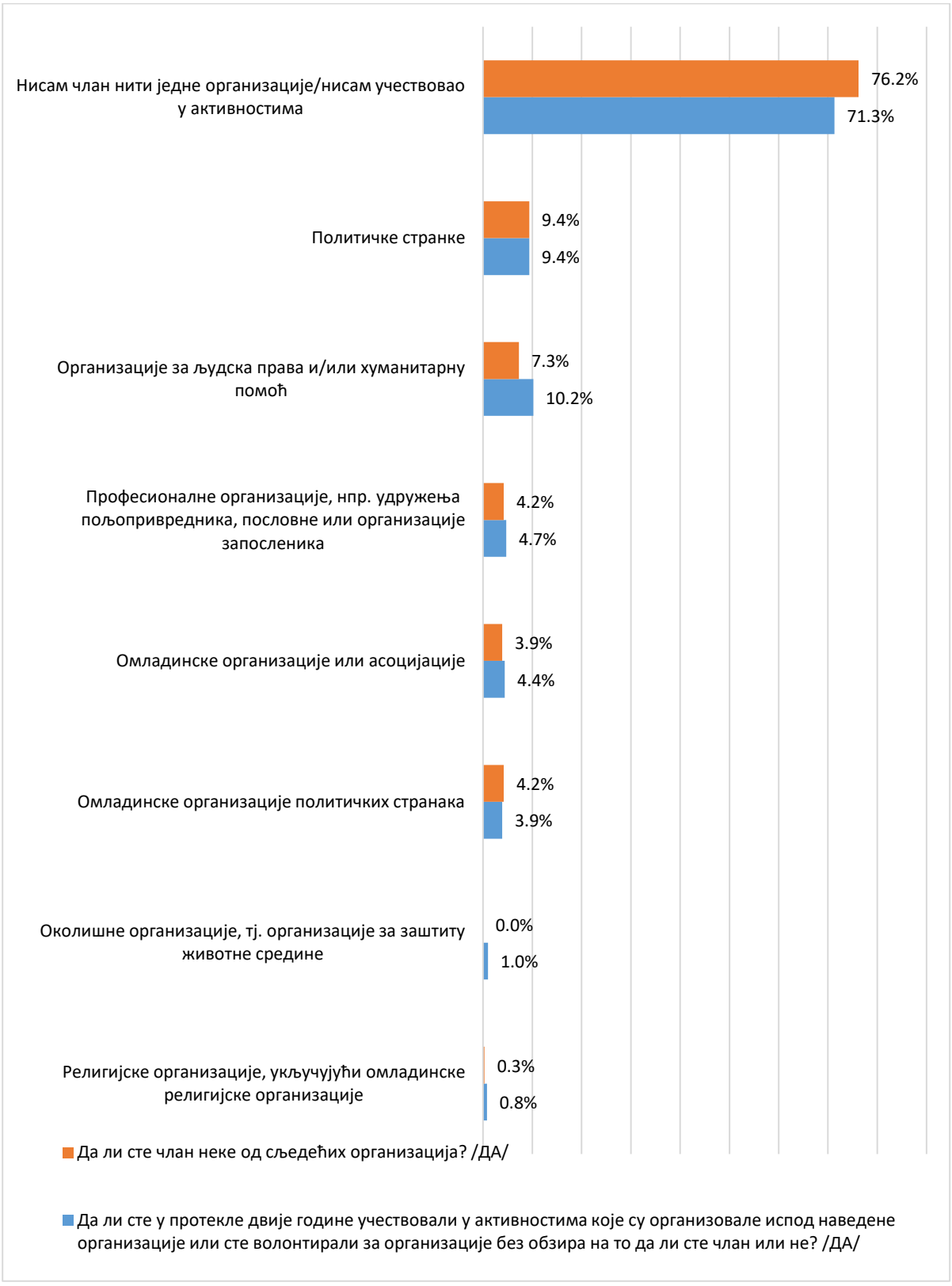

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Резултати истраживања указују на значајан осјећај немоћи и недовољног утицаја међу младима када је ријеч о доношењу одлука на локалном нивоу. Двије трећине младих (66,4%) изражава негативан став, сматрајући да имају мало или нимало утицаја на одлуке које се доносе на локалном нивоу. Овај податак указује на потребу за јачањем партиципације младих у процесима доношења одлука како би се обезбиједила адекватна заступљеност њихових интереса.

Са друге стране, 24,8% младих сматра да имају одређени степен (донекле и много) утицаја на одлуке које их се тичу на локалном нивоу. Овај сегмент популације препознаје могућност утицаја, што може да буде основа за даљњу промоцију активног учешћа младих у локалним иницијативама. Важно је да се напомене да мали проценат младих (6,5%) није сигуран у мјеру свог утицаја на одлуке на локалном нивоу, док 2,3% њих није жељело да одговори на ово питање, што може да указује на потребу за бољом информисаношћу младих о механизмима партиципације и начинима како да се остваре своји интереси у локалној заједници. Укупно, ови резултати истраживања пружају увид у потребу за јачањем ангажмана младих у процесима одлучивања на локалном нивоу како би се обезбиједила већа репрезентативност њихових ставова и потреба.

Графикон 27. Чланство и активност младих у организацијама

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Чланство младих у организацијама цивилног друштва и њихов активизам су на ниском нивоу у Добоју. Млади у највећој мјери нису чланови организација, односно њих 76,2% каже да није члан нити једне

организације. Највише их је одговорило да су чланови политичких странака, и то 9,4%. Да су чланови организација за људска права и хуманитарну помоћ потврдило је 7,3% младих, а у професионалним организацијама као што су удружења пољопривредника, пословне или организације запосленика је 4,2% испитаника.

На питање да ли су у протеклој години учествовали у активностима које су организовале неке организације или су волонтирали за организације без обзира на то да ли су чланови или не, 71,3% испитаних одговорило је да нису били учесници никаквих активности, 10,2% младих одговорило је да су волонтирали у организацијама за људска права или у хуманитарном раду.
У активностима политичких странака учествовало је 9,4% младих, у професионалним организацијама 4,7%, у омладинским организацијама 4,4%, у омладинским организацијама политичких странака 3,9%, у околишним организацијама 1%, док је у религијским организацијама учествовало 0,8% испитаних младих.

2.1.7. Информисање и мобилност младих

Информисаност младих представља темељ њихове активне партиципације и оснаживања у друштву. Да би власти омогућиле квалитетне услове за укључивање младих, потребно је да их се правовремено обавјештава о приликама за учешће у омладинским и представничким тијелима, активизму у невладиним и владиним организацијама, праксама, обукама, размјенама и стипендијама.
Иако постоје законски оквири који обавезују власти на информисање грађана, попут Закона о омладинском организовању РС-а и Закона о слободи приступа информацијама, не постоји специфичан закон који третира информисање младих као посебну циљну групу. У пракси је информисање често фрагментирано, недовољно координисано и неприлагођено каналима и потребама младих. Млади посебно нису довољно упознати са законодавним оквирима који их се директно тичу, укључујући права из области образовања, рада, социјалне заштите, стамбеног збрињавања и партиципације у процесима доношења одлука (нпр. омладински савјети и јавне расправе).
Мобилност младих, која укључује образовне размјене, волонтирање, стручно усавршавање, културне и спортске активности, те неформално образовање кроз омладинске организације, доприноси стицању нових знања, вјештина и искустава. Она јача компетенције младих, њихову друштвену укљученост, умрежавање и активизам, истовремено подстичући развој заједница и грађанске партиципације.

Правни и институционални оквир информисања и мобилности младих

У БиХ не постоји посебан закон који искључиво регулише информисање младих, али право на приступ информацијама и обавеза институција да информишу грађане уређени су кроз неколико кључних прописа:

- Закон о слободи приступа информацијама (ЗОСПИ) гарантује свим грађанима, укључујући младе, право да траже и добију информације од јавних институција, те обавезу институција да активно објављују важне информације;
- Закон о омладинском организовању РС-а, члан 76, обавезује власти да унаприједе приступ информацијама важним за младе и истиче улогу омладинских организација и савјета у преношењу информација;
- Закони о електронским комуникацијама, медијима и јавним сервисима прописују обавезу тачног, непристрасног и доступног информисања за све групе, укључујући младе;
- Закони о систему државне управе и ентитетски закони прописују да институције треба да обезбиједе јавност рада и активну комуникацију са грађанима, али системско информисање младих је ријетко и фрагментирано.

На државном нивоу младима се бави Министарство цивилних послова БиХ кроз Одсјек за мобилност и младе у оквиру Сектора за образовање, са фокусом на учешће у међународним програмима и пројектима (Erasmus+, RYCO). Слична системска подршка на ентитетском и кантоналном нивоу готово не постоји. У РС-у област омладинске политике предводи Министарство породице, омладине и спорта, уз важну улогу Министарства просвјете и културе те Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, посебно у сегменту мобилности ученика и студената.
Позитивни примјери постоје на локалном нивоу, гдје поједине општине успостављају фондове за мобилност младих, омогућавајући образовни развој, међукултурни дијалог и јачање друштвене повезаности. Ипак, унутрашња мобилност младих остаје запостављена и у великој мјери зависи од међународних донатора, док системска, континуирана подршка институција још увијек недостаје.

- ✓ Мобилност и информисање младих у граду Добоју

Мобилност младих представља важан предуслов за њихово пуно учешће у друштвеном животу, приступ образовању, запошљавању, културним и спортским садржајима. Град Добој континуирано ради на унапређењу услова мобилности младих, настојећи да одговори на изазове који се односе на доступност јавног превоза, безбједност саобраћаја и просторну повезаност заједнице. Повезаност урбаних и руралних дијелова града обезбијеђена је кроз развијену мрежу градског и приградског превоза. На подручју Добоја регистрована је 51 аутобуска линија, чиме је омогућена добра повезаност приградских и руралних насеља са градским језгром, као и редован долазак ученика у основне и средње школе. Посебно значајна мјера представља суфинансирање превоза ученика, за које је у периоду 2022–2025. године издвојено укупно 2.047.698,98 КМ из буџета Града. Ова мјера има важну социјалну компоненту, јер доприноси смањењу финансијског оптерећења породица слабијег имовинског стања и повећава доступност образовања. Мобилност младих, као и њихово учешће у активностима изван локалне заједнице, има вишеструке користи јер омогућава стицање нових знања, вјештина и искустава те доприноси квалитетнијем животу и већој запошљивости. Град Добој паралелно улаже у унапређење саобраћајне инфраструктуре, чиме доприноси безбједнијем и функционалнијем кретању грађана, укључујући младе.

Када је ријеч о информисању и укључивању младих, Град Добој користи више комуникационих канала, укључујући званичну интернетску страницу Града, друштвене мреже и локалне медије (РТВ Добој). Путем ових канала млади се информишу о јавним позивима, јавним расправама, пројектима и догађајима намијењеним младима, а омогућена је и двосмјерна комуникација путем друштвених мрежа и електронске поште.

Табела 28. Мобилност и информисање младих у граду Добоју – кључни показатељи

Област	Активности/мјере	Кључни показатељи
Јавна мобилност	Градски и приградски аутобуски превоз	51 регистрована аутобуска линија
Образовна доступност	Суфинансирање превоза ученика	2.047.698,98 КМ (2022–2025)
Саобраћајна инфраструктура	Улагања у путеве и безбједност саобраћаја	Континуирана буџетска улагања
Информисање младих	Веб-страница Града, друштвене мреже, РТВ Добој	Јавни позиви, расправе, догађаји
Учешће младих	Анкете, истраживања, стратешко планирање	Учешће младих у радним групама
Сарадња са ОЦД-ом	Фондација Мозаик, КУЛТ	Инфо-дани, истраживања, пројекти
Професионална оријентација	Сајам занимања (од 2022)	Повезивање младих, школа и привреде

Извор: Радна група за мобилност и инфрормисање младих

Град Добој систематски прикупља информације о потребама и интересима младих кроз анкете, истраживања, сарадњу са школама и организацијама цивилног друштва те кроз активно укључивање младих у процесе стратешког планирања. У сарадњи са организацијама попут Института за развој младих КУЛТ и Фондације „Мозаик“ реализују се истраживања и инфо-дани, док су у процесу израде Омладинске политике 2026–2030. формирани координационо тијело и више радних група у које су били укључени и млади.

Додатни механизам размјене информација представља Сајам занимања, који се од 2022. године организује у сарадњи са школама и локалним привредницима, пружајући младима увид у могућности даљњег образовања и потребе тржишта рада, а институцијама вриједне податке о интересовањима младих.

Из анализе о положају и потребама младих

Подаци показују висок ниво мобилности младих у Добоју. Већина младих (91,4%) путовала је у неки други град унутар БиХ у посљедњој години, док је 64,8% њих путовало и у иностранство, најчешће у земље западне Европе (Њемачка, Аустрија), али и у Грчку, Турску, Мађарску, Италију те земље региона (Србија, Хрватска, Словенија, Црна Гора). Ово указује на изражену жељу младих за интернационалним искуствима и сусретима са другим културама.

Екскурзије унутар БиХ су такође популарне (74,1%), при чему 39,7% младих истражује свој ентитет, а 34,4% друге ентитете. Студијска путовања, волонтирање и омладински кампови су такође заступљени (13,8% волонтира, 6,5% учествује у студијским путовањима), док су студентске размјене и љетње школе рјеђе опције. Ова мобилност може да одражава потребу за ширењем искустава, стицањем нових знања или обављањем различитих активности у другим градовима унутар земље.

Наведено указује на изражену жељу младих за стицањем нових искустава, упознавањем различитих култура и ангажманом у заједници, али и на потребу за већим информисањем и промовисањем различитих програма мобилности и едукације.

Графикон 28. Млади и путовања изван БиХ

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Информације о активностима и размјенама у којима учествују млади из Добоја откривају трендове и преференције у њиховом слободном времену. Екскурзије изван земље чине значајан дио њихових искустава, а 33,8% младих је имало екскурзијска путовања ван БиХ у протекле двије године. Оваква искуства пружају прилику за истраживање нових култура и стицање међународног искуства. Унутар Босне и Херцеговине екскурзије су такође популарне, са 74,1% младих који су се упустили у ове авантуре.

Интересантно је да се примијети да је 39,7% младих изабрало екскурзије унутар свог ентитета, док је 34,4% њих посјетило ентитет у којем не живи. Ово указује на жељу младих да истраже различите регионе земље и упознају богатство разноликости.

Графикон 29. Програми мобилности и размјене у којима учествују млади Добоја

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Волонтирање и омладински кампови такође су популарни, са 13,8% младих који су учествовали у оваквим активностима. То указује на интерес младих за ангажман у заједници и развој вјештина кроз волонтерски рад. Такође, 6,5% младих у Добоју је учествовало у студијском путовању у посљедње двије године. Међутим, студентске размјене, љетње школе и школе у природи нису тако често одабране опције међу младима из Добоја. Ови подаци сугеришу потенцијалну потребу за промовисањем ових програма како би се пружило више информација и потакнуло веће укључивање младих. Укупно, ови подаци пружају увид у разноликост интереса и активности младих из Добоја те истичу важност пружања прилика за развој и ангажман у различитим сферама живота.

Анализирајући перспективе младих из Добоја о будућим плановима напуштања Босне и Херцеговине, уочава се све израженији тренд дугорочног одласка из земље. У наредној години 11,2% младих изражава чврсту намјеру да напусти БиХ, док тај проценат значајно скаче на петогодишњем хоризонту, гдје се чак 20,9% младих види изван граница земље.

Графикон 30. Интерес младих за одласком из БиХ

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Анализа података о разлозима због којих млади из Добоја размишљају о одласку у иностранство показује неколико кључних фактора. Млади из Добоја размишљају о одласку у иностранство првенствено због економских и животних разлога. Више од половине (50,9%) наводи боље услове рада и веће могућности запослења, док 34,7% младих истиче бољи стандард и квалитет живота у иностранству. Недостатак перспективе унутар Босне и Херцеговине додатно утиче на одлуку 17,5% младих. Ови подаци показују да комбинација економских, социјалних и каријерних фактора мотивише младе да траже боље прилике ван земље.

Графикон 31. Разлози евентуалног одласка у иностранство

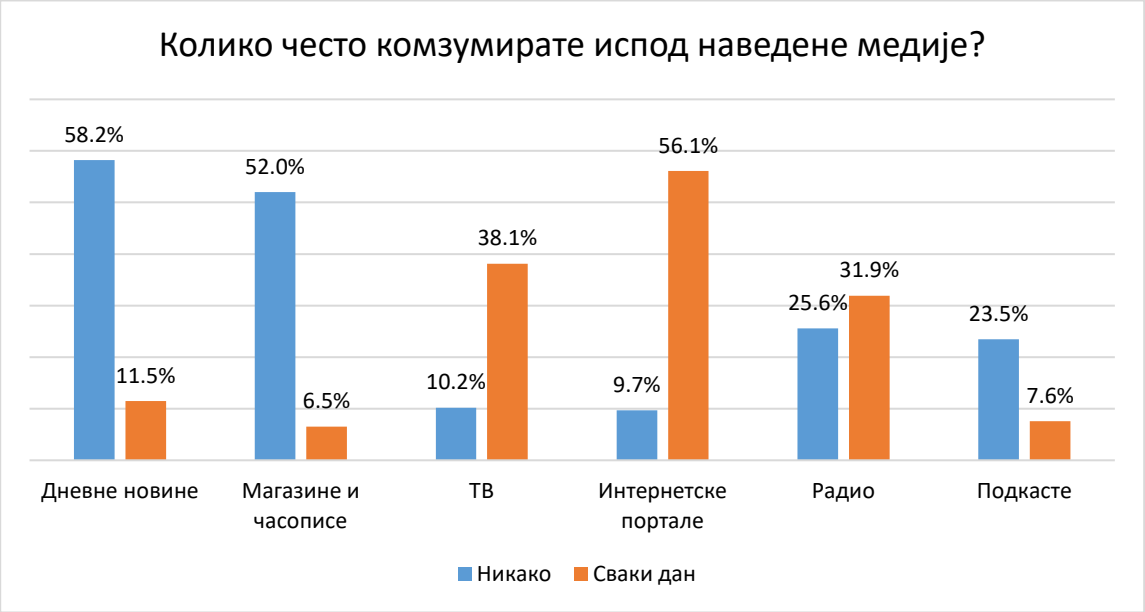

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

- ✓ Информисање младих у Добоју

Међу младима у Добоју интернетски портали, са 56,1% младих који их прате свакодневно, доминирају као извор информација. Телевизија је други најчешћи медиј, са 38,1% младих који редовно прате садржаје путем овог медија, док само 7,6% младих прати подкасте свакодневно. Штампани медији су најмање популарни међу младима, а подаци истраживања сугеришу да локалне власти које желе да комуницирају са младима морају да усаврше комуникацију кроз електронске медије које користе млади. Са 31,9% младих који свакодневно слушају радио значајна је информација да радио задржава своју релевантност међу младима и битно је да се ово има у виду код планирања комуникационих стратегија, са обзиром на то да је локални радио повољан медиј код локалних власти за пласирање информација у јавност.

Графикон 32. Млади и коришћење медија

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Анализом података показују се специфични обрасци у конзумирању медија међу младима у Добоју, посебно у зависности од добне групе. На примјер, 57,2% младих између 25 и 30 година свакодневно прати ТВ, док 49,3% исте добне групе редовно слуша радио.

Коришћење интернета међу младима указује на висок ниво дигиталне писмености и широку интеграцију дигиталних технологија у свакодневни живот. Укупно 91,9% младих свакодневно користи интернет, при чему 91,4% приступа интернету путем паметног мобилног телефона. Нема значајних разлика у коришћењу мобилних уређаја међу различитим демографским групама, што сугерише да је мобилна технологија универзално доступна без обзира на пол, доб или локацију. Због тога је приликом креирања стратегија комуникације и информисања младих кључно фокусирати се на мобилно оптимизоване садржаје и канале.

Што се тиче друштвених мрежа, Instagram је најпопуларнија платформа и свакодневно га користи 86,4% младих, посебно млађе добне групе. TikTok и YouTube свакодневно користи 54,8%, односно 54,6% младих, док Facebook користи 44,6%, а Snapchat 39,7%. Мању употребу имају Twitter (6,3%) и LinkedIn (0,8%).

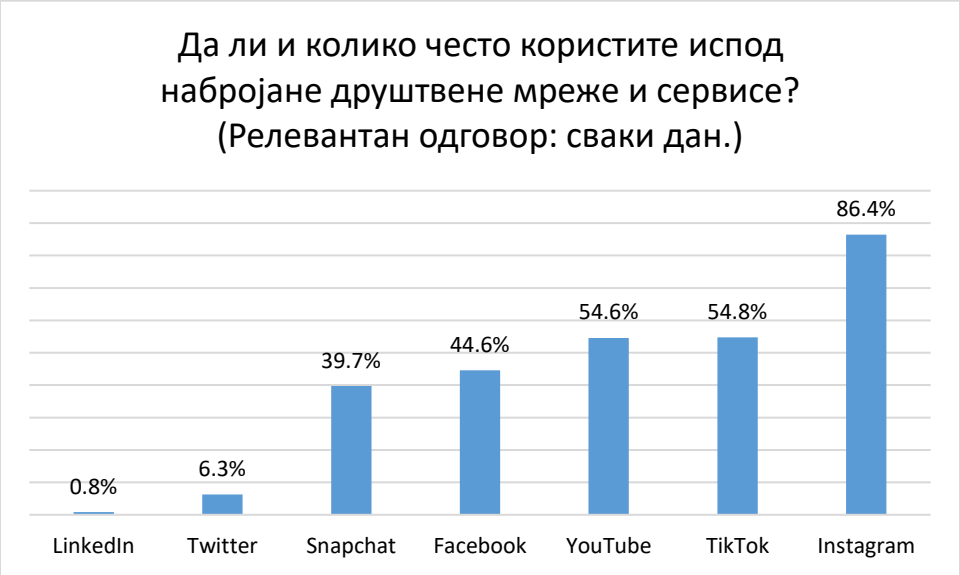
Демографске разлике у коришћењу мрежа су видљиве:

- Facebook је најчешће коришћен међу старијом групом (73,9% младих од 25 до 30 година), док само 12,9% младих од 15 до 19 година свакодневно користи ову мрежу;
- Instagram је посебно популаран међу млађима: 93,5% младих од 15 до 19 година га свакодневно користи, док 76,1% младих од 25 до 30 година користи ову мрежу;
- жене у Добоју чешће користе Instagram (93,5%) у односу на мушкарце (77,7%);

- YouTube свакодневно користи 61,2% младих од 15 до 19 година и 47,1% младих од 25 до 30 година;
- TikTok свакодневно користи 78,4% младих од 15 до 19 година, док Snapchat користи 64,7% исте добне групе.

Ови подаци јасно показују да мобилни интернет и друштвене мреже доминирају у дигиталним навикама младих те да стратегије информисања треба да буду прилагођене узрасту и преференцијама корисника.

Графикон 33. Друштвене мреже које млади најчешће користе

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Рекапитулација налаза о информисању младих би била да се информације за које желимо да дођу до младих пласирају путем онлајн медија (интернетских портала или друштвених мрежа), при томе би најбоље било да се те информације пласирају путем мрежа Instagram или YouTube као медијске платформе те да све објаве буду прилагођене конзумацији на паметним телефонима.

2.2. Визија развоја институционалне бриге о младима у граду Добоју

ВИЗИЈА: <u>Добој је град у којем млади равноправно учествују, развијају своје потенцијале и доприносе друштву.</u>

Град Добој одлучан је у стварању бољих услова за живот младих, а континуиран рад на креирању стратегије према младима представља и један од најзначајнијих предуслова за успостављање квалитетне системске бриге о младима која одговара на потребе ове популације. Овом омладинском политиком Град жели да се приближи томе да га грађани препознају као позитивно и просперитетно окружење у којем млади људи остварују своја права, здраво одрастају и подржани су да остварују своје образовне, пословне, културне и спортске потенцијале. Овакво окружење је базирано на укључивању младих у друштвени и политички живот те обезбјеђивање једнаких шанси за све младе, а све у функцији успостављања друштва усмјереног ка знању, иновацијама и будућем просперитету.

Документ Омладинска политика Града Добоја са припадајућим акционим планом за период 2026–2030. године сачињен је са намјером јасног и свеобухватног опредјељења градских власти у стварању

неопходних услова за дугорочно побољшање положаја младих те њихово укључивање у све друштвене процесе у заједници. Значај овог документа још је и већи са обзиром на то да се не ради о првом стратешком документу према младима, што указује на континуитет и опредијељеност Града Добоја да буде препознат као заједница наклоњена младима.

Третирајући младе као кључни капитал и потенцијал за развој друштва, Град овим стратешким документом потврђује опредјељење да уложи максималне напоре у координацији свих надлежних структура како би се пружила подршка младима у различитим областима друштвеног живота. Донесена у складу са Законом о омладинском организовању Републике Српске, омладинска политика се креира на партиципативан начин и у духу партнерског односа представника/ца владиног и невладиног сектора у којем су гласови младих били доминантни креатори стратешких опредјељења.

Као стратешки документ који је условљен временским роком од пет година, оквиром надлежности јединица локалне самоуправе те прецизно дефинисаним циљевима и приоритетима, Омладинска политика 2026–2030. морала је да буде реално конципирана. Из тог разлога она се не бави апсолутно свим проблемима које млади евидентно имају већ објективно одабраним проблемима из седам области приоритетних за младе људе, а што су: рад, запошљавање и предузетништво младих; образовање младих; социјална брига о младима; здравствена заштита и безбједност младих; култура и спорт младих, активно учешће младих у друштву (активизам, учешће у одлучивању, волонтирање, омладинско организовање) те информисање и мобилност младих. Из сваке од наведених области издвојено је четири до седам кључних проблема којима је омладинска политика посвећена. Два су кључна принципа којима се води овај стратешки документ и односе се на укључивање младих у процесе одлучивања те креирање једнаких шанси за све младе. Ови принципи су заступљени у процесу планирања циљева, приоритета и мјера за све области.

Јасан законски оквир и контекст у којем се омладинска политика развијала, али и у којем ће се спроводити, прецизно дефинисани проблеми базирани на истраживању положаја и потреба младих града Добоја, прецизно дефинисани стратешки циљеви, приоритети и индикатори те јасан план за креирање мјера, начина спроведбе омладинске политике и подјеле мјера и одговорности у складу са надлежностима појединих институција чине стабилну структуру документа и реалан пут за остварење стратешких циљева. Град Добој дјеловање према младима за период 2026–2030. усмјерава кроз циљеве и мјере у областима од интереса за младе, а које су у дијелу Анализа положаја и потреба младих обрађене у седам тематских цјелина.

Правци дјеловања омладинске политике су сублимирани у три стратешка циља за која ће да се испланирају сетови приоритета, мјера и активности у циљу даљњег планирања и спроведбе Омладинске политике Града Добоја.

Стратешки циљ 1.
Унаприједити доступност, квалитет и релевантност образовања те повећати запошљивост и предузетничку активност младих.
Стратешки циљ 2.
Унаприједити социјалну подршку, здравље, безбједност и инклузију младих.
Стратешки циљ 3.
Омогућити активно учешће младих у заједници кроз јачање омладинског организовања, доступност информација, мобилност те развој квалитетних и одрживих спортских и културних садржаја.

3. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

СТРТЕШКИ ЦИЉ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ.

Овај стратешки циљ одговара на бројне изазове са којима се млади суочавају у области образовања и запошљавања. Реализацијом Стратешког циља 1 доприноси се смањењу финансијских препрека у образовању кроз успостављање системске финансијске подршке младима, чиме се директно одговара на проблем прекида школовања из економских разлога.

Овај стратешки циљ адресира и потребу за јачањем практичних знања и вјештина младих кроз унапређење програма практичне наставе и неформалног образовања, што доприноси бољој припремљености младих за тржиште рада. Тиме се уједно смањује неусклађеност између образовног система и потреба тржишта рада.

Кроз развој механизама подршке запошљавању и самозапошљавању одговара се на проблем отежаног и неједнаког приступа тржишту рада те на недостатак системске подршке предузетништву младих. Посебан фокус стављен је на развој првог радног искуства и алтернативних модела запошљавања. Истовремено, унапређење информисања и каријерног усмјеравања младих доприноси повећању мотивације и активнијем укључивању младих у процесе образовања, запошљавања и предузетништва.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ.

Стратешки циљ 2 усмјерен је на јачање основног система институционалне бриге који називамо хумана безбједност. Хумана безбједност је концепт који повезује перцепцију збринутости у заједници у смислу основне подршке одрживости заједнице, односно механизама социјалне бриге и осјетљивости друштва, добре здравствене бриге као и опште безбједности живљења појединца или групе у једној заједници. Нарушена хумана безбједност је најчешћи разлог који људе подстиче на исељавање. Унапређење бриге о младима у областима социјалне, здравствене и безбједносне заштите младих може да се постигне кроз обезбјеђење приступачних, прилагођених и координисаних услуга које доприносе већој укључености, заштити и оснаживању младих, са фокусом на превенцију, информисаност и подршку рањивим групама.

Овај циљ адресира:

социјалну бригу усмјерену према младима са инвалидитетом и превенцију маргинализације;

здравствене изазове младих, посебно у домени репродуктивног здравља, недостатка едукације, превенције и информисаности;

безбједносна питања младих – првенствено безбједности у саобраћају и других облика насиља међу којима је посебно изражено међувршњачко.

Посебан фокус дјеловања био би усмјерен на побољшану информисаност младих о остваривању права у области социјалне и здравствене бриге те могућности превентивног дјеловања за бољу безбједност у заједници и повећани ангажман свих установа и институција у повећању сарадње са Полицијском управом Добој.

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА, МОБИЛНОСТ ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА.

Повећање учешћа и видљивости младих у друштвеном животу је крајња тежња свих друштава. Квалитет понуде друштвених садржаја и њене привлачност за популацију младих постиже се кроз унапређење доступности као и прилагођености културних, спортских, информативних и партиципативних садржаја, уз развој инфраструктуре, међусекторску сарадњу и јачање улоге младих у процесима одлучивања.

- Стратешки циљ 3 обухвата више повезаних области (активизам, учешће, информисање, мобилност, спорт и култура), јасно указује на системске промјене (институционална, финансијска и програмска подршка), фокусиран је на исход – повећано и квалитетније учешће младих.
- Институционална и организациона подршка → јачање механизама омладинског организовања и учешћа.
- Финансијска подршка → развој системских и одрживих модела финансирања младих.

- Повезаност актера → јачање сарадње и партнерстава у области младих.
- Информисаност → развој савремених и младима прилагођених канала информисања.

3.1. ПРЕГЛЕД СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА СА ИНДИКАТОРИМА

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори (3 по ставци)		
Стратешки циљ 1	**Унаприједити доступност, квалитет и релевантност образовања те повећати запошљивост и предузетничку активност младих.**	Индикатори стратешког циља[18]	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Проценат младих који не виде перспективу у даљњем образовању	32,08 %	29,00%
		Проценат младих којима образовање пружа знање и вјештине за запослење у струци	56,1%	70%
		Проценат младих који су покренули сопствени бизнис	9%	12,00%
Стратешки циљ 2	**Унаприједити социјалну подршку, здравље, безбједност и инклузију младих**	Проценат младих задовољних и потпуно задовољних услугама у дому здравља	40,7%	45%
		Проценат младих који имају власништво над стамбеном јединицом	18,0 %	20 %
		Смањен број саобраћајних несрећа у којима учествују млади као страдали[19]	293 страдалих за 3 године (2022-2024) Просјек 98 годишње	Смањење за 30% до 2030. године Просјек 69 годишње
Стратешки циљ 3	**Омогућити активно учешће младих у заједници кроз јачање омладинског организовања, доступност информација те развој квалитетних и одрживих спортских и културних садржаја**	Проценат младих који су у току године учествовали у активностима постојећих организација	28,7%	35,13%
		Проценат младих који често имају прилику присуствовати културним и умјетничким догађајима	8,6 %	11 %
		Проценат младих који нису чланови нити једне организације	76,2%	69%

[18] Извор за индикаторе стратешког циља је већином Анализа резултата истраживања положаја и потреба младих општине илиџа, Институт за развој младих КУЛТ, децембар 2024. За индикаторе гдје су вриједности преузете из других извора они су наведени.
[19] Извор: Радна група за безбједност младих. Подаци кроз Матрицу 1 и Матрицу 2.

3.2. ОПИС СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. Унаприједити доступност, квалитет и релевантност образовања те повећати запошљивост и предузетничку активност младих.

Стратешким циљем 1. обухваћене су области образовања и запошљавања. У овим областима циљ је да се постигне подршка младима да стичу конкурентност, али и знања и вјештине који доприносе развоју предузетништва код младих. Квалитетним образовањем и развојем предузетниичких иницијатива код младих јача се привредни капацитет заједнице.

Идентификирани проблеми
На темељу Истраживања о положајима и потребама младих, улазних података Радне групе за израду докумената и информација до којих се дошло кроз јавне консултације, дефинисани су кључни проблеми у области образовања и запошљавања, наведени у тексту који слиједи. Кључни проблеми препознати у области образовања и запошљавања младих су:

ПРОБЛЕМ 1: Присутност финансијске баријере у даљњем образовању младих
ПРОБЛЕМ 2: Недовољно квалитетна практична настава
ПРОБЛЕМ 3: Неусклађеност образовања и тржишта рада
ПРОБЛЕМ 4: Отежан и неједнак приступ тржишту рада за младе
ПРОБЛЕМ 5: Недостатак подршке за предузетништво младих
ПРОБЛЕМ 6: Недостатак мотивације и информација за младе

Стратешки циљ 1. одговара на препознате проблеме на начин да се реализацијом приоритета и мјера у оквиру овог циља доприноси смањењу финансијских препрека у образовању кроз успостављање системске финансијске подршке младима, чиме се директно одговара на проблем прекида школовања из економских разлога.
Стратешки циљ 1 адресира и потребу за јачањем практичних знања и вјештина младих кроз унапређење програма практичне наставе и неформалног образовања, што доприноси бољој припремљености младих за тржиште рада. Тиме се уједно смањује неусклађеност између образовног система и потреба тржишта рада.
Кроз развој механизама подршке запошљавању и самозапошљавању заједница ће да да одговоре на проблем отежаног и неједнаког приступа тржишту рада, те на недостатак системске подршке предузетништву младих. Посебан фокус ставља се на развој првог радног искуства и алтернативних модела запошљавања. Истовремено, унапређење информисања и каријерног усмјеравања младих доприноси повећању мотивације и активнијем укључивању младих у процесе образовања, запошљавања и предузетништва.

Правци дјеловања:

- унапређење професионалне оријентације и образовања за младе (у Омладинској политици РС-а 2023–2027. постављено као приоритет 1.1) и
- повећање запошљивости и социо-економске укључености младих, једнаке доступности прилика и јачање подршке за предузетништво и иновације.

Мјере и активности у оквиру приоритета овог стратешког циља треба да буду усмјерене на:

- повећање доступности образовања и смањење финансијских оптерећења за образовање младих;
- унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина;
- повећање запошљивости младих и унапређење приступа тржишту рада;
- развој предузетништва младих.

Посебан фокус дјеловања биће на спречавању изостављања младих из рањивих и маргинализованих група из процеса образовања и остваривања економске независности.

Приоритети и мјере за остварење овог стратешког циља таргетираће унапређење финансијске и програмске подршке младима у образовању, промоцију изврсности те подстицање запошљавања и самозапошљавања кроз финансијску и менторску подршку. Посебан фокус ставља се на смањење финансијских баријера и укључивање рањивих група, чиме се јача економска независност младих и доприноси друштвеној правди и инклузији.

Остварење стратешког циља планирано је кроз реализацију два приоритета:

Приоритет 1.1: Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе;

Приоритет 1.2: Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих; доступност прилика и јачање подршке за предузетништво и иновације.

Приоритет 1.1. Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе

Стратегијом развоја предшколског , основног и средњег васпитања и образовања у РС-у 2022–2030.[20] дефинисан је приоритет 5.4. Успостављање система каријерног вођења и савјетовања ученика, који подразумијева организовање дана отворених врата у средњим школама и високошколским установама те организовање сајмова занимања у сарадњи привреде и локалних заједница. Поред спровођења мјера које су предвиђене овом стратегијом, Град се оквирима Омладинске политике 2026–2030. опредјељује и на смањење финансијских баријера које утичу на доступност образовања младима са посебним фокусом на подршку младима из социјално осјетљивих маргинализованих група (млади у слабијој материјално-економској ситуацији, млади са инвалидитетом). У оквиру имплементације мјера, посебна пажња стављена је на подршку квалитетној практичној настави, али и информисању младих о расположивим мјерама. Имплементацијом мјере ангажоване су градске власти, школе, али и привредни сектор, док се потребна средства остварују из Буџета Града и путем републичких средстава.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	Институт за развој младих КУЛТ	30%	22,5%
Проценат младих који мањак праксе и практичног приступа у настави виде као највећи проблем образовног система	Институт за развој младих КУЛТ	23,5%	17,6%
Проценат младих који су од даљњег школовања одустали из финансијских разлога	Институт за развој младих КУЛТ	20,8%	15,6%

Мјера 1.1.1. Повећати доступност образовања и смањити финансијска оптерећења за образовање младих

Смањењем финансијске баријере и јачањем финансијске подршке младима у образовању смањује се ризик од прекида школовања. Град ће у наредних пет година да одржи постојећи програм стипендија за студенте, а интензивира промоцију подршке школовању младих у дефицитарним професијама коју реализује Министарство просвјете и културе РС-а. Додатни напори уложиће се у подршку школама да подрже младе са инвалидитетом у процесу образовања. Такође, кроз промотивне и инфо-сесије у школама и локалној заједници унаприједиће се и информисаност младих о расположивим облицима финансијске подршке за смањење оптерећења у образовању младих.

[20] Стратегија развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у РС-у 2022–2030, приступљено 13. 3. 2026. г.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	Институт за развој младих КУЛТ	30%	22,5%
Проценат младих који не виде перспективу у даљњем образовању	Институт за развој младих КУЛТ	32,8%	24,6%
Проценат младих који су од даљњег школовања одустали из финансијских разлога	Институт за развој младих КУЛТ	20,8%	15,6%

Мјера 1.1.2. Унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина

Квалитетна практична настава, знање и вјештине потребне за излазак на тржиште рада конкретне су потребе младих у Добоју. Практична настава се одвија по утврђеном наставном плану средњих школа, а Град се обавезује да у наредних пет година ради на унапређењу услова у радионицама за практичну наставу те промовисању и подршци процеса обуке ментора у локалним компанијама у којима млади похађају практичну наставу. У сарадњи са средњим школама, Заводом за запошљавање РС-а – филијала Добој, Привредном комором Добој, Град ће да ради на усклађивању плана уписа средњошколаца са стварним потребама тржишта рада на подручју града Добоја. Једна од планираних активности је обезбјеђивање континуитета одржавања годишњег Сајма занимања у сврху информисања ученика и њихових родитеља о занимањима и могућностима запослења. Такође, кроз промотивне кампање и инфо-сесије у школама и локалној заједници унаприједиће се и начин информисања младих и шире заједнице о постигнућима, позитивним праксама и расположивим облицима финансијске подршке за школовање младих. Јачање видљивости постигнутих резултата и помака значајно је у подстицању младих на даљњи ангажман, а у овом сегменту ће да буде значајна и сарадња са медијима ради што већег досега. Из наведеног се види усмјереност заједнице на јачање успостављених и стварање нових партнерстава, што представља платформу која може да да значајне смјернице за реализацију не само програма практичне наставе и стручне праксе него и стратешког промишљања у правцу повећавања броја младих који ће личним растом да стичу боље прилике за социо-економску укљученост.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	Институт за развој младих КУЛТ	30%	22,5%
Проценат младих који мањак праксе и практичног приступа у настави виде као највећи проблем образовног система	Институт за развој младих КУЛТ	23,5%	17,6%

Приоритет 1.2. Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво

Економска зависност, неизвјесност и немогућност проналаска адекватног запослења препознати су као кључни разлози одласка младих. Овај приоритет постављен је са циљем да се младима олакша излазак и конкурентност на тржишту рада и на тај начин понуди конкретна перспектива за останак. Фокус дјеловања је на активној подршци предузетничком духу и стварању нове вриједности. Кроз овај приоритет Град се позиционира као кључни партнер младима на путу до економске самосталности, подржавајући их финансијски, кроз менторство и системско повезивање образовања са реалним потребама привреде. Циљ дјеловања је смањење броја незапослених младих, подстицање оснивања нових бизниса и

обезбјеђивања да млади људи имају равноправан приступ ресурсима потребним за професионални успјех.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који активно раде на покретању свог бизниса	Институт за развој младих КУЛТ	7,8%	10%
Континуитет Сајма занимања	Радна група за израду стратегије	1 годишње	Минимално 1 годишње
Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	Институт за развој младих КУЛТ	3,9%	5,1%

Мјера 1.2.1: Повећати запошљивост младих и унаприједити приступ тржишту рада

За повећање запошљивости младих потребно је да се јачају механизми подршке за запошљавање младих, посебно оних без радног искуства, како би се смањиле препреке при уласку на тржиште рада и олакшало послодавцима ангажовање младих кадрова. У том смислу, јачање сарадње са службама за запошљавање, привредним сектором и континуирано спровођење локалних програма првог радног искуства и приправничког стажа допринијеће лакшем преласку из образовања у свијет рада.
Град ће на званичној веб-страници редовно информисати и најављивати планиране активности, а како би млади на једном мјесту имали доступне информације о јавним позивима, програмима стажирања, сајмовима запошљавања и другим приликама.
Као и код образовања, промоција позитивних прича младих предузетника доприносиће мотивисању и оснаживању младих да активније планирају сопствени професионални развој и кораке ка самосталности.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Континуитет програма првог радног искуства – приправнички стаж	Радна група за израду ОП	ЈП сваке године	ЈП сваке године
Континуитет Сајма занимања	Радна група за израду стратегије	1 годишње	Минимално 1 годишње

Мјера 1.2.2. Развој предузетништва младих

Недостатак подршке за предузетништво младих је главни изазов да млади одлуче да реализују сопствену визију, инвестирајући при томе знање, страст, креативност, упорност и способност брзог прилагођавања промјенама. Стога је успостављање система подршке за предузетништво младих одговор и мост између потенцијала и могућности младих да економску независност реализују у предузетништву градећи и водећи мала предузећа.
Град Добој ће, путем Одјељења за привреду и друштвене дјелатности и Одјељења за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој, да планира и реализује континуиране едукације из области предузетништва и управљања бизнисом. Такође, пракса која је успостављана кроз Програм Омладинске банке, а која јача компетенције младих и даје подршку микробизнисима, менторство и савјетодавну подршку за младе предузетнике дјелујући као својеврстан инкубатор и акцелератор за младе предузетнике, реализоваће се са сигурношћу и у 2026. години са тенденцијом наставка сарадње. Едукација о приступу финансијама и писању бизнис планова, области предузетништва и управљања бизнисом уз обезбијеђено менторство и савјетодавну подршку за младе предузетнике добар је приступ у охрабривању већег броја младих да се одлуче на овакав корак, који није без ризика.

Повећање видљивости резултата и постигнућа те промовисање успјешних прича младих привредника Добоја могло би значајно да охрабри нове генерације предузетника да реализују своје пословне идеје.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који активно раде на покретању свог бизниса	Институт за развој младих КУЛТ	7,8%	10%
Проценат младих који никада не би покренули свој бизнис	Институт за развој младих КУЛТ	27,7%	20,78%
Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	Институт за развој младих КУЛТ	3,9%	5,1%

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ

Стратешки циљ 2. усмјерен је ка обезбјеђивању здравог, квалитетног и безбједног живота младих, а адресира:

- **социјалну бригу усмјерену према младима са инвалидитетом и превенцију маргинализације;**
- **здравствене изазове младих, посебно у области репродуктивног здравља, недостатка едукације, превенције и информисаности;**
- **безбједносна питања младих – првенствено безбједности у саобраћају.**

Кључни проблеми препознати у областима здравствене бриге, социјалне бриге и безбједности младих су:

ПРОБЛЕМ 1: Недовољна системска подршка младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају

ПРОБЛЕМ 2: Репродуктивно здравље младих жена је табу тема у заједници

ПРОБЛЕМ 3: Ризични обрасци понашања међу младима

ПРОБЛЕМ 4: Ниска саобраћајна безбједност младих (ризик по живот)

Стратешки циљ 2 одговара на препознате проблеме на начин да се напори заједнице усмјеравају на јачање основног система институционалне бриге који називамо хумана безбједност. Хумана безбједност је концепт који повезује перцепцију збринутости појединца или групе у заједници у смислу постојања система подршке одрживости заједнице, односно постојања и дјеловања механизама социјалне заштите и осјетљивости друштва, добре здравствене заштите као и опште безбједности живљења појединца или групе у једној заједници. Нарушена хумана безбједност је најчешћи разлог који људе подстиче на исељавање.

У смислу јачања системске бриге о младима кроз приоритете и мјере овог стратешког циља заједница ће да спроводи активности којима ће да се унаприједи системска подршка и развију инклузивни механизми за младе, са посебним фокусом на младе са инвалидитетом, унаприједи репродуктивно здравље младих жена и побољша превенција и сузбијање ризичних образаца понашања, како би се младима обезбиједило пуно учешће у друштву, очувало здравље и унаприједио квалитет живота.
У правцу унапређења безбједности младих у саобраћају дјеловаће се у правцу смањења броја несрећа и повреда међу младима кроз превентивне програме, континуирану едукацију и обуку те побољшање инфраструктуре. Посебан нагласак је на превенцији вожње под утицајем алкохола и опојних дрога те на повећању сарадње између школа, МУП-а РС-а, шире друштвене заједнице и организација, асоцијација и удружења који се на непосредан и посредан начин баве наведеном проблематиком.

Мјере и активности у оквиру приоритета овог стратешког циља биће усмјерене на:

- унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају/подржавају;
- унапређење превентивне бриге о здрављу са посебним фокусом на репродуктивно здравље;
- сузбијање ризичног понашања код младих;
- унапређење безбједности младих у саобраћају.

Посебан фокус дјеловања био би усмјерен на побољшање информисаности младих о остваривању права у области социјалне и здравствене заштите те могућности превентивног дјеловања за бољу безбједност у заједници.

Приоритет 2.1. Унаприједити систем подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности

Обезбјеђење хумане безбједности подразумијева стварање свеобухватног, безбједног и подржавајућег окружења у којем су младима доступни социјална подршка, здравствена заштита, заштита менталног здравља и емоционална добробит те услови за безбједан и достојанствен развој, а који у обзир узимају специфичне потребе популације младих. Овакав приступ полази од заштите људских права и достојанства сваког младог човјека те указује на то да безбједност младих обухвата много више од физичке безбједности и заштите материјалних добара. Хумана безбједност захтијева снажнију међусекторску сарадњу институција како би здравствени, социјални и безбједносни сектор дјеловали усклађено и међусобно се надопуњавали. Такав приступ подразумијева координацију ресурса, размјену информација и заједничко креирање политика и мјера које одговарају стварним потребама младих. У том оквиру подршка младима са инвалидитетом доприноси њиховој већој укључености и равноправном учешћу у заједници, док превентивна брига о здрављу и сузбијање ризичних понашања јачају свијест младих и смањују здравствене и социјалне ризике. Унапређење безбједности у саобраћају додатно доприноси заштити живота и здравља младих те стварању безбједнијих услова за њихово свакодневно кретање и активно учешће у заједници.

У коначници, обезбиједити хуману безбједност младих значи системски јачати услове за њихову заштиту, укључивање и добробит, како би имали једнаке прилике за квалитетан живот и пун развој својих потенцијала.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који су задовољни здравственим услугама	Институт за развој младих КУЛТ	30,3%	38%
Проценат младих жена које не желе да одговоре на питања везана за репродуктивно здравље	Институт за развој младих КУЛТ	22,6%	16%
Проценат младих који су више задовољни него незадовољни безбједносном ситуацијом у заједници	Институт за развој младих КУЛТ	42,6%	53,25%

Мјера 2.1.1. Унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их подржавају

Повећање доступности програма, јачање капацитета организација које раде са особама са инвалидитетом те активна детекција и отклањање препрека сумирају приступ Града Добоја унапређењу системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају. Наведени приступ и активности подржавају инклузију те доприносе већој социјалној укључености, равноправнијем приступу правима, услугама и активностима у заједници. Тиме се јачају механизми подршке за младе који су посебно изложени ризику од искључености и маргинализације те се стварају услови за њихово активније учешће у друштвеном животу.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Редовна системска подршка организацијама које окупљају младе са инвалидитетом	Радна група за израду ОП	Не	Да
Број реализованих заједничких вршњачких едукација у средњим школама у сарадњи са Црвеним крстом и организацијама младих са инвалидитетом	Радна група за израду ОП	Не/0	Да/5 годишње

Број заједничких волонтерских акција које су организовале организације које окупљају младе са инвалидитетом и Црвени крст	Радна група за израду ОП	Не	Да/5 годишње

Мјера 2.1.2. Унапређење бриге о здрављу младих – посебно репродуктивног здравља

Унапређење превентивне бриге о здрављу, са посебним фокусом на репродуктивно здравље, доприноси јачању свијести, информисаности и одговорног односа младих према сопственом здрављу. Кроз превентивно-образовне активности смањују се здравствени ризици, подиже ниво знања и оснажују млади да правовремено траже подршку и користе доступне здравствене услуге. ЈУ Дом здравља ће интензивније да дјелује у развоју приступа прилагођеног младима кад је ријеч о пружању услуга и информисању младих и тиме подстакне већу иницијативу младих да лакше воде бригу о здрављу. Успостављање едукативног програма уз укључивање здравствених радника, школа и омладинских организација који дестигматизују тему репродуктивног и сексуалног здравља младих подстакло би конструктиван дијалог, младе благовремено упутило на унапређење самобриге, али и упознало са здравственим системом и начином остваривања права. Редовно информисање младих о програмима и едукацијама бриге о здрављу омогућило би младима боље планирање времена за усвајање знања, али и креирање личних календара за бригу о здрављу.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који су задовољни здравственим услугама	Институт за развој младих КУЛТ	30,3%	38%
Проценат младих жена које не желе да одговоре на питања везана за репродуктивно здравље	Институт за развој младих КУЛТ	22,6%	16%
Проценат младих који су извршили систематски преглед у посљедњих годину дана	Институт за развој младих КУЛТ	42,8%	53,5%

Мјера 2.1.3. Сузбијање ризичних понашања код младих

Ризична понашања младих се односе на уживање у алкохолу, посјете кладионицама те конзумирање опојних дрога. Њихово сузбијање доприноси очувању физичког и менталног здравља, смањењу штетних посљедица по појединца и заједницу те стварању безбједнијег и подстицајнијег окружења за одрастање. Смањење ризичних понашања смањује изложеност младих насиљу, зависностима и другим облицима угрожавања здравља и безбједности. Програми превенције промовишу и укључују кориснике у здраве животне стилове, уз обезбијеђене савјетодавне и психолошке сервисе за подршку омогућују младима веће компетенције и подстицајно окружење за здраве изборе. Доступност и промоција психолошког савјетовалишта и приближавања бриге о менталном здрављу младих још је један елеменат који потврђује да Град развија стратешки систем да подржи своје младе у мудрим и здравим изборима, тежећи тиме ка здравом и повезаном друштву.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који конзумирају алкохол више од 10 пута мјесечно	Институт за развој младих КУЛТ	4,7%	3,3%
Проценат младих који једном или више пута мјесечно конзумирају опојне дроге	Институт за развој младих КУЛТ	3,4%	2,55%

Проценат младих који више пута мјесечно или сваки дан посјећују кладионицу/играју игре на срећу	Институт за развој младих КУЛТ	14,4%	10,8%

Мјера 2.1.4. Унаприједити безбједност младих у саобраћају

Висока безбједност младих у саобраћају штити живот и здравље младих, смањује број несрећа и повреда те ствара безбједније окружење за њихово свакодневно кретање и учешће у заједници. Истовремено, развој свијести о одговорном понашању у саобраћају доприноси дугорочном јачању културе безбједности међу младима. Мјера је усмјерена на унапређење безбједности младих у саобраћају кроз комбинацију инфраструктурних побољшања и континуираних превентивно-едукативних активности. Посебан значај има синергијски приступ у смислу укључивања младих у мултидисциплинарне едукативне тимове полиције и других релевантних актера који ће да спроводе едукације и припремају садржаје за информисање младих путем школа, медија и дигиталних платформи. Додатно, израдом стратегије безбједности саобраћаја креирале би се додатне мјере за безбједније кретање.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који су више задовољни него незадовољни безбједносном ситуацијом у заједници	Институт за развој младих КУЛТ	42,6%	53,25%
Проценат младих који су задовољни или у потпуности задовољни радом полицијских служби у Добој	Институт за развој младих КУЛТ	38,6%	48,25%
Креирани мултидисциплинарни едукативни тимови у којима учествују млади	Радна група за израду ОП	0	Да

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА

Унутар стратешког циља 3. садржане су области спорта и културе, активизма младих у заједници, информисања и мобилности младих те учешћа младих у процесима одлучивања.

Кључни проблеми или групе проблема који су везаних за активизам, организовање, културу, спорт, учешће, информисање и мобилност младих у Добоју су:

ПРОБЛЕМ 1: Недовољна институционална и организациона подршка младима

ПРОБЛЕМ 2: Недовољна активност младих у волонтерском ангажману

ПРОБЛЕМ 3: Недовољна повезаност актера који се баве младима

ПРОБЛЕМ 4: Недовољна информисаност младих

ПРОБЛЕМ 5: Слаба мобилност ограничава раст и учешће младих

ПРОБЛЕМ 6: Недовољна доступност и понуда садржаја за младе

ПРОБЛЕМ 7: Недостатак системске подршке и планирања у области спорта и културе

ПРОБЛЕМ 8: Низак ниво учешћа младих у културном и спортском животу

Стратешки циљ 3 одговара на препознате проблеме на начин да приоритетима адресира:

- недостатак установа и програма у култури и спорту по мјери младих и немогућност младих да креирају културне и забавне садржаје;
- слабу организованост младих и њихову укљученост у одлучивање и друштвени ангажман;
- слабу подршку мобилности и информисању младих;
- недостатак комуникације и ограничен утицај и приступ младих институцијама и ресурсима.

Правац интервенције: оснажити институционалне, финансијске и инфраструктурне механизме за активно учешће младих у друштвеном, културном и спортском животу града Добоја кроз развој омладинског организовања, унапређење информисања и мобилности младих те системску подршку развоју квалитетних и одрживих програма у култури и спорту.

Стратешки циљ 3 јасно указује на системске промјене (институционална, финансијска и програмска подршка), фокусиран је на исход према повећаном и квалитетнијем учешћу младих. Достизање стратешког циља 3 планирано је кроз спровођење три приоритета:
Приоритет 3.1. Системска подршка омладинском дјеловању и развоју омладинске инфраструктуре;
Приоритет 3.2. Унапређење информисања младих као предуслова за учешће у животу заједнице;
Приоритет 3.3. Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе.

Мјере и активности у оквиру приоритета овог стратешког циља биће усмјерене на:
- институционалну и организациону подршку јачања механизама омладинског организовања и учешћа уз развој капацитета организација за изналажење средстава и реализацију пројеката и активности младих и омладинских организација;
- бољу информисаност младих кроз развој савремених и младима прилагођених канала информисања;
- унапређење и повећање доступности културно-умјетничких и спортских садржаја и подршку активном учешћу младих у креирању и реализацији ових садржаја;
- повећање валоризације друштвеног ангажмана младих и унапређење механизама за укључивање младих у доношење одлука;
- побољшање приступа ресурсима намијењених активизму и дјеловању младих;
- обезбјеђење система информисања младих.

Приоритет 3.1. Системска подршка омладинском дјеловању и развоју омладинске инфраструктуре

Приоритет је усмјерен на стварање подстицајног и одрживог окружења за активизам и учешће младих кроз јачање институционалне и организационе подршке, развој партиципативних механизама те подршку омладинском дјеловању.
Приоритет показује опредијељеност институција на бригу према младима, подстиче развој иницијатива и волонтеризма те доприноси изградњи повјерења између младих и локалне власти. На тај начин стварају се темељи за дугорочан друштвени ангажман младих, већи степен њихове социјалне укључености и снажнији допринос развоју града Добоја.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Редовно одржавање Дијалога младих и власти	Радна група за израду ОП	0	1 годишње
Проценат младих који вјерују да рад у организацијама и удружењима може да утиче на друштвене промјене	Институт за развој младих КУЛТ	26,9%	33,63%

Проценат младих који сматрају да уопште немају утицај на одлуке које их се тичу, а доносе се на локалном нивоу	Институт за развој младих КУЛТ	25,1%	18,83 %

Мјера 3.1.1. Јачање институционалне и организационе подршке активизму и волонтеризму младих и партиципативних механизама младих

Град Добој ће да јача институционалну и организациону подршку учешћу и активизму младих, чиме се стварају услови да млади буду активни учесници развоја локалне заједнице, а не само корисници мјера и услуга. Реализацијом редовних Дијалога младих и локалне власти јачају се партиципативни механизам и сарадња са младима, што доприноси бољем препознавању потреба младих, квалитетнијем планирању јавних политика и већој укључености младих у процесе доношења одлука. Едукативно дјеловање у правцу подизања свијести о значају волонтеризма за друштвену заједницу и појединца и промоција волонтерских активности реализовани заједничким дјеловањем Омладинске банке Добој, Црвеног крста и Града показаће синергијски приступ актера који већ дјелују у овој области.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који сматрају да уопште немају утицај на одлуке које се доносе на локалном нивоу	Институт за развој младих КУЛТ	25,1%	18,83%
Редовно одржавање Дијалога младих и власти	Радна група за израду ОП	0	1 годишње
Проценат младих који вјерују да рад у организацијама и удружењима може да утиче на друштвене промјене	Институт за развој младих КУЛТ	26,9%	33,63%

Мјера 3.1.2. Успоставити одржив систем подршке омладинских организација и иницијатива младих

Организовањем младих добија се поуздано партнер за планирање, спровођење и праћење политика према младима, што доприноси квалитетнијем доношењу одлука и већој усклађености мјера са стварним потребама младих. Организовани млади лакше покрећу иницијативе и активно доприносе развоју заједнице кроз волонтирање, активизам и предлагање конкретних рјешења. За Град то значи бољу комуникацију са младима, веће повјерење у институције и снажније укључивање младих у локални развој. Како би младе обезбиједио као равноправне партнере у креирању и спроведби политика према младима, Град се опредјељује да кроз Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој редовном менторском и техничком подршком јача капацитете младих за припрему и спровођење пројеката и иницијатива. Такође, Програм Омладинске банке, којим се јачају компетенције младих у изради и реализацији пројеката, реализоваће се са сигурношћу и у 2026. години са тенденцијом наставка сарадње.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који нису чланови организација и који нису никад учествовали у активностима	Институт за развој младих КУЛТ	76,2% 71,3%	57,15% 53,48%
Обезбијеђена менторска и техничка подршка младима за израду пројектних приједлога и иницијатива	Радна група за израду ОП	0	Да

Приоритет 3.2. Унапређење информисања младих као предуслова за учешће у животу заједнице

Да би учешће младих у животу заједнице било стварно и квалитетно, да њихова улога у креирању политика буде препозната и уважена, морају да им буду доступне правовремене, јасне информације о правима, могућностима и начинима укључивања у друштвени живот заједнице. Информисаност младих је основа за њихово активније, одговорније и равноправније учешће. На тај начин информисање доприноси изградњи активних, компетентних и друштвено одговорних младих који могу да дају важан допринос развоју локалне заједнице.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Успостављање онлајн инфо-портала „Прилике за младе“ на званичној страници Града	Радна група за израду ОП	0	1/Да
Коришћење друштвених мрежа и дигиталних алата за комуникацију са младима	Радна група за израду ОП	0	1/Да
Едукација службеника за рад са младима о савременим моделима информисања	Радна група за израду ОП	0	1/Да

Мјера 3.2.1. Унапређење информисања младих и доступности информација

Информисање младих и доступност информација представљају предуслов за учешће у одлучивању и животу заједнице јер млади могу активно да учествују само ако правовремено и јасно знају која су њихова права, могућности и начини укључивања. Без доступних и младима прилагођених информација они теже препознају прилике за образовање, запошљавање, волонтирање, културу, спорт или укључивање у процесе доношења одлука. Квалитетно информисање доприноси већој заинтересованости, оснаживању и самосталности младих, док институцијама омогућава бољу комуникацију са младима и већу видљивост мјера и програма које спроводе. На тај начин се јача повјерење између младих и локалне заједнице те стварају услови за њихово активније и равноправније учешће у друштвеном животу.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Успостављање онлајн инфо-одјељка „Прилике за младе“ на званичној страници Града	Радна група за израду ОП	0	1/Да
Коришћење друштвених мрежа и дигиталних алата за комуникацију са младима	Радна група за израду ОП	0	1/Да
Службеник за рад са младима едукован о савременим моделима информисања младих	Радна група за израду ОП	0	1/Да

Приоритет 3.3. Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе

Овај приоритет усмјерен је на јачање системске и континуиране подршке развоју спортских и културних садржаја за младе. Недостатак инфраструктуре, програма и планског улагања ограничава могућности младих за квалитетно провођење слободног времена, развој талената, социјализацију и активно учешће у заједници, што резултира ниским нивоом укључености и недовољном видљивошћу њихових потенцијала и постигнућа. Проблеми су међусобно повезани јер произлазе из изостанка организованих и доступних прилика прилагођених младима. Посљедице се не односе само на младе већ и на заједницу у цјелини – повећава се ризик од пасивизације, социјалне искључености и одласка младих, док заједница губи њихов допринос у спорту, култури и креативном развоју, као важним факторима друштвене кохезије и локалног идентитета.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	Институт за развој младих КУЛТ	23,8%	17,85%
Проценат младих који немају прилику да посјећују културне садржаје у обиму и разноврсности који су за њих адекватни.	Институт за развој младих КУЛТ	33,9%	25,43%
Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности.	Институт за развој младих КУЛТ	48,4%	36,3%

Мјера 3.3.1. Повећање доступности спортских и културних садржаја за младе

Мјера је усмјерена на унапређење инфраструктуре, развој разноврсних програма и јачање услова за редовно учешће младих у овим областима. То подразумијева адаптацију и боље коришћење постојећих спортских и културних простора, уз активно укључивање младих у осмишљавање њихове намјене и садржаја. Посебан фокус ставља се на развој нових програма и активности прилагођених интересима младих, као и на стратешко планирање развоја спорта и културе. Јачање кадровских капацитета који ће континуирано да воде спортске, рекреативне и културне активности, уз обезбијеђено редовно финансирање, гарантује безбједност, квалитет и задовољство корисника. Константно развијање разноврсне понуде спортских и рекреативних секција уз редовно и младима прилагођено информисање о спортским и културним дешавањима путем локалних медија, друштвених мрежа и образовних установа креираће погоднију климу за одзив младих. Додатно, подршка омладинским спортским и културним иницијативама допринијеће већем учешћу младих, развоју њихових талената и јачању њихове повезаности са заједницом.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	Институт за развој младих КУЛТ	23,8%	17,85%
Проценат младих који немају прилику да посјећују културне садржаје у обиму и разноврсности који су за њих адекватни.	Институт за развој младих КУЛТ	33,9%	25,43%
Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	Институт за развој младих КУЛТ	48,4%	36,3%

Мјера 3.3.2. Успостављање системске и дугорочне подршке спорту и култури младих

Развојем дугорочних програма финансијске и институционалне подршке младима у спорту и култури те укључивање спорта и културе младих слаби се утицај ниске укључености младих у спортске и културне догађаје. Ови програми и подршка су младима важни јер обезбјеђују простор те континуитет, доступност и квалитет активности које доприносе њиховом личном и друштвеном развоју. Кроз подршку младим спортистима, младим умјетницима и културним радницима млади добијају више прилика за развој талената, креативност и афирмацију и раст самопоуздања. Подстицање младих на здраве животне навике кроз повољне и субвенционисане чланарине потврђује бригу заједнице, а код младих јача осјећај значаја и припадности заједници. Истовремено се подстиче њихово активније учешће у друштвеном животу и смањује ризик од пасивизације, социјалне искључености и ризичних понашања. За заједницу, дугорочна подршка спорту и култури значи улагање у развој активних, креативних и одговорних младих људи који могу да дају важан допринос друштвеном животу, промоцији локалних вриједности и јачању друштвене

повезаности. Овај развојни приступ спорту и култури доприноси одрживости и константној присутности разноврсних садржаја, већој видљивости младих талената и стварању подстицајног окружења у којем млади желе да остану, развијају се и доприносе заједници.

Индикатор	Извор	Полазна вриједност	Циљна вриједност
Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	Институт за развој младих КУЛТ	48,4%	36,3%
Проценат младих незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	Институт за развој младих КУЛТ	23,8%	17,85 %
Подршка омладинским спортским и културним иницијативама	Радна група за израду ОП	0	Да

4. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА ПЕРИОД ВАЖЕЊА СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА – ДОБОЈ 2026–2030.					
Редни број и ознака	**Структура финансирања (у %)***	**Укупно КМ**	**Буџет институције (КМ)**	**Остали извори**	
				(КМ)	
Стратешки циљ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ.	**% Град + остали извори**	**Редовна средства + 10.000,00 КМ**	***Град***	**Редовна средства и трансфери**	**Министарство просвјете и културе Републике Српске, Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а, Фондација Мозаик**
1.1. Приоритет: Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе	**50% Град 50% остали извори**	***Редовна средства + 10.000,00 КМ***	***Град***	***Редовна средства трансфера***	***Министарство просвјете и културе Републике Српске, Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а***
1.1.1. Мјера: Повећати доступност образовања и смањити финансијска оптерећења за образовање младих	**50% Град 50% остали извори**	Редовна средства	Град 415.200–150.029 415.200–150.036 (дио средстава)	100 КМ мјесечно по особи током ШГ	Министарство просвјете и културе Републике Српске
1.1.2. Мјера: Унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина	**60% Град 40% остали извори**	Редовна средства + 10.000,00 КМ	Град	Редовна средства трансфера	Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а
1.2. Приоритет: Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво	**90% Град 10% остали извори**	***Редовна средства +***	***Град Добој, 16.500,00 КМ за 2026; 2027–2030 – редовна средства***	***12.500 КМ за 2026.***	***Фондација Мозаик***
1.2.1. Мјера: Повећати запошљивост младих и унаприједити приступ тржишту рада	**100%**	Редовна средства +	Град	/	/
1.2.2. Мјера: Развој предузетништва младих	**80% Град 20% остали извори**	**29.000,00 КМ за 2026. годину**	Град Добој – 16.500 КМ	Средства дефинисана	12.500 КМ за 2026. за микробизнисе

		2027–2030. редовна средства +	(износ за микробизнисе) – за 2026. ***2027–2030 – редовна средства***	Меморандумом о сарадњи Фондације Мозаик и Града Добоја	Фондација Мозаик
Стратешки циљ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ.	**90% Град 10% МУП РС-а**	**Редовна средства + 250.000,00 КМ**	***Град***	**Редовна средства**	**МУП РС-а**
2.1. Приоритет: *Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности*	**90% Град 10% МУП РС-а**	**Редовна средства + 250.000,00 КМ**	***Град***	**Редовна средства**	**МУП РС-а**
2.1.1. Мјера: Унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају/ подржавају	**100%**	Редовна средства	Град 415.200–150.036 (дио средстава)	/	/
2.1.2. Мјера: Унапређење бриге о здрављу младих– посебно репродуктивног здравља	**100%**	Редовна средства	Редовна средства Града за ЈУ Дом здравља	/	/
2.1.3. Мјера: Сузбијање ризичног понашања код младих	**100%**	Редовна средства	Град	/	/
2.1.4. Мјера: Унапређење безбједности младих у саобраћају	**80% Град 20% МУП РС-а**	Редовна средства + 250.000,00 КМ	Град	Редовна средства	МУП РС-а
Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА, МОБИЛНОСТ ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА.	**Град ≥ 90% Фондација Мозаик ≤ 10%**	**Редовна средства + 1.537.114,68 КМ**	***Град***	**За 2026. 17.052,00 КМ**	**Фондација Мозаик**
3.1. Приоритет: *Развој системске подршке омладинском дјеловању и развоју омладинске инфраструктуре*	**Град ≥ 90% Фондација Мозаик ≤ 10%**	***Редовна средства +***	***Град* ≥ 90%**	**≤ 10%**	**Фондација Мозаик**

3.1.1. Мјера: Јачање институционалне и организационе подршке активизму и волонтеризму и партиципативних механизама младих	**100%**	Редовна средства	Град	/	/
3.1.2. Мјера: Успоставити одржив систем подршке омладинских организација и иницијатива младих	**Град ≥ 90%** **Фондација Мозаик ≤ 10%**	За 2026. издвојено 59.399,00 КМ За 2027–2030. редовна средства	2026. г. Град – 42.347,00 КМ	17.052,00 КМ	Фондација Мозаик
3.2. Приоритет: Унапређење информисања младих као предуслов за учешће у животу заједнице	**100%**	***Редовна средства***	***Град***	/	/
3.2.1. Мјера: Унапређење информисања младих и доступности информација	**100%**	Редовна средства	Град	/	/
3.3. Приоритет: Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе	**100%**	***Редовна средства + 1.537.114,68 КМ***	**Град**	**/**	**/**
3.3.1. Мјера: Повећање доступности спортских и културних садржаја за младе	**100%**	Редовна средства + 1.537.114,68 КМ	Град	/	/
3.3.2. Успостављање системске и дугорочне подршке спорту и култури младих	**100%**	Редовна средства	Град	/	/
Укупно:	**% Град + остали извори**	**Редовна средства + 1.797.114,68 КМ**	**Град**	Редовна средства и трансфери	Министарство просвјете и културе РС-а, Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а, Фондација Мозаик, МУП РС-а

5. ОКВИР ЕВАЛУАЦИЈЕ, ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ, МОНИТОРИНГА И ИЗВЈЕШТАВАЊА

Имплементација Омладинске политике Града Добоја вршиће се путем реализације **годишњих планова рада** надлежних служби градске управе и органа који су задужени за њену спроведбу. За потребе имплементације Омладинске политике израђен је акциони план, који ће на разматрање и усвајање да буде упућен пред Скупштину Града Добоја**.** Надлежни органи и службе дужни су да у своје годишње планове рада интегрирају мјере из Омладинске политике, односно преузму реализацију пројеката и активности за које су обезбијеђена финансијска средства.

Координација и укљученост

Приликом израде годишњих планова рада, службе Градске управе које у свом дјелокругу рада имају питања од значаја за омладину, а водећи се усвојеним документом Омладинска политика Града Добоја са припадајућим индикаторима, полазним и циљним вриједностима, дужне су да врше извјештавање. Програми рада дефинисани Омладинском политиком буџетираће се са ставки припадајућих одјељења. За сваки програм дефинишу се активности које доводе до остварења мјере, приоритета и стратешког циља у складу са документом Омладинска политика Града Добоја и Стратегијом развоја Града Добоја.

Праћење стратешког документа и извјештавање

Праћење стратешког документа представља систематско и континуирано прикупљање, анализирање и коришћење података и индикатора ради праћења напретка у реализацији активности из Омладинске политике.

За успјешно спровођење мониторинга:

- Град ће успоставити евиденцију о имплементацији активности Омладинске политике и индикатора остварених циљева и приоритета, а у складу са Стратегијом развоја Града Добоја;
- евиденција ће да служи као основа за израду годишњих извјештаја и планова за наредну годину;
- годишњи извјештај ће да садржи податке о реализованим активностима, очекивањима и оствареним резултатима и планираним утрошеним средствима;
- извјештај ће да буде јавно доступан на интернетској страници Града Добоја.

Евалуација

У складу са **Уредбом о стратешким документима у Републици Српској,** евалуација **Омладинске политике Града Добоја** обухвата:

1. **ex ante евалуацију** – спроведену у фази израде Стратегије, користећи податке о потребама и ставовима младих прикупљене кроз истраживања (baseline студија) и ситуациону анализу;
2. **евалуацију у току** – средњорочна евалуација која се спроводи крајем годишњег акционог плана, са циљем праћења степена имплементације мјера и учинковитости активности;
3. **сумативну евалуацију** – обухвата евалуацију цијелог периода имплементације Стратегије, посебно у завршној фази посљедњег акционог плана.

Евалуација укључује:

- анализу степена имплементације акционих планова и Омладинске политике;
- оцјену ефикасности и ефективности мјера у постизању циљева;
- сумирање резултата и прикупљање података за планирање сљедећег циклуса;

- независно истраживање положаја и потреба младих града Добоја.

Сви евалуациони процеси ће да се спроводе уз ангажман **независних спољних евалуатора**, са референцама у сличним истраживањима и посебним фокусом на питања младих.

6. САЖЕТИ ПРИКАЗ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА

Редни број и ознака	**НАЗИВ**	**Индикатори и финансијски извори**		
1. **СТРАТЕШКИ ЦИЉ**	**УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ**	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који не виде перспективу у даљњем образовању	32,08%	29,00%
		Проценат младих којима образовање пружа знање и вјештине за запослење у струци	56,1%	70%
		Проценат младих који су покренули сопствени бизнис	9%	12,00%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град: редовна средства у износу 10.000,00 (у склопу буџета школа)	Министарство просвјете и културе РС-а, Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а, Фондација Мозаик	Град – 10.000,00 из редовних средстава Остали извори – редовни трансфери и средства
1.1. Приоритет	*Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе*	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	30%	22,5%
		Проценат младих који мањак праксе и практичног приступа у настави виде као највећи проблем образовног система	23,5%	17,6%
		Проценат младих који су од даљњег школовања одустали из финансијских разлога	20,8%	15,6%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град: редовна средства у износу од 10.000,00 КМ	Министарство просвјете и културе РС-а, Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а	50% Град 50% остали извори
1.1.1. Мјера	Повећати доступност образовања и	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	смањити финансијска оптерећења за образовање младих	Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	30%	22,5%
		Проценат младих који не виде перспективу у даљњем образовању	32,8%	24,6%
		Проценат младих који су од даљњег школовања одустали з финансијских разлога	20,8%	15,6%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Редовна средства – Град – 415.200–150.029 (дио средстава); 415.200–150.036 (дио средстава)	Стипендирање – 100 КМ по стипендисти током школске године за дефицитарна занимања Министарство просвјете и културе Републике Српске	50% Град 50% остали извори
1.1.2. Мјера	Унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	30%	22,5%
		Проценат младих који мањак праксе и практичног приступа у настави виде као највећи проблем образовног система	23,5%	17,6%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		60% Град – редовна средства + 10.000,00 КМ	40% остали извори: трансфери/редовна средства Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а	60% Град 40% остали извори
1.2. Приоритет	*Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво*	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који активно раде на покретању свог бизниса	7,8%	10%
		Континуитет Сајма занимања	1 годишње	Минимално 1 годишње
		Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	3,9%	5,1%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град Добој – 16.500КМ за 2026. г. Редовна средства за 2027–2030.	Фондација Мозаик 12.500 КМ за 2026.	Град ≥ 90% Фондација Мозаик
1.2.1. Мјера	Повећати запошљивост младих и унаприједити приступ тржишту рада	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који активно раде на покретању свог бизниса	7,8%	10%

		Континуитет Сајма занимања	1 годишње	Минимално 1 годишње
		Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	3,9%	5,1%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% Град; редовна средства +	/	Редовна средства +
1.2.2. Мјера	Развој предузетништва младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који активно раде на покретању бизниса	7,8%	10%
		Проценат младих који никада не би покренули свој бизнис	27,7%	20,78%
		Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	3,9%	5,1%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град Добој – 16.500 КМ за 2026.	Фондација Мозаик – 12.500 КМ за 2026.	Град ≥ 90% Остали извори
2. СТРАТЕШКИ ЦИЉ	**УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ**	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих задовољних и потпуно задовољних услугама у дому здравља	40,7%	45%
		Проценат младих који имају власништво над стамбеном јединицом	18,0%	20%
		Смањен број саобраћајних несрећа у којима учествују млади као страдали[21]	293 страдалих за 3 године (2022–2024) Просјек 98 годишње	Смањење за 30% до 2030. године Просјек 69 годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град: редовна средства + 250.000,00 КМ	Редовна средства	90% Град 10% МУП РС-а
2.1. Приоритет	*Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности*	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који су задовољни здравственим услугама	30,3%	38%
		Проценат младих жена које не желе да одговоре на питања везана за репродуктивно здравље	22,6%	16%
		Проценат младих који су више задовољни него незадовољни безбједносном ситуацијом у заједници	42,6%	53,25%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Град: редовна средства + 250.000,00 КМ	Редовна средства	90% Град 10% МУП РС-а

[21] Извор: Радна група за безбједност младих. Подаци кроз Матрицу 1 и Матрицу 2.

2.1.1. Мјера	Унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају/подржавају	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Редовна системска подршка организацијама које окупљају младе са инвалидитетом	Не	Да
		Број реализованих заједничких вршњачких едукација у средњим школама (у сарадњи са Црвеним крстом и организацијама младих са инвалидитетом)	Не/0	Да/5 годишње
		Број заједничких волонтерских акција које су организовале организације које окупљају младе са инвалидитетом и Црвени крст	Не/0	Да/5 годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% – редовна средства Града; са 415.200–150.036 (дио средстава)	/	Редовна средства са 415.200–150.036 (дио средстава)
2.1.2. Мјера	Унапређење бриге о здрављу младих – посебно репродуктивном здрављу	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који су задовољни здравственим услугама	30,3%	38%
		Проценат младих жена које не желе да одговоре на питања везана за репродуктивно здравље	22,6%	16%
		Проценат младих који су извршили систематски преглед у посљедњих годину дана	42,8%	53,5%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100%; редовна средства Града за ЈУ Дом здравља	/	Редовна средства Града за ЈУ Дом здравља
2.1.3 Мјера	Сузбијање ризичног понашања код младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који конзумирају алкохол више од 10 пута мјесечно	4,7%	3,3%
		Проценат младих који једном или више пута мјесечно конзумирају опојне дроге	3,4%	2,55%
		Проценат младих који више пута мјесечно или сваки дан посјећују кладионицу/играју игре на срећу	14,4%	10,8%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100%; редовна средства Града	/	Редовна средства
2.1.4. Мјера		Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	Унапређење безбједности младих у саобраћају	Проценат младих који су више задовољни него незадовољни безбједносном ситуацијом у заједници	42,6%	53,25%
		Проценат младих који су задовољни или у потпуности задовољни радом полицијских служби у Добоју	38,6%	48,25%
		Креирани мултидисциплинарни едукативни тимови у којима учествују млади	0	Да
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		80% Град – редовна средства + 250.000,00 КМ	20% МУП РС-а – редовна средства МУП-а РС-а за ПУ Добој	80% Град – редовна средства + 250.000,00 КМ; 20% МУП РС-а – редовна средства МУП-а РС-а за ПУ Добој
3. **СТРАТЕШКИ ЦИЉ**	**ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА, МОБИЛНОСТ ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који су у току године учествовали у активностима постојећих организација	28,7%	35,13%
		Проценат младих који често имају прилику да присуствују културним и умјетничким догађајима	8,6%	11%
		Проценат младих који нису чланови нити једне организације	76,2%	69%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Редовна средства + 1.537.114,68 КМ	Омладинска банка за 2026. г. 8.000,00 КМ	Редовна средства + 1.545.114,68 КМ
3.1. Приоритет	*Развој сисшемске йодршка омладинском дјеловању и развоју омладинске инфрасшрукшуре*	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Редовно одржавање Дијалога младих и власти	0	1 годишње
		Проценат младих који вјерују да рад у организацијама и удружењима може да утиче на друштвене промјене	26,9%	33,63%
		Проценат младих који сматрају да уопште немају утицај на одлуке које их се тичу а доносе се на локалном нивоу	25,1%	18,83%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		За 2026. г. Град 12.200,00 КМ 2027–2030 – редовна средства; Град Добој	За 2026. Фондација Мозаик 8000,00 КМ	За 2026. 20.200,00 КМ 2027–2030 – редовна средства Града Добоја
3.1.1. Мјера	Јачање институционалне и	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	организационе подршке активизму и волонтеризму партиципативних механизама младих	Проценат младих који сматрају да уопште немају утицај на одлуке које их се тичу а доносе се на локалном нивоу	25,1%	18,83%
		Редовно одржавање Дијалога младих и власти	0	1 годишње
		Проценат младих који вјерују да рад у организацијама и удружењима може да утиче на друштвене промјене	26,9%	33,63%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% редовна средства; Град Добој	/	Редовна средства; Град Добој
3.1.2. Мјера	Успоставити одржив систем подршке омладинских организација и иницијатива младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који нису чланови организација и који нису никад учествовали у активностима	76,2% 71,3%	57,15% 53,48%
		Обезбијеђена менторска и техничка подршка за израду пројектних приједлога и иницијатива	0	Да
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		За 2026. г. Град 12.200,00 КМ 2027–2030 – редовна средства; Град Добој	За 2026. Фондација Мозаик 8000,00 КМ	За 2026. 20.200,00 КМ 2027–2030 – редовна средства Града Добоја
3.2. Приоритет	**Приоритет: Унапређење информисања младих као предуслова за учешће у животу заједнице**	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Успостављање онлајн инфо-портала „Прилике за младе“ на званичној страници Града	0	1/Да
		Коришћење друштвених мрежа и дигиталних алата за комуникацију са младима.	0	1/Да
		Едукација службеника за рад са младима о савременим моделима информисања	0	1/Да
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% редовна средства Града Добоја	/	Редовна средства Града Добоја
3.2.1. Мјера	Унапређење информисања младих и доступности информација	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Успостављање онлајн инфо-одјељка „Прилике за младе“ на званичној страници Града	0	1/Да
		Коришћење друштвених мрежа и дигиталних алата за комуникацију са младима	0	1/Да
		Службеник за рад са младима едукован о савременим моделима информисања младих	0	1/Да

		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% редовна средства Града Добоја	/	Редовна средства
3.3. Приоритет	*Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе*	Индикатори приоритета	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих веома незадовољних и незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	23,8%	17,85%
		Проценат младих који нема прилику да посјећују културне садржаје у обиму и разноврсности који су за њих адекватни	33,9%	25,43%
		Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности.	48,4%	36,3%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		Редовна средства + 1.537.114,68 КМ	/	Редовна средства + 1.537.114,68 КМ
3.3.1. Мјера	Повећање доступности спортских и културних садржаја за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих веома незадовољних и незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	23,8%	17,85%
		Проценат младих који немају прилику да посјећују културне садржаје у обиму и разноврсности који су за њих адекватни	33,9%	25,43%
		Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	48,4%	36,3%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% редовна средства + 1.537.114,68 КМ Град Добој	/	Редовна средства + 1.537.114,68 КМ
3.3.2. Мјера	Успостављање системске и дугорочне подршке спорту и култури младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	48,4%	36,3%
		Проценат младих веома незадовољних и незадовољних подршком власти културним садржајима	23,8%	17,85%
		Подршка омладинским спортским и културним иницијативама	0	Да
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		100% редовна средства Града Добоја	/	Редовна средства

7. УНУТРАШЊА И МЕЂУСОБНА УСКЛАЂЕНОСТ ДОКУМЕНТА

Процес израде Омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. у свим је фазама био усмјерен ка обезбјеђењу усклађености са релевантним стратешким документима као што су Стратегија развоја Града Добоја 2023–2029[22] и Омладинска политика Републике Српске за период 2023–2027.

Омладинска политика РС-а за период 2023–2027. године садржи низ приоритета и мјера дефинисаних у релевантним секторским стратегијама РС-а и обезбјеђује Омладинској политици Града Добоја усклађеност са: Стратегијом запошљавања РС-а 2021–2027, Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у РС-у 2022–2028, Стратегијом развоја пољопривреде и руралних подручја РС-а 2021–2027, Стратегијом развоја науке и технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у РС-у 2022–2028, Стратегијом за унапређење и развој волонтирања у РС-у 2025–2031, Стратегијом за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у РС-у 2019–2029. и Стратегијом развоја менталног здравља у РС-у 2020–2030.

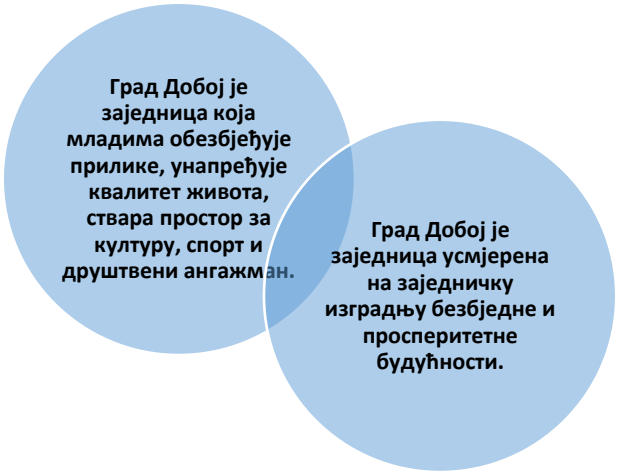
Усклађеност Омладинске политике РС-а за период 2023–2027. са документима релевантним за процес европских интеграција и другим међународно преузетим обавезама РС-а и Босне и Херцеговине, укључујући Стратегију Европске уније за младе за период 2019–2027. године, Стратегију омладинског сектора Савјета Европе до 2030. године, Стратегију Уједињених нација за младе 2018–2030. године, Зелену агенду за Западни Балкан, Агенду Уједињених нација за одрживи развој 2015–2030. године, односно Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БИХ, обезбјеђује усклађеност Омладинске политике Града Добоја и са свим релевантним међународним стратешким документима од важности за младе.

Визија и стратешки циљеви Стратегије развоја Града Добоја

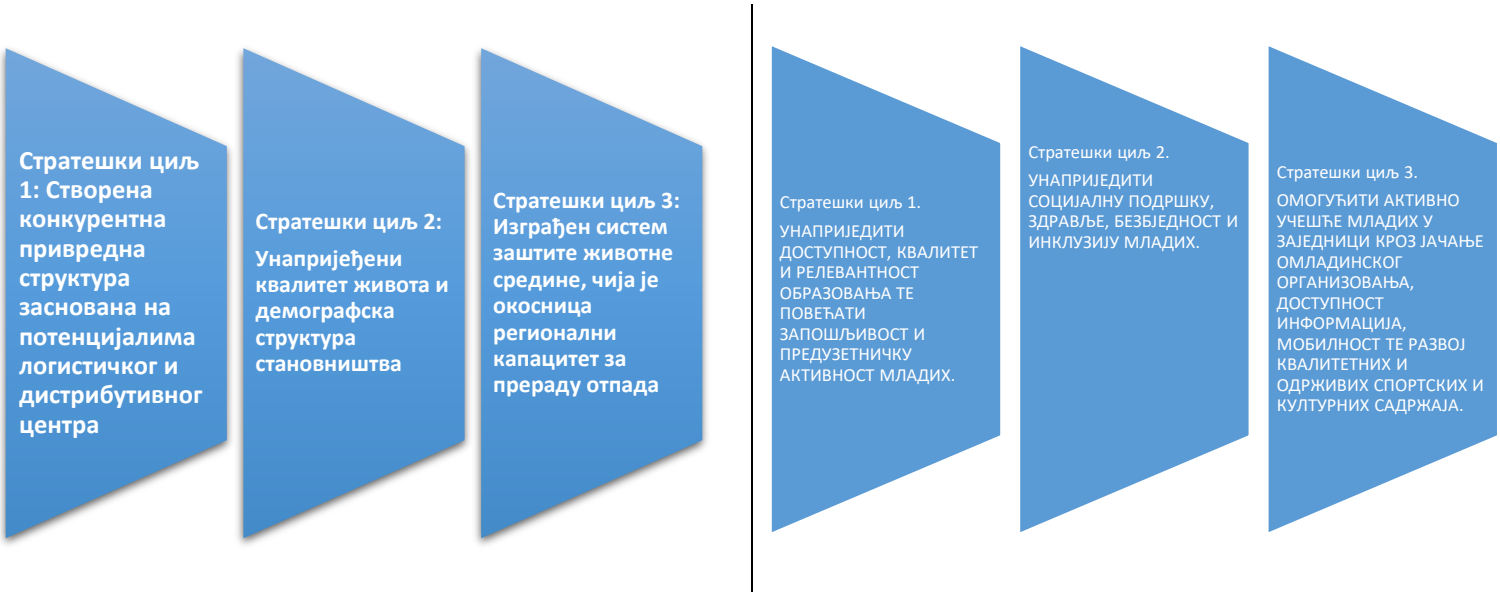
Добој – свима близу и свима добар

- **Динамичан – град са динамичним друштвеним и привредним животом**
- **Отворен – град који је отворен за различите људе, културе и идеје**
- **Богат – град богат ресурсима, културно-историјским наслијеђем и традицијом у спорту**
- **Одговоран – град одговоран према својим грађанима са ефикасним и квалитетним јавним услугама**
- **Јединствен – град који је препознатљив по свом јединственом положају и туристичкој понуди**

Визија и стратешки циљеви Омладинске политике Града Добоја

[22] Доступно на: https://doboj.gov.ba/wp-content/uploads/2024/01/2b.-Strategija-razvoja-grada-Doboj-latinica.pdf#:~:text=Strategija%20razvoja%20grada%20Doboja%20za%20period%202023%20%E2%80%93,da%20trasira%20razvoj%20grada%20u%20narednom%20sedmogodi%C5%A1njem%20periodu (приступ: 25. 3. 2026).

Омладинска политика Града Добоја за период 2026–2030. године положај и потребе младих посматра у два нивоа, а примарно се тежи унапређењу а) сфери хумане безбједности, или социјалне укључености, како је то представљено Мишљењем Комисије о захтјеву БиХ за чланство у ЕУ и Аналитичким извјештајем COM (2019) 261 финал,[23] као базе и предуслова за б) сферу квалитетног живљења, који су циклично повезани. Перцепција хумане безбједности и социјалне укључености је практично повезана са реалним садржајима друштвеног живота у заједници: економским и демографским положајем, посебно пронаталитетним политикама, заштитом мајчинства и породице те оспособљавањем младих, стањем безбједности (реално стање криминалитета у заједници, ефикасност механизама друштвене контроле), квалитетом услуга сервиса, заштитом темељних вриједности и људских права, стањем здравственог и одгојно-образовног система (стање у значајним институцијама локалне заједнице и степен партиципације грађана у њиховом раду), културним (понуда и доступност културних садржаја), политичким и другим процесима.

Свеобухватна, са обзиром на области којима се бави, омладинска политика као стратешки документ захтијева мултидисциплинарно дјеловање и удруживање различитих капацитета из свих области друштвеног живота како би се креирали исходи којима се унапређује положај и задовољавају потребе младих.

Омладинска политика Града Добоја усаглашена је првенствено са Омладинском политиком РС-а за период 2023–2027. и то кроз неколико кључних аспеката који обезбјеђују њену стратешку и садржајну усклађеност. Прије свега, усклађеност се огледа у тематским областима дјеловања, које прате приоритете дефинисане на нивоу Републике Српске – укључујући образовање, запошљавање, здравље, социјалну бригу, безбједност, активизам, мобилност, културу и спорт. Тиме се обезбјеђује да локалне мјере одговарају ширим стратешким правцима развоја омладинске политике. Даље, Омладинска политика Града Добоја прати и принцип партиципације младих, који је један од темељних принципа на ентитетском нивоу. Кроз организацију Дијалога младих и власти те укључивање младих у процес израде документа обезбијеђено је да млади активно учествују у креирању политика које их се тичу. Усклађеност је видљива и кроз приступ планирању мјера, гдје се нагласак ставља на системска рјешења – попут развоја институционалне подршке, финансирања омладинских иницијатива, јачања запошљивости, унапређења

[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0261

информисања и мобилности младих – што је у складу са циљевима омладинске политике Републике Српске. Такође, политика Града Добоја препознаје важност међусекторске сарадње и координације, што је један од кључних захтјева виших нивоа власти, посебно у областима здравља, социјалне заштите и безбједности младих. На крају, усклађеност се огледа и у фокусу на једнаке могућности и инклузију, укључујући подршку младима из осјетљивих категорија, што је препознато као приоритет и на ентитетском нивоу.

У цјелини, Омладинска политика Града Добоја представља локалну операционализацију циљева Омладинске политике Републике Српске, прилагођену специфичним потребама младих у Добоју, али у потпуности усклађену са њеним стратешким оквиром и принципима дјеловања.

Омладинска политика Града Добоја усклађена је са Стратегијом развоја Града Добоја кроз јасно повезивање стратешких циљева, приоритета и мјера који доприносе укупном друштвено-економском развоју локалне заједнице. Прије свега, усклађеност се огледа у томе што омладинска политика директно доприноси остваривању развојних циљева Града у областима **људског капитала, запошљавања, образовања и квалитета живота**. Мјере усмјерене на унапређење запошљивости младих, развој предузетништва и стицање практичних вјештина подржавају економски развој и јачање локалног тржишта рада, што је један од кључних праваца Стратегије развоја. Даље, кроз мјере које се односе на унапређење образовања, информисања и мобилности младих, омладинска политика доприноси развоју **конкурентне и образоване радне снаге**, што је важно за привлачење инвестиција и дугорочни развој заједнице.

Усклађеност је видљива и у сегменту **друштвеног развоја и квалитета живота**, гдје мјере у областима здравља, социјалне заштите, безбједности, културе и спорта доприносе стварању безбједнијег, инклузивнијег и подстицајнијег окружења за живот младих. Тиме се директно подржавају циљеви Стратегије који се односе на унапређење јавних услуга и друштвене инфраструктуре. Посебан допринос омладинска политика даје кроз **јачање партиципације грађана**, јер активно укључивање младих у процесе одлучивања доприноси транспарентнијем и одговорнијем управљању, што је такође препознато као важан принцип локалног развоја.

На крају, омладинска политика представља оперативни инструмент Стратегије развоја у дијелу који се односи на младе, јер кроз конкретне мјере, активности и програме омогућава реализацију стратешких опредјељења Града у овој области. У цјелини, ова усклађеност обезбјеђује да развој младих не буде издвојен сегмент, већ саставни дио укупног развоја Града Добоја.

Гледајући усаглашеност Омладинске политике Града Добоја са релевантним стратегијама на међународном плану, истиче се веза са *Агендом Уједињених народа за одрживи развој 2015–2030*. године, која *Глобалним циљевима за одрживи развој* представља темељне области унапређења сваког друштва за постизање бољих услова живота. Свих 17 циљева је међусобно повезано, а развој је неодвојив од равнотеже између социјалног, економског и аспекта одрживости животне средине. Овај план ће да спроводе све земље и све заинтересоване стране, дјелујући кроз партнерство засновано на сарадњи. Значај Агенде за младе у Републици Српској, па тиме и младе Добоја, огледа се у томе што у ширем друштвеном контексту поставља јединствене циљеве или подстиче стварање бољих прилика за младе људе у областима као што су образовање, запошљавање и учешће у јавном животу, поставља стандарде и препоруке за укључивање младих у процесе доношења одлука, што младима омогућава да изразе своје потребе и перспективе. Многи циљеви Агенде, попут оних за општу добробит, образовање и запошљавање, подстичу креирање политика фокусираних на побољшање и стварање прилика за младе. Спровођење ових политика може довести до побољшаних услова за образовање младих, као и стварање нових радних мјеста и програма обуке који су прилагођени њиховим потребама. У БиХ су *Агенда* и Циљеви одрживог развоја приоритизовани *Оквиром сарадње за одрживи развој власти у БиХ и систем УН-а до*

2025. године[24] (Оквир сарадње), којим су постављени стратешки приоритети који усмјеравају процесе стратешког планирања на нивоу БиХ, РС-а, ФБиХ и Брчко дистрикта БиХ. Оквиром за реализацију Циљева одрживог развоја[25] (Оквир за реализацију) дефинисани су развојни правци по којима ће се реализовати Оквир сарадње и према којима ће друге стратегије да се управљају, а како би остварили усаглашеност са Глобалним циљевима за одрживи развој. Укратко, Агенда је значајна за младе људе јер промовише одржив развој, укључивање у процесе одлучивања, побољшање образовања и запошљавања, као и заштиту људских права. Имплементација ове агенде може да допринесе стварању бољих услова за младе људе и остварењу њиховог пуног потенцијала.

[24] Оквир сарадње Босне и Херцеговине и Уједињених нација за одрживи развој Партнерство за одрживи развој 2021–2025, доступно на https://bosniaherzegovina.un.org/sites/default/files/2021-08/Sustainable%20development_BHS_WEB_final.pdf, приступљено 15. 9. 2025. г.

[25] Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини, доступно на: https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Okvir-za-realizaciju-Ciljeva-odrzivog-razvoja-u-BiH.pdf, приступљено 15. 9. 2025. г.

8. ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД МЈЕРА

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ**		
Приоритет	1.1. Приоритет: Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе		
Назив мјере	1.1.1. Мјера: Повећати доступност образовања и смањити финансијска оптерећења за образовање младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Град се оквирима Омладинске политике 2026–2030. опредјељује и на смањење финансијских баријера које утичу на доступност образовања младима са посебним фокусом на подршку младима из социјално осјетљивих и маргинализованих група (млади у слабијој материјално-економској ситуацији, млади са инвалидитетом). Мјера ће да се спроводи кроз активности обезбјеђења стипендирања ученика средњих школа и студената те подршке превозу ђака.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	30%	22,5%
	Проценат младих који не виде перспективу у даљњем образовању	32,8%	24,6%
	Проценат младих који су од даљњег школовања одустали из финансијских разлога	20,8%	15,6%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Смањењем финансијске баријере и јачањем финансијске подршке младима у образовању смањује се ризик од прекида школовања. Град ће у наредних пет година да одржи постојећи програм стипендија за студенте а интензивира промоцију подршке школовању младих у дефицитарним професијама коју реализује Министарство просвјете и културе РС-а. Додатни напори уложиће се у подршку школама да подрже младе са инвалидитетом у процесу образовања.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Редовна средства – Град – 415.200–150.029; 415.200–150.036 (дио средстава) Министарство просвјете и културе Републике Српске (стипендирање, 100 КМ по стипендисти током школске године)		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој и Министарство просвјете и културе Републике Српске		
Циљне групе	Млади у процесу школовања за дефицитарна занимања у средњим стручним школама, млади из социјално осјетљивих категорија, студенти основног циклуса студија, млади са инвалидитетом у процесу школовања (ССС)		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ**
Приоритет	1.1. Приоритет: Унаприједити образовање и професионалну оријентацију за младе
Назив мјере	1.1.2. Мјера: Унапређење квалитета образовања кроз јачање практичних знања и вјештина

Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Практична настава се одвија по утврђеном наставном плану средњих школа, а Град се обавезује у наредних пет година радити на унапређењу услова у радионицама за практичну наставу те промовисању и подршци процеса обуке ментора у локалним компанијама у којима млади похађају практичну наставу. У сарадњи са средњим школама, Заводом за запошљавање РС-а – филијала Добој, Привредном комором Добој, Град ће да ради на усклађивању плана уписа средњошколаца са стварним потребама тржишта рада на подручју града Добоја. Једна од планираних активности је обезбјеђивање континуитета одржавања годишњег Сајма занимања у сврху информисања ученика и њихових родитеља о занимањима и могућностима запослења. Такође, кроз промотивне кампање и инфо-сесије у школама и локалној заједници унаприједиће се и начин информисања младих и шире заједнице о постигнућима, позитивним праксама и расположивим облицима финансијске подршке за школовање младих. Јачање видљивости постигнутих резултата и помака значајно је у подстицању младих на даљњи ангажман, а у овом сегменту ће да буде значајна и сарадња са медијима ради што већег досега.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који сматрају да им је образовање у малој мјери помогло при запошљавању	30%	22,5%
	Проценат младих који мањак праксе и практичног приступа у настави виде као највећи проблем образовног система	23,5%	17,6%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Из наведеног се види усмјереност заједнице на јачање успостављених и стварање нових партнерстава, што представља платформу која може да да значајне смјернице не само за реализацију програма практичне наставе и стручне праксе него и за стратешко промишљање у правцу повећавања броја младих који ће личним растом да стичу боље прилике за социо-економску укљученост		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	60% Град, 40% остали извори: Град – редовна средства (10.000,00 КМ; из буџета за школе) трансфери/редовна средства: Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Привредна комора РС-а, средње школе, Завод за запошљавање РС-а – филијала Добој, Град Добој, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, РТВ Добој		
Циљне групе	Млади на пракси у локалним предузећима, млади који имају праксу у средњим школама, ученици који завршавају основну школу		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ**
Приоритет	1.2. Приоритет: Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво
Назив мјере	1.2.1. Мјера: Повећати запошљивост младих и унаприједити приступ тржишту рада
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Јачање сарадње са службама за запошљавање, привредним сектором и континуирано спровођење локалних програма првог радног искуства и приправничког стажа ће да допринесе лакшем преласку из образовања у свијет рада.

	Град ће на званичној веб-страници редовно информисати и најављивати планиране активности, а како би млади на једном мјесту имали доступне информације о јавним позивима, програмима стажирања, сајмовима запошљавања и другим приликама. Као и код образовања, промоција позитивних прича младих предузетника ће да допринесе мотивисању и оснаживању младих да активније планирају сопствени професионални развој и кораке ка самосталности.
Кључни стратешки пројекти	/

Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који активно раде на покретању свог бизниса	7,8%	10%
	Континуитет Сајма занимања	1 годишње	Минимално 1 годишње
	Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	3,9%	5,1%

Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	За повећање запошљивости младих потребно је да се јачају механизми подршке за запошљавање младих, посебно оних без радног искуства, како би се смањиле препреке при уласку на тржиште рада и олакшало послодавцима ангажовање младих кадрова. Сам приоритет постављен је са циљем да се младима олакша излазак и конкурентност на тржишту рада и на тај начин понуди конкретна перспектива за останак. Фокус дјеловања је на активној подршци предузетничком духу и стварању нове вриједности. Кроз овај приоритет Град се позиционира као кључни партнер младима на путу до економске самосталности, подржавајући их финансијски, кроз менторство и системско повезивање образовања са реалним потребама привреде. Циљ дјеловања је смањење броја незапослених младих, подстицање оснивања нових бизниса и обезбјеђивање да млади људи имају равноправан приступ ресурсима потребним за професионални успјех.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град; редовна средства +
Период спровођења мјере	2026–2030.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, Завод за запошљавање РС-а – филијала Добој, Привредна комора Добој, привредни субјекти
Циљне групе	Млади који су завршили школовање и стичу прво радно искуство, млади који активно траже посао/користе услуге посредовања служби за запошљавање

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 1. УНАПРИЈЕДИТИ ДОСТУПНОСТ, КВАЛИТЕТ И РЕЛЕВАНТНОСТ ОБРАЗОВАЊА ТЕ ПОВЕЋАТИ ЗАПОШЉИВОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ АКТИВНОСТ МЛАДИХ**
Приоритет	1.2. Приоритет: Повећати запошљивост и социо-економску укљученост младих, доступност прилика и јачање подршке за предузетништво
Назив мјере	1.2.2. Мјера: Развој предузетништва младих
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера у фокусу има континуиране едукације из области предузетништва и управљања бизнисом. Већ успостављена пракса кроз Програм Омладинске банке јача компетенције младих у изради и реализацији пројеката, даје подршку микробизнисима, менторство и савјетодавну подршка за младе предузетнике, дјелује као својеврсни инкубатор и акцелератор за младе предузетнике, што ће са сигурношћу да се реализује и у 2026. години са тенденцијом наставка сарадње. Едукација о приступу финансијама и писању бизнис планова, области предузетништва и управљања бизнисом

	уз обезбијеђено менторство и савјетодавну подршка за младе предузетнике добар су приступ у охрабривању већег броја младих да се одлуче на овакав корак који није без ризика.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који активно раде на покретању бизниса	7,8%	10%
	Проценат младих који никада не би покренули свој бизнис	27,7%	20,78%
	Проценат младих који су већ покренули свој бизнис	3,9%	5,1%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Недостатак подршке за предузетништво младих је главни изазов да се млади одлуче реализовати сопствену визију, инвестирајући при томе знање, страст, креативност, упорност и способност брзог прилагођавања промјенама. Стога је успостављање система подршке за предузетништво младих одговор и мост између потенцијала и могућности младих да економску независност реализују у предузетништву градећи и водећи мала предузећа.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Град ≥90% и 10% остали извори: Град Добој редовна средства + : 29.000,00 (16.500 + 12.500) КМ за 2026 – Град Добој и Фондација Мозаик за 2026, редовна средства за 2027–2030.		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој		
Циљне групе	Млади који су заинтересовани за предузетништво, млади који покрећу сопствени бизнис, млади који су већ покренули сопствени бизнис, млади који требају подршку за развој предузетничких вјештина у виду обуке или инкубатора/акцелератора; млади који су заинтересовани и/или укључени кроз Програм Омладинске банке Добој		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ**		
Приоритет	2.1. Приоритет: Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности		
Назив мјере	2.1.1. Мјера: Унапређење системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају/подржавају		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Повећање доступности програма, јачање капацитета организација које раде са особама са инвалидитетом те активна детекција и отклањање препрека сумирају приступ Града Добоја унапређењу системске подршке младима са инвалидитетом и организацијама које их окупљају. Наведени приступ и активности подржавају инклузију те доприносе већој социјалној укључености, равноправнијем приступу правима, услугама и активностима у заједници.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Редовна системска подршка организацијама које окупљају младе са инвалидитетом	Не	Да

	Број реализованих заједничких вршњачких едукација у средњим школама у сарадњи са Црвеним крстом и организацијама младих са инвалидитетом	Не/0	Да/5 годишње
	Број заједничких волонтерских акција које су организовале организације које окупљају младе са инвалидитетом и Црвени крст	0	5 годишње
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Мјера инклузије која директно јача подршку за младе који су посебно изложени ризику од искључености и маргинализације те се стварају услови за њихово активније учешће у друштвеном животу. Приступ полази од заштите људских права и достојанства сваког младог човјека те указује на то да безбједност младих обухвата много више од физичке безбједности и заштите материјалних добара. Хумана безбједност и подршка младима са инвалидитетом доприносе њиховој већој укључености и равноправном учешћу у заједници. У коначници, да се обезбиједи хумана безбједност младих са инвалидитетом значи да се системски јачају услови за њихову заштиту, укључивање и добробит, како би имали једнаке прилике за квалитетан живот и пун развој својих потенцијала.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град Добој; редовна средства (дио средстава са 415.200–150.036)		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, ЈУ ЦСР. Организације које окупљају младе са инвалидитетом, образовне установе, Црвени крст Добој		
Циљне групе	Млади са инвалидитетом и организације које их окупљају и/или подржавају		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ**		
Приоритет	2.1. Приоритет: Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности		
Назив мјере	2.1.2. Мјера: Унапређење бриге о здрављу младих – посебно репродуктивног здравља		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Кроз превентивно-образовне активности смањују се здравствени ризици, подиже ниво знања и оснажују млади да правовремено траже подршку и користе доступне здравствене услуге. ЈУ Дом здравља ће интензивније да дјелује у развоју приступа прилагођеног младима кад је ријеч о пружању услуга и информисању младих и тиме да подстакне већу иницијативу младих да лакше воде бригу о здрављу.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који су задовољни здравственим услугама	30,3%	38%
	Проценат младих жена које не желе да одговоре на питања везана за репродуктивно здравље	22,6%	16%

	Проценат младих који су извршили систематски преглед у посљедњих годину дана	42,8%	53,5%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Унапређење превентивне бриге о здрављу, са посебним фокусом на репродуктивно здравље, доприноси јачању свијести, информисаности и одговорног односа младих према сопственом здрављу. Успостављање едукативног програма уз укључивање здравствених радника, школа и омладинских организација који дестигматизује тему репродуктивног и сексуалног здравља младих подстакло би конструктиван дијалог, младе благовремено упутило на унапређење здравља, али и упознало са здравственим системом и начином остваривања права. Редовно информисање младих о програмима и едукацијама бриге о здрављу омогућило би младима боље планирање времена за усвајање знања, али и креирање личних календара за бригу о здрављу.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% редовна средства Града за ЈУ Дом здравља		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	ЈУ Дом здравља, Град Добој, ЈЗУ Дом здравља, ЈУ ЦМЗ, средње школе		
Циљне групе	Примарно популација младих у средњим школама, али и други млади који ће да буду обухваћени кампањама подизања свијести о важности редовних систематских прегледа и очувању репродуктивног и менталног здравља		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ**		
Приоритет	2.1. Приоритет: Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности		
Назив мјере	2.1.3. Мјера: Сузбијање ризичног понашања код младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Програми превенције промовишу и укључују кориснике у здраве животне стилове, уз обезбијеђене савјетодавне и психолошке сервисе за подршку омогућују младима веће компетенције и подстицајније окружење за здраве изборе. Доступност и промоција психолошког савјетовалишта и приближавања бриге о менталном здрављу младих још један је елемент који потврђује да Град развија стратешки систем да подржи своје младе у мудрим и здравим изборима, тежећи тиме ка здравом и повезаном друштву.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који конзумирају алкохол више од 10 пута мјесечно	4,7%	3,3%
	Проценат младих који једном или више пута мјесечно конзумирају опојне дроге	3,4%	2,55%
	Проценат младих који више пута мјесечно или сваки дан посјећују кладионицу/играју игре на срећу	14,4%	10,8%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Ризична понашања младих се односе на уживање у алкохолу, посјете кладионицама те конзумирање опојних дрога. Њихово сузбијање доприноси очувању физичког и менталног здравља, смањењу штетних посљедица по појединца и заједницу те стварању безбједнијег и		

	подстицајнијег окружења за одрастање. Смањење ризичних понашања смањује изложеност младих насиљу, зависностима и другим облицима угрожавања здравља и безбједности.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град Добој; редовна средства
Период спровођења мјере	2026–2030.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој, МУП РС-а
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, ЦМЗ, МУП, школе, НВО
Циљне групе	Општа популација младих 16-30 са посебним фокусом на ученике средњих школа

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 2. УНАПРИЈЕДИТИ СОЦИЈАЛНУ ПОДРШКУ, ЗДРАВЉЕ, БЕЗБЈЕДНОСТ И ИНКЛУЗИЈУ МЛАДИХ**		
Приоритет	2.1. Приоритет: Унаприједити систем социјалне подршке и бриге о младима у сфери хумане безбједности		
Назив мјере	2.1.4. Мјера: Унапређење безбједности младих у саобраћају		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера је усмјерена на унапређење безбједности младих у саобраћају кроз комбинацију инфраструктурних побољшања и континуираних превентивно-едукативних активности. Посебан значај има синергијски приступ у смислу укључивања младих у мултидисциплинарне едукативне тимове полиције и других релевантних актера који ће да спроводе едукације и припремају садржаје за информисање младих путем школа, медија и дигиталних платформи. Додатно, израдом стратегије за безбједност учесника у саобраћају креирале би се додатне мјере за безбједније кретање.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који су више задовољни него незадовољни безбједносном ситуацијом у заједници	42,6%	53,25%
	Проценат младих који су задовољни и у потпуности задовољни радом полицијских служби у Добоју	38,6%	48,25%
	Креирани мултидисциплинарни едукативни тимови у којима учествују млади	0	Да
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Висока безбједност младих у саобраћају штити живот и здравље младих, смањује броја несрећа и повреда те ствара безбједније окружење за њихово свакодневно кретање и учешће у заједници. Истовремено, развој свијести о одговорном понашању у саобраћају доприноси дугорочном јачању културе безбједности међу младима.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	80% Град Добој; редовна средства + 250.000,00 КМ 20% МУП РС-а; редовна средства МУП-а РС-а за ПУ Добој		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој и МУП РС-а/ПУ Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој и МУП РС-а/ПУ Добој		

Циљне групе	Општа популација младих 16-30 са посебним фокусом на ученике средњих школа

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**		
Приоритет	3.1. Приоритет: *Развој систeмске пoдршке омладинском дјеловању и развоју омладинске инфрастрyктyре*		
Назив мјере	3.1.1. Мјера: Јачање институционалне и организационе подршке активизму и волонтеризму младих и партиципативних механизама младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Реализацијом редовних „Дијалога младих и локалне власти“ јачају се партиципативни механизам и сарадња са младима, што доприноси бољем препознавању потреба младих, квалитетнијем планирању јавних политика и већој укључености младих у процесе доношења одлука. Едукативни приступ и промовисање значаја волонтеризма за друштвену заједницу и појединца и промоција волонтерских активности ће да подстакну младе на активнији ангажман.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који сматрају да уопште немају утицај на одлуке које их се тичу а доносе се на локалном нивоу	25,1%	18,83%
	Редовно одржавање Дијалога младих и власти	0	1 годишње
	Проценат младих који вјерују да рад у организацијама и удружењима може да утиче на друштвене промјене	26,9%	33,63%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Активности мјере показују опредијељеност институција на бригу према младима, подстичу развој иницијатива те доприносе изградњи повјерења између младих и локалне власти. На тај начин стварају се темељи за дугорочан друштвени ангажман младих, већи степен њихове социјалне укључености и снажнији допринос развоју града Добоја. Кроз учешће и активизам млади постају активни учесници развоја локалне заједнице, а не само корисници мјера и услуга. Синергијски приступ градских власти и цивилног друштва демонстрира значај удруживања расположивих ресурса у стратешкој подршци младима.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град Добој; редовна средства		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Омладинска банка Добој, Црвени крст		
Циљне групе	Популација младих Добоја		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**		
Приоритет	3.1. Приоритет: Развој системске подршке омладинском дјеловању и развоју омладинске инфраструктуре		
Назив мјере	3.1.2. Мјера: Успоставити одржив систем подршке омладинских организација и иницијатива младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Како би млади постали равноправни партнери у креирању и спровођењу политика према младима, Град се опредјељује да кроз Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој редовном менторском и техничком подршком јача капацитете младих за припрему и спровођење пројеката и иницијатива.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који нису чланови организација и који нису никад учествовали у активностима	76,2% 71,3%	57,15% 53,48%
	Обезбијеђена менторска и техничка подршка младима за израду пројектних приједлога и иницијатива	0	Да
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Организовањем младих локална власт добија релевантног и поузданог партнера за планирање, спровођење и праћење политика према младима, што доприноси квалитетнијем доношењу одлука и већој усклађености мјера са стварним потребама младих. Организовани млади лакше покрећу иницијативе и активно доприносе развоју заједнице кроз волонтирање, активизам и предлагање конкретних рјешења. За Град то значи бољу комуникацију са младима, веће повјерење у институције и снажније укључивање младих у локални развој.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	90% ≤ Град Добој; редовна средства + други извори За 2026. обезбијеђено 20.200,00 КМ; Фондација Мозаик 8000,00 КМ, Град 412.200,00 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој		
Циљне групе	Млади, неформалне групе младих, млади у невладиним организацијама које окупљају младе		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**
Приоритет	*3.2. Приоритет: Унапређење информисања младих као предуслов за учешће у животу заједнице*
Назив мјере	3.2.1. Мјера: Унапређење информисања младих и доступности информација
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Град ће кроз унапређење канала комуникације да обезбиједи информације које су намијењене младима како би на вријеме препознали прилике за образовање, запошљавање, волонтирање, културу, спорт или укључивање у процесе доношења одлука. Квалитетно информисање доприноси

	већој заинтересованости, оснаживању и самосталности младих, док институцијама омогућава бољу комуникацију са младима и већу видљивост мјера и програма које спроводе.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Успостављање онлајн инфо-портала „Прилике за младе“ на званичној страници Града	0	1/Да
	Коришћење друштвених мрежа и дигиталних алата за комуникацију са младима.	0	1/Да
	Службеник за рад са младима едукован о савременим моделима информисања младих	0	1/Да
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Да би учешће младих у животу заједнице било стварно и квалитетно, да њихова улога у креирању политика буде препозната и уважена, морају да им буду доступне правовремене, јасне информације о правима, могућностима и начинима укључивања у друштвени живот заједнице. Информисаност младих је основа за њихово активније, одговорније и равноправније учешће. На тај начин информисање доприноси изградњи активних, компетентних и друштвено одговорних младих који могу да дају важан допринос развоју локалне заједнице.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град Добој; редовна средства		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој		
Циљне групе	Општа популација младих, али и шира јавност		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**		
Приоритет	*3.3. Приоритет: Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе*		
Назив мјере	3.3.1. Мјера: Повећање доступности спортских и културних садржаја за младе		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера је усмјерена на унапређење инфраструктуре, развој разноврсних програма и јачање услова за редовно учешће младих у овим областима. То подразумијева адаптацију и боље коришћење постојећих спортских и културних простора, уз активно укључивање младих у осмишљавање њихове намјене и садржаја. Посебан фокус ставља се на развој нових програма и активности прилагођених интересима младих, као и на стратешко планирање развоја спорта и културе. Јачање кадровских капацитета који ће континуирано да воде спортске, рекреативне и културне активности, уз обезбијеђено редовно финансирање гарантује сигурност, квалитет и задовољство корисника.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**

	Проценат младих незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	23,8%	17,85%
	Проценат младих који немају прилику да посјећују културне садржаје у обиму и разноврсности који су за њих адекватни	33,9%	25,43%
	Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	48,4%	36,3%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Константно развијање разноврсне понуде спортских и рекреативних секција уз редовно и младима прилагођено информисање о спортским и културним дешавањима путем локалних медија, друштвених мрежа и образовних установа креираће погоднију климу за одзив младих. Додатно, подршка омладинским спортским и културним иницијативама допринијеће већем учешћу младих, развоју њихових талената и јачању њихове повезаности са заједницом.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% Град Добој; редовна средства + 1.537.114,68 КМ		
Период спровођења мјере	2026–2030.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој		
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, спортска удружења, спортски клубови, школе спорта, средства информисања		
Циљне групе	Општа популација младих, посебно млади окупљени у спортске клубове и удружења		

Веза са стратешким циљем	**Стратешки циљ 3. ОМОГУЋИТИ АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ КРОЗ ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ОРГАНИЗОВАЊА, ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА ТЕ РАЗВОЈ КВАЛИТЕТНИХ И ОДРЖИВИХ СПОРТСКИХ И КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА**		
Приоритет	*3.3. Приоритет: Развој и унапређење културних, спортских и рекреативних садржаја за младе*		
Назив мјере	3.3.2. Успостављање системске и дугорочне подршке спорту и култури младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Развојем дугорочних програма финансијске и институционалне подршке младима у спорту и култури те укључивањем спорта и културе младих слаби се утицај ниске укључености младих у спортске и културне догађаје. Ови програми и подршка су младима важни јер обезбјеђују простор те континуитет, доступност и квалитет активности које доприносе њиховом личном и друштвеном развоју. Кроз стипендије и подршку младим спортистима, младим умјетницима и културним радницима, млади добијају више прилика за развој талената, креативност и афирмацију и раст самопоуздања. Подстицање младих на здраве животне навике кроз повољне и субвенционисане чланарине потврђује бригу заједнице, а код младих јача осјећај значаја и припадности заједници. Истовремено се подстиче њихово активније учешће у друштвеном животу и смањује ризик од пасивизације, социјалне искључености и ризичних понашања.		
Кључни стратешки пројекти	/		
Индикатори за праћење резултата мјере	**Индикатори**	**Полазне вриједности**	**Циљне вриједности**
	Проценат младих који ни на који начин не практикују спортске или рекреативне активности	48,4%	36,3%
	Проценат младих незадовољних подршком локалне власти по питању културних садржаја	23,8%	17,85%
	Подршка омладинским спортским и културним иницијативама	0	Да

Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	За заједницу, дугорочна подршка спорту и култури значи улагање у развој активних, креативних и одговорних младих људи који могу да дају важан допринос друштвеном животу, промоцији локалних вриједности и јачању друштвене повезаности. Овај развојни приступ спорту и култури доприноси одрживости и константној присутности разноврсних садржаја, већој видљивости младих талената и стварању подстицајног окружења у којем млади желе да остану, развијају се и доприносе заједници.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	100% редовна средства; Град Добој
Период спровођења мјере	2026–2030.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Град Добој
Носиоци спровођења мјере	Град Добој, Центар за културу
Циљне групе	Општа популација младих, млади спортисти, млади умјетници и они који остварују запажене резултате у области културе

Литература

- Резолуција Вијећа Европске уније и представника влада држава чланица, који су се састали унутар Вијећа, о оквиру за европску сурадњу у подручју младих: Стратегија Европске уније за младе за раздобље 2019.–2027. (Ц 465-1, 2018.)
- Закон о младима Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, 36/10).
- Закон о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник РС-а“, 98/04, 119/08, 1/12).
- Закон о младима Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, 18/17).
- Стратегија развоја Града Добоја 2023–2029.
- „Службени гласник Републике Српске“, број 63/21.
- Законо о спорту у РС-у („Службени гласник РС-а“, број 79/20).
- Попис 2013. (доступно на: https://www.popis.gov.ba/popis2013/knjige.php?id=0).
- Закон о омладинском организовању („Службени гласник РС-а“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12).
- Омладинска политика РС-а 2023–2027.
- Публикација „Градови и општине Републике Српске“.
- Званична веб-страница Града Добоја.
- Билтен Републичког завода за статистику 2023. године.
- Буџет Града Добоја за 2022, 2023, 2024. год.
- Стратегија развоја образовања Републике Српске.
- Истраживање тржишта рада у Републици Српској 2022/2023; Тематски извјештај „Тржиште рада и образовање”.
- Закон о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености.
- План о смјерницама политика тржишта рада и активним мјерама запошљавања у Босни и Херцеговини за 2023. годину; мјере активне политике запошљавања.
- Преглед политика запошљавања у БиХ за 2020. годину.

- Закон о социјалној заштити Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 37/2012, 90/2016, 94/2019, 42/2020, 36/2022).
- Закон о дјечјој заштити („Службени гласник РС-а“, бр. 114/17, 122/18, 107/19 и 119/221).
- Закон о подршци незапосленом родитељу четворо и више дјеце у Републици Српској.
- Кривични законик Републике Српске („Службени гласник РС-а“, бр. 64/2017, 104/2018 – одлука УС, 15/2021, 89/2021 и 73/2023).
- Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник РС-а“, бр. 13/2010, 61/2013 и 68/2020).
- Закон о спрјечавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога („Службени гласник БиХ“, број 08/06).
- Стратегија БиХ за превенцију и борбу против тероризма 2021–2026.
- Акциони план за борбу против сајбер криминалитета (2023–2024).
- Закон о локалној самоуправи Републике Српске („Службени гласник РС-а“, бр. 97/2016, 36/2019 и 61/2021).
- Званична страница Министарства породице, омладине и спорта Републике Српске, Ресор за омладину.
- Републички завод за статистику РС-а. Статистички годишњак (2019–2023).
- Републички завод за статистику РС-а. Градови и општине Републике Српске 2023.
- Глосар Организације за економску сарадњу и развој (OECD) / Развојног комитета за помоћ (DAC) (OECD 2000, стр. 21).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Правни основ за доношење Омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године садржан је члановима 11, 12, 13. и 15. у Закону о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 98/04, 119/08 и 1/12), којим се уређују општи интерес и циљеви у области омладинског организовања, положај и дјеловање младих, као и обавезе надлежних органа у креирању и спровођењу омладинске политике

Омладинска политика Града Добоја за период 2026–2030. године представља стратешки документ којим се утврђују дугорочни правци дјеловања Града у области унапређења положаја младих, дефинишу кључни проблеми и потребе младих, стратешки циљеви, приоритети и мјере, као и оквир за њихову реализацију, праћење и вредновање.

Основни разлог за доношење овог документа јесте потреба за успостављањем системског, планског и координисаног приступа у креирању и спровођењу мјера које су усмјерене на младе, уз уважавање њихових стварних потреба, интереса и изазова са којима се суочавају.

Израда Омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године реализована је у сарадњи са Институтом за развој младих КУЛТ, након што је Град Добој одабран на јавном позиву за подршку јединицама локалне самоуправе у изради и спровођењу политика према младима у Босни и Херцеговини. Носилац процеса израде докуме
нта било је Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Градске управе Града Добоја.

У процес израде били су укључени представници Градске управе, образовних установа, институција, јавних установа, организација цивилног друштва, омладинских и других удружења, као и представници младих.

Формирано је координационо тијело и више тематских радних група које су радиле на анализи постојећег стања, идентификовању проблема и потреба младих, те дефинисању приједлога стратешких циљева и мјера.

Омладинска политика Града Добоја 2026–2030. обухвата анализу положаја и потреба младих у кључним областима, стратешку платформу, визију развоја институционалне бриге о младима, стратешке циљеве, приоритете, мјере, оквирни финансијски план, као и систем имплементације, мониторинга, извјештавања и евалуације.

Реализација Омладинске политике планирана је кроз годишње планове рада надлежних организационих јединица Градске управе, јавних установа и других субјеката који учествују у спровођењу мјера и активности.

Финансирање предвиђених активности вршиће се из Буџета Града Добоја, са буџетских позиција надлежних одјељења и служби, као и путем средстава из других доступних извора финансирања, укључујући републичке, међународне и донаторске програме.

Усвајањем Омладинске политике Града Добоја за период 2026–2030. године стварају се претпоставке за системско и дугорочно унапређење положаја младих, бољу координацију институција и организација које раде са младима, као и ефикасније планирање и реализацију програма и активности намијењених овој популацији.

Очекује се да ће реализација дефинисаних циљева и мјера допринијети већој доступности образовних и економских могућности, унапређењу социјалне и здравствене заштите, повећању безбједности младих, јачању омладинског организовања и активизма, те стварању квалитетнијих услова за њихов друштвени и лични развој.

Посебан значај документа огледа се у томе што се положај младих посматра као питање од општег интереса за развој Града Добоја, а млади препознају као активни учесници у креирању и унапређењу локалне заједнице.

Имајући у виду наведено, предлаже се Скупштини града Добоја да размотри и усвоји Омладинску политику Града Добоја за период 2026–2030. године, као стратешки документ којим се утврђују правци, циљеви и мјере дјеловања Града у области унапређења положаја младих у наредном петогодишњем периоду.